

РЕПУБЛИКА БЪЛГАРИЯ
Министерство на околната среда и водите
РЕГИОНАЛНА ИНСПЕКЦИЯ ПО ОКОЛНАТА СРЕДА И ВОДИТЕ - ХАСКОВО

РЕГИОНАЛЕН ДОКЛАД
ЗА СЪСТОЯНИЕТО НА ОКОЛНАТА СРЕДА
през 2017 година

април 2018 г.

СЪДЪРЖАНИЕ

I. ВЪВЕДЕНИЕ	5
II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА	6
II.1. КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ.....	6
II.2. ВОДИ	16
II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ	47
II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ.....	49
III. АНАЛИЗИ ПО ФАКТОРИ НА ВЪЗДЕЙСТВИЕ	54
III.1. ОТПАДЪЦИ	54
III.2. ШУМ	60
III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ.....	61
III.4. ХИМИКАЛИ И УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ	61
IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ	65
V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ.....	73
VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ.....	74
VII. ПРИЛОЖЕНИЯ	77

СПИСЪК НА НАЙ-ЧЕСТО ИЗПОЛЗВАНИТЕ СЪКРАЩЕНИЯ

АИС – Автоматична измервателна станция
БД ИБР – Басейнова дирекция Източнороморски район
БПК₅ – Биохимична потребност от кислород за 5 дни
ГПСОВ – Градска пречиствателна станция за отпадъчни води
ЕО – Екологична оценка
ЕП – Екологичен праг
ЗБР – Закон за биологичното разнообразие
ЗЗ – Защитена зона от екологична мрежа Натура 2000
ЗЗТ – Закон за защитените територии
ЗЛР – Закон за лечебните растения
ЗМ – Защитена местност
ЗВ – Закон за водите
ЗООС – Закон за опазване на околната среда
ЗТ – Защитена територия
ЗУО – Закон за управление на отпадъците
ИУЕОО – Излязло от употреба електрическо и електронно оборудване
ИАОС – Изпълнителна агенция по околна среда
ЛОС – Летливи органични съединения
МОСВ – Министерство на околната среда и водите
НДЕ – Норми за допустими емисии
НСМОС – Национална система за мониторинг на околната среда
НУБА - Негодни за употреба батерии и акумулатори
ОВОС – Оценка на въздействието върху околната среда
ОС – Оценка за съвместимост
ОХВ – Опасни химични вещества
ПДК – Пределно допустима концентрация
ПЗ – Праг на замърсяване
ПУДООС – Предприятие за управление на дейностите по опазване на околната среда
ПХБ – Полихлорирани бифенили
РИОСВ – Регионална инспекция по околната среда и водите
РЛ – Регионална лаборатория
РДГ – Регионална дирекция по горите
СНИ – Собствени непрекъснати измервания
СПИ - Собствени периодични измервания
ПС за СДН пределна стойност за средноденонощна норма
ПС за СЧН пределна стойност за средночасова норма
ТБО – Твърди битови отпадъци
ПСВРП - предприятие с висок рисков потенциал
ПСНРП - предприятие с нисък рисков потенциал
УБП - улавяне на бензиновите пари
АУАН – акт за установяване на административно нарушение
НП - наказателно постановление
ПАВ - полициклични ароматни въглеводороди

Докладът е подготвен от екип на РИОСВ– Хасково и БДУВ-ИБР, гр.Пловдив.
Използвани са данни и от други институции.

Адрес на РИОСВ-Хасково

6 300, град Хасково

ул. “Добруджа” №14, ет.5

Телефони:

Директор: 038/66 46 08

тел/факс: 038/60 16 11

Зелен телефон: 038/60 16 28

e-mail: riosv-hs@mbox.contact.org

Страница в Интернет: www.riosv-hs.org

I. ВЪВЕДЕНИЕ

Докладът за състоянието на околната среда се изготвя от експертите на РИОСВ–Хасково и БДУВ-Източнобеломорски район, гр.Пловдив с цел пълно, обективно и своевременно информиране на обществеността за състоянието и проблемите на околната среда в региона. Той е насочен към всички заинтересувани от опазването на природата и нейните ресурси – граждани, неправителствени организации, бизнес и академични среди.

Целта на доклада е да подпомогне областните управи и общините на територията на РИОСВ–Хасково при вземане на решения в областта на околната среда и за устойчиво развитие на териториалните общности, чрез интегрирането на политиката по околна среда в регионалните и общински политики в областта на социално-икономическото развитие. Докладът информира широката общественост за:

- състоянието на околната среда на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково;
- тенденциите и динамиката на промените в състоянието на компонентите на околната среда и степента на въздействие на факторите, които я замърсяват и увреждат;
- съществуващите проблеми; извършените основни законодателни, административни и инвестиционни мерки в областта на околната среда.

Регионалната инспекция по околната среда и водите-Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на по-голямата част от територията на Хасковска и Кърджалийска области, върху площ от 7645км².

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ ХАСКОВО

РИОСВ - Хасково осъществява контрол и мониторинг на околната среда на територията на Хасковска и Кърджалийска области, с изключение на общ. Тополовград, обл. Хасково и общ. Ардино, обл. Кърджали. Общата площ, контролирана от РИОСВ-Хасково е 4814 км² .

В географско отношение контролираната територия е твърде разнообразна като релеф, включващ части от Горнотракийската низина, Източни Родопи и Сакар планина и долните течения на р. Марица, р. Арда и р. Тунджа.

Контролираната част от област Хасково е разположена в централната част на Южна България. Тя включва 240 населени места, организирани в 10 общини. Населението на територията е 230 567 души. Северната и централната ѝ част е заета от Горнотракийската низина и се характеризира с обширни приречни ниски земи и високи подпочвени води, които благоприятстват интензивното използване на селскостопанските площи. Водните ресурси на територията се формират главно от оттока на р. Марица и нейните притоци р. Харманлийска, р. Банска и др. На юг обширна част от областта е заета от ниските разклонения на Източните Родопи и западните склонове на Сакар планина. Източните Родопи са една уникална територия, отличаваща се с богат растителен и животински свят. Силното средиземноморско влияние, геоложкото минало на планината и особеностите на местния бит и култура са спомогнали за формирането и съхраняването на разнообразни хабитати, а това е довело до изключително високо биологично разнообразие. В района има 51 защитени територии, от които един поддържан резерват, 22 защитени местности и 28 природни забележителности. В същия териториален обхват се включват цели или части от 21 защитени зони /33/ по НАТУРА-2000, от които 11 защитени зони за опазване на природни местообитания и 10 защитени зони за опазване на дивите птици. В близост до тях няма големи промишлени обекти.

Големи пространства от тези планински области са покрити с бедни скелетни почви и са обезлесени. В областта са разкрити и се експлоатират находища на полиметални златосъдържащи руди, на нерудни полезни изкопаеми – варовик, мрамор и глина. Добивът на оловно-цинкови руди е ликвидиран, но в редица случаи все още оказва негативно въздействие върху околната среда. Природните и географски дадености на областта са

обусловили развитието на производството на азотни торове, машиностроенето, хранително-вкусовата и други промишлености, дърводобивът и дървообработващата промишленост, обувната промишленост, шивашката и трикотажна промишленост. Хранително-вкусовата промишленост е представена от хлебопроизводство, сладкарство, месопреработвателни предприятия, пивопроизводство, млекопреработване, тютюнева и консервна промишленост. В последните години се наблюдава ускорено развитие на винопроизводството, на животновъдството (най-вече на крави и патици) и др. През 2017г започна производствена дейност за асемблиране на кабелни инсталации за автомобилната индустрия, завод за фарове и други предприятия са в строеж. Най-голям индустриален център е гр.Димитровград, където са съсредоточени обекти на енергетиката, химическата и добивната промишленост. Доскоро в атмосферния въздух на Димитровград периодично се регистрираха наднормени нива на серен диоксид. След редица предприети мерки, през 2014г и 2015г вече не са регистрирани превишения на нормите за серен диоксид в града, а отчетените през 2016г и 2017г минимален брой превишения на СЧН и СДН са значително по-малко от нормативно допустимите.

КРАТКА ГЕОГРАФСКО-ИКОНОМИЧЕСКА ХАРАКТЕРИСТИКА НА КОНТРОЛИРАНАТА ЧАСТ ОТ ОБЛАСТ КЪРДЖАЛИ

Контролираната част от Област Кърджали обхваща 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Джебел и Кирково с обща площ 2823 км². (община Ардино е в териториалния обхват на РИОСВ-Смолян). На територията живеят 139928 души.

В контролираната част от област Кърджали живеят 139 928 души. Тя обхваща 418 населени места в 6 общини – Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Джебел и Кирково. Контролираният район заема по-голямата част от Източните Родопи. Релефът е предимно планински и полупланински. Теренът на областта се прорязва от горното и средното течение на р. Арда, заедно с нейните притоци р. Върбица, р. Крумовица и р. Перперек. По долините на тези реки са най-плодородните земи и най-големите селища. На р. Арда са изградени три от най-големите язовири в страната - яз. Кърджали, яз. Студен кладенец" и яз. Ивайловград". Районът се характеризира с богатото разнообразие на растителния и животински свят. Срещат се редки и изчезващи видове, включени в Червената книга на България, ендемити и реликти и изобилие от ценни лечебни растения. Обявени са 37 защитени територии, в т.ч. резерват „Вълчи дол”, 3 поддържани резервата, 14 защитени местности и 19 природни забележителности, както и цели или части от 8 защитени зони по НАТУРА-2000. Върху тях не се оказва натиск от близко разположени големи промишлени обекти. Икономиката на областта се определя от добива и преработката на минерални суровини, на полиметални руди (производство на благородни метали), металообработването, машиностроенето, текстилната промишленост, дървопреработването, мебелната индустрия, хранително-вкусовите предприятия и тютюнопроизводството за населението извън градовете. В последните години бяха прекратени добивът и преработката на оловно-цинкови руди, но се разраства производството на пластмасови и каучукови елементи за автомобилната промишленост, както и на съпътстващи производства. В ход е реализирането на проекти за изграждането на нов цинков завод на площадката на ОЦК и за добив и преработка на златосъдържащи руди от находища в района на Крумовград.

II. АНАЛИЗ ПО КОМПОНЕНТИ НА ОКОЛНАТА СРЕДА

II.1.КАЧЕСТВО НА АТМОСФЕРНИЯ ВЪЗДУХ

1. Мрежа за контрол на качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ Хасково като част от НСМОС – подсистема “въздух”.

Със Закона за чистотата на атмосферния въздух се уреждат условията, реда и начина за оценка и управление качеството на атмосферния въздух, като по този начин се осигурява

провеждането на държавната политика по оценка и управление на КАВ, в това число – подобряване на КАВ в районите, в които е налице превишаване на установените норми.

Основните показатели, характеризиращи качеството на атмосферния въздух в приземния слой са фини прахови частици, серен диоксид, азотен диоксид и/или азотни оксиди, въглероден оксид, озон, олово (аерозол), бензен, полициклични ароматни въглеводороди, тежки метали – кадмий, никел и живак, арсен.

Състоянието на атмосферния въздух в района на областите Хасково и Кърджали се следи от 2 автоматични пункта и един ръчен пункт на МОСВ:

- АИС “Раковски” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Димитровград, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- АИС “Студен кладенец” - Автоматичен – градски фонов пункт, разположен в застроената част на гр. Кърджали, отчитащ влияние на емисии от производствени дейности и емисии от битовия сектор. Резултатите от пробовземането (автоматично) се извеждат ежечасно. Обслужва се от РЛ – Хасково към ИАОС;
- Пункт “РИОСВ – Хасково” – градски фонов, с ръчно пробовземане и последващ лабораторен анализ. Работи пет дни в седмицата, като се извършват по четири пробонабирания (едночасови) в светлата част на денонощието. При възникване на инциденти (аварии, пожари, влошени климатични условия и т. н.), които могат да доведат до влошаване качеството на атмосферния въздух се преминава в ускорен график на пробонабиране.

2. Качество на атмосферния въздух – състояние и тенденции, източници на емисии

РИОСВ-Хасково предоставя информация за състоянието на КАВ от посочените в таблицата пунктове:

Замърсител	ФПЧ ₁₀	Pb аер.	SO ₂	NO ₂	CO	H ₂ S	бензен	NH ₃	ПАВ	As аер.	Cd аер	Ni	ФПЧ _{2,5}	NO	O ₃
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15	16
Общ брой пунктове в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√		√	√					√		√				
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/	√	√	√						√	√	√				√
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	√		√	√	√	*		√							√
Брой пунктове с концентрация над ПС на СЧН или ПДК м.е в т.ч.															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√														
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/	√														
3. АИС “Раковски” /Димитровград/	√					*									
Пунктове с концентрация над СГН, в т.ч.:															
1. Пункт “РИОСВ”/Хасково/	√								√						
2. АИС “Студен кладенец” /Кърджали/									√						
3. АИС “Раковски” /Димитровград/															

Забележка:

√ измерван показател

* - показател, за който се измерва максимално еднократна концентрация

В националното законодателство по опазване чистотата на атмосферния въздух са въведени следните норми за нивата (концентрациите) на замърсителите:

Вид норма	Показател	Норма	Дименсия	Период на осредняване
Средноденонощна норма (СДН)	ФПЧ ₁₀	50	µg/m ³	24 часа
Средногодишна норма (СГН)	ФПЧ ₁₀	40	µg/m ³	1 година
Праг за информиране на населението (СЧН)	Озон	180	µg/m ³	1 час
Праг за предупреждение на населението (СЧН)	Озон	240	µg/m ³	1 час
Средночасова норма (СЧН)	Серен диоксид	350	µg/m ³	1 час
Средноденонощна норма (СДН)	Серен диоксид	125	µg/m ³	24 часа

Вид норма	Показател	Норма	Дименсия	Период на осредняване
Средночасова норма (СЧН)	Азотен диоксид	200	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 час
Средногодишна норма (СГН)	Азотен диоксид	40	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 година
Максимална осемчасова стойност (в рамките на денонощието)	Въглероден оксид	10	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	8 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Сероводород	0.005	mg/m^3	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Сероводород	0.003	mg/m^3	24 часа
Пределно допустима максимално еднократна концентрация (ПДКм.е)	Амоняк	0.25	mg/m^3	1 час
Пределно допустима средноденонощна концентрация (ПДКс.д.)	Амоняк	0.1	mg/m^3	24 часа
Средногодишна концентрация	Арсен	6	ng/m^3	1 година
Средногодишна концентрация	Кадмий	5	ng/m^3	1 година
Средногодишна концентрация	Олово	0.5	$\mu\text{g}/\text{m}^3$	1 година
Средногодишна концентрация	Полициклични ароматни въглеводороди (ПАВ)	1.0	ng/m^3	1 година

Нормите са въведени с оглед избягване, предотвратяване или ограничаване на свързаните с тези замърсители вредни въздействия върху човешкото здраве и/или околната среда в нейната цялост, като за означение се използват следните абривиатури:

ПС на СЧН е пределна стойност на средно часовата норма, определена за съответния замърсител;

ПС на СДН е пределна стойност на средноденонощната норма, определена за съответния замърсител;

СГН е определената средногодишна норма за съответния замърсител;

ПДК м.е. - Пределно допустима концентрация – максимална еднократна;

ПДК ср.дн - Пределно допустима концентрация – средно денонощна;

ПДК ср.год. - Пределно допустима концентрация – средно годишна;

ПИН - Праг за информирание на населението за нивата на озон

ППН- Праг за предупреждение на населението за нивата на озон

ФПЧ10 /фини прахови частици под 10 микрона/

Фините прахови частици са основният замърсител на атмосферния въздух. Съставени са от твърди частици, малки водни капчици и допълнително адсорбирани на повърхността им химични вещества (органични съединения, метали и др.). Те се емитират директно при редица естествено протичащи природни процеси, от разнообразни антропогенни дейности

(енергетика, транспорт, бит) или се формират вторично като продукт на химически трансформации в атмосферния въздух.

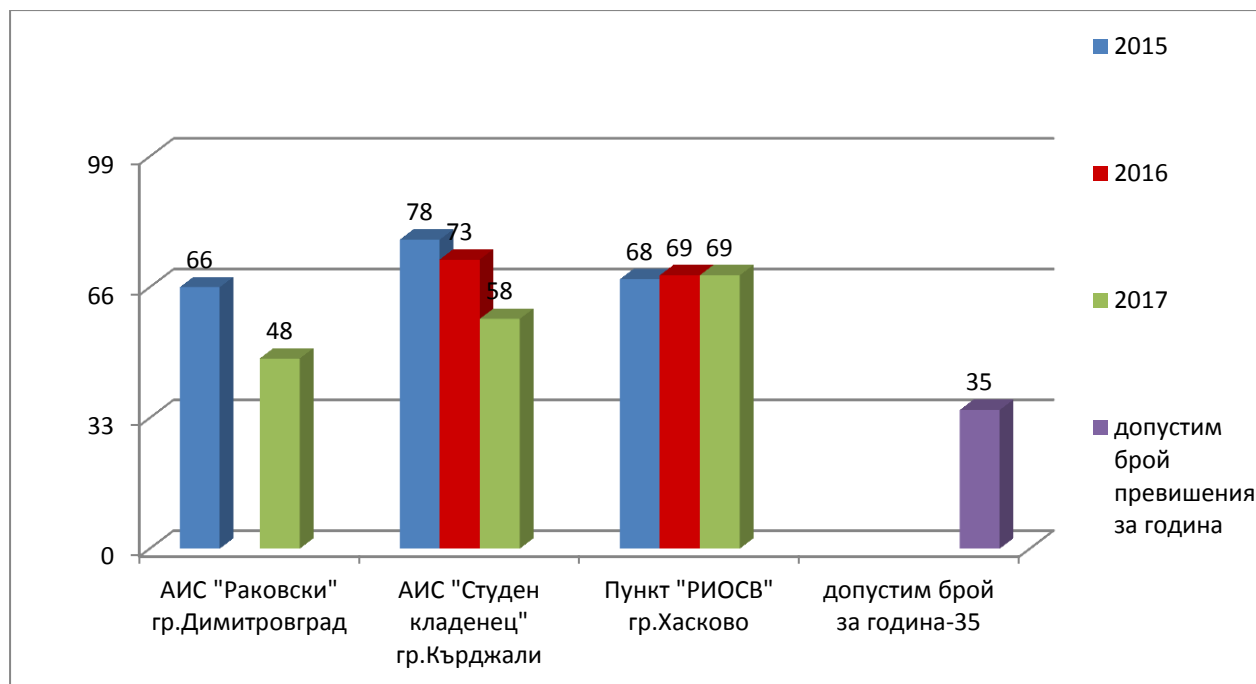
Този атмосферен замърсител се контролира денонощно в 3 пункта.

В пунктовете за мониторинг на КАВ в градовете Хасково, Димитровград и Кърджали и през 2017г. продължава регистрирането на наднормено съдържание на ФПЧ₁₀ през зимните месеци, в резултат от повишеното потребление на твърди горива в битовия сектор и характерните за сезона безветрие, мъгли и температурни инверсии, създаващи условия за задържане и натрупване на атмосферните замърсители в приземния слой. Регистрирани са следните превишения на средноденонощната норма (СДН) за опазване на човешкото здраве (концентрации над 50 µg/m³) по пунктове, както следва:

- в АИС “Раковски”, разположен в гр. Димитровград – 48 бр.
- в АИС “Студен Кладенец”, разположен в гр. Кърджали – 58 бр.
- в ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, разположен в гр. Хасково – 69 бр.

Броят на превишенията и в трите града надхвърля регламентирания в *Наредба № 12 от 15.07.2010 г. за норми за серен диоксид, азотен диоксид, фини прахови частици, олово, бензен, въглероден оксид и озон в атмосферния въздух* допустим брой за една календарна година – 35 бр.

Брой превишения на СДН по показател ФПЧ₁₀ за периода 2015-2017г.

*- Поради повреда на анализатора за ФПЧ₁₀, който е изключен и предаден за ремонт, през цялата 2016г от АИС „Раковски“, гр.Димитровград са регистрирани само 58 валидни средноденонощни стойности за ФПЧ₁₀, от които 20 наднормени.

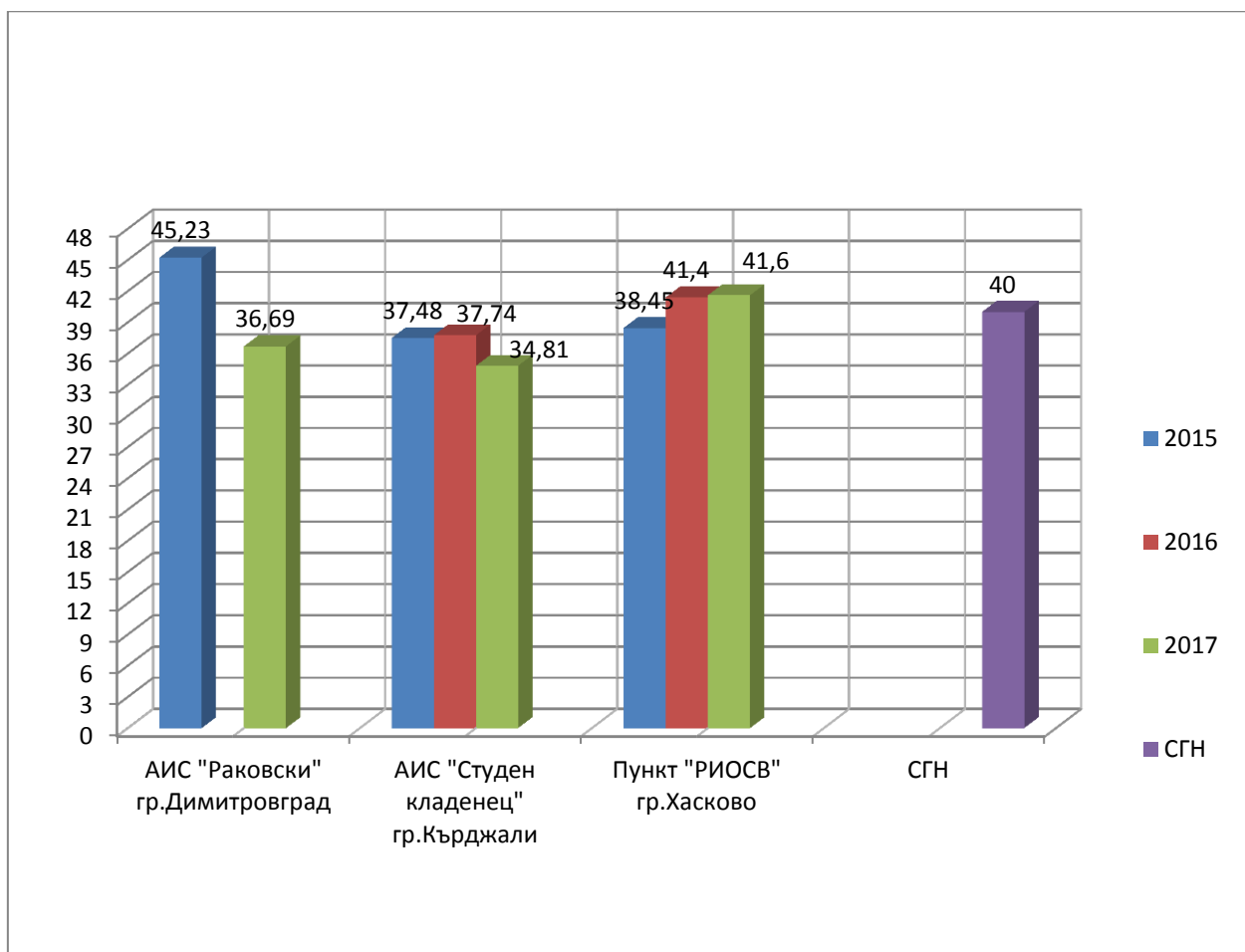
Направеният сравнителен анализ на регистрираните стойности в пунктовете за мониторинг за последните години показва спад на отчетените превишения на СДН за Димитровград и Кърджали и запазване на нивото за Хасково.

Получената средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ за 2017г за трите пункта е следната:

- в АИС “Раковски”, разположен в гр.Димитровград – 36,69 µg/m³;
- в АИС “Студен Кладенец”, разположен в гр.Кърджали – 34,81 µg/m³;
- в ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, разположен в гр.Хасково – 41,4 µg/m³.

Средногодишната норма от 40 µg/m³ е превишена само за пункта в гр.Хасково

Средногодишна концентрация по показател ФПЧ₁₀ за периода 2015-2017г.

* - Поради малкия брой средноденонощни стойности за ФПЧ₁₀, регистрирани през 2016г. от АИС „Раковски“, гр.Димитровград, не може да бъде изчислена средногодишна концентрация.

Липсата на достатъчно данни от пункт АИС “Раковски”, гр. Димитровград за този показател за 2016г. не дава възможност за коректно сравнение със състоянието през 2017г., но все пак е ясно, че регистрирането на наднормени стойности на ФПЧ₁₀ продължава. Сравнението с 2015г, когато са регистрирани 66 превишения на ПС за СДН и наднормена средногодишната концентрация от 45.233 µg/m³ показва тенденция за подобряване на състоянието през 2017г. - намаляване броя на превишенията за ПС за СДН до 48 и спазване на СГН от 40 µg/m³.

И през 2017г средногодишната концентрация – 34,81 µg/m³ за ФПЧ₁₀ в пункт - АИС “Студен кладенец”, гр.Кърджали не превишава СГН от 40 µg/m³, като продължава тенденцията за понижение на средногодишната концентрация на ФПЧ₁₀ в града. Въпреки намаляването на регистрираните наднормени средноденонощни стойности, все още броят им превишава допустимите 35бр.

Провежданият мониторинг на КАВ за гр.Хасково за последните години показва запазване нивата на замърсяване, като е надхвърлен както допустимия брой превишения на СДН за 1 календарна година, така и средногодишната норма.

Серен диоксид

Основните източници на този замърсител са енергетиката, индустрията и отоплителни централи.

През годината серният диоксид е контролиран в 3 пункта - ръчен пункт “РИОСВ – Хасково”, АИС “Раковски” и АИС “Студен Кладенец”.

Средночасовата норма за опазване на човешкото здраве /СЧН/ е 350 µg/m³. Тази норма не бива да се превишава повече от 24 пъти в рамките на една календарна година.

Средноденонощната норма за опазване на човешкото здраве /СДН/ е 125µg/m³. Тя не бива да се превишава повече от 3 пъти в рамките на една календарна година.

През 2017г. в АИС “Раковски”, гр. Димитровград са регистрирани 5 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³ по показател серен диоксид, които не надхвърлят допустимия брой (съответно 24) стойности за една календарна година. Превишенията се дължат на пренос на емисии от енергиен комплекс “Марица Изток” – Стара Загора и наслагване на емисии от битовия сектор. През 2017г., въпреки малкия брой превишения се отчита подобрене на състоянието в сравнение с 2016г., когато са регистрирани 7 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³ и 1 превишение на ПС за СДН от 125 µg/m³ и леко отстъпление от 2015г., когато няма регистрирани превишения на нормите за серен диоксид.

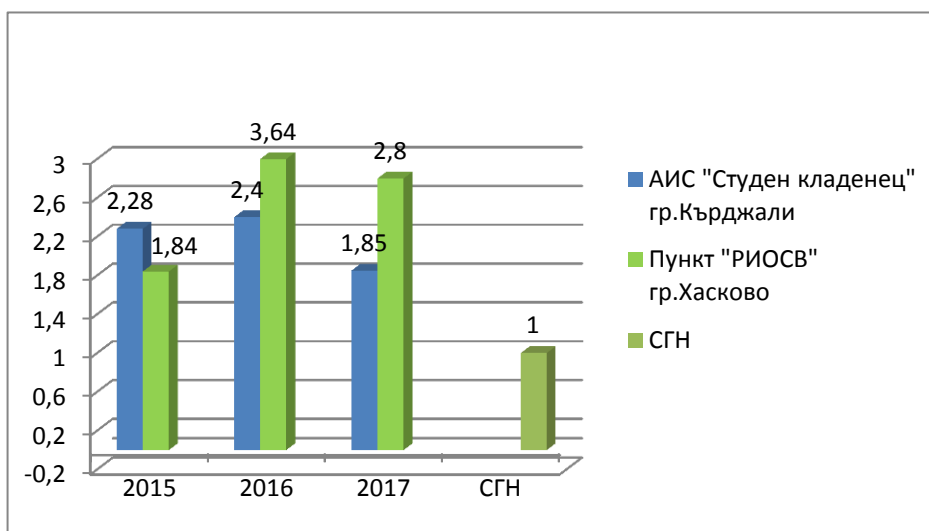
В останилите два пункта - пункт “РИОСВ – Хасково” и АИС “Студен Кладенец” не са регистрирани превишения на регламентираните НДЕ за серен диоксид. Установена е трайна тенденция за спазване на нормите по показател серен диоксид.

Полициклични ароматни въглеводороди -ПАВ (бензо-а-пирен)

През 2017г. в ръчен пункт “РИОСВ-Хасково”–гр.Хасково е отчетена концентрация от 2,8 ng/m³, която превишава средногодишната целева норма за ПАВ от 1 ng/m³ (съгласно Наредба №11/14.05.2007г. нормата важи от 01.01.2013г.) и се забелязва намаление в сравнение с 2016г. когато средната годишна стойност е 3,64 ng/m³ и увеличение спрямо отчетената през 2015г. – 1,84 ng/m³.

Средногодишната концентрация за ПАВ, измерена през 2017г. в АИС”Студен кладенец”, гр. Кърджали е 1,85 ng/m³ при средногодишна целева норма 1 ng/m³ (в сила от 01.01.2013г). Наблюдава се понижение на измерената концентрация за ПАВ в сравнение с 2016 и 2015г., когато измерените стойности за този показател са съответно 2,4 и 2,28 ng/m³.

Средногодишна концентрация по показател ПАВ бензо(а)пирен) в ng/m³ за периода 2015-2017г.

Основна причина за замърсяването на атмосферния въздух с ПАВ е непълното изгаряне на различни видове горива – въглища и дизелово гориво, в това число и битовия сектор.

Озон

Озонът е газ, естествено съдържащ се в атмосферата (приземен слой). Приземният озон се образува при сложни химични реакции, протичащи с други атмосферни замърсители като азотни оксиди, метан, неметанови летливи органични съединения и въглероден оксид,

известни като прекурсори на озон под влияние на висока температура и слънчева светлина. Тези процеси протичат най-често през летния период на годината.

Озонът се контролира от АИС “Раковски” – гр. Димитровград и АИС ”Студен кладенец” - гр. Кърджали.

През 2017г. и в двата пункта АИС “Раковски” и АИС ”Студен кладенец” не са регистрирани превишения на осемчасовите средни стойности на краткосрочната целева норма от 120 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ и няма регистрирани превишения на прага за информирание на населението от 180 $\mu\text{g}/\text{m}^3$.

По утвърдения от министъра на ОСВ годишен график на мобилната автоматична станция (МАС) през отчетната година се извърши контрол на състоянието на атмосферния въздух в гр. Момчилград по показатели О₃, СО, SO₂, NO, NO₂, ФПЧ10, бензен, толуен, ксилен и метеопараметри.

Не са отчетени превишения на средноденонощната норма от 50 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател ФПЧ10. Поради малкия брой измервания няма достатъчно данни за сравнение със СГН.

Анализът на резултатите, получени от МАС показва, че и за останалите контролирани показатели не са регистрирани превишения на съответните норми.

Сероводород

През 2017г. в гр.Димитровград са регистрирани 3 стойности, превишаващи средноденонощната стойност от 0,003 mg/m³.

Райони за оценка и управление на качеството на атмосферния въздух

Територията на страната е разделена на райони за оценка и управление качеството на атмосферния въздух. Общините Хасково и Димитровград попадат в югоизточен район, община Кърджали – в югозападен. Във връзка с намаляване замърсяването с ФПЧ10 общините Хасково, Кърджали и Димитровград имат разработени прокграми за КАВ и изпълняват мерките, залегнали в тях, като саниране и газифициране на обществени сгради и промишлени предприятия и др. Количеството на използваните газообразни горива обаче е несъпоставимо с голямото количество твърди горива, използвани в горивните инсталации на битовия сектор. Изпълнението на мерките и планираните мероприятия от Програмите за градовете Димитровград, Кърджали и Хасково следва да затвърди установената тенденция за намаляване броя на превишенията и регистрираните средногодишни концентрации на ФПЧ10 за Димитровград и Кърджали и снижаване на нивото на замърсяване в Хасково, където броят на стойностите, надхвърлящи ПС за СДН на ФПЧ10 и средногодишната концентрация са трайно превишени.

Източници на емисии на територията на РИОСВ – Хасково

РИОСВ - Хасково осъществява контрол на предприятия – неподвижни източници на емисии, както и на обекти, използващи флуорирани парникови газове и вещества, които нарушават озоновия слой и летливи органични съединения.

На контролираната от РИОСВ – Хасково територия са разположени промишлени обекти от отрасли енергетика, химическа, металургична, добивна и преработвателна промишленост – голяма горивна инсталация ТЕЦ ”Марица 3” АД -гр.Димитровград, „Неохим“АД-гр.Димитровград и други точкови източници на емисии на вредни вещества в атмосферния въздух. Те се контролират съгласно изискванията на ЗЧАВ, ЗООС и подзаконовите нормативни актове към тях.

ТЕЦ ”Марица 3” АД през 2012г. извърши рехабилитация на Горивната инсталация – Котел ОР-380в за производство на електроенергия, състояща се в редуция на NO_x в димните газове, чрез рецикулация и изграждане на сероочистваща инсталация (СОИ) за пречистване на серен диоксид в отпадъчните газове. През 2017г. са регистрирани 5 превишения на ПС за СЧН от 350 $\mu\text{g}/\text{m}^3$ по показател серен диоксид, които не надхвърлят допустимия брой (съответно 24) стойности за една календарна година. Превишенията се дължат на пренос на емисии от енергиен комплекс “Марица Изток” – Стара Загора и наслагване на емисии от битовия сектор. През 2017г., въпреки малкия брой превишения се

отчита подобрене на състоянието в сравнение с 2016г., когато са регистрирани 7 превишения на ПС за СЧН от 350 µg/m³ и 1 превишение на ПС за СДН от 125 µg/m³ и леко отстъпление от 2015г., когато няма регистрирани превишения на нормите за серен диоксид.

За 2017г. бяха изпълнени емисионни измервания на два от трите планирани обекта в утвърдения график за емисионен контрол – на Фабрика за бентонит и зеолит и на Фабрика за перлит на „Имерис Минералс България“ АД, гр.Кърджали. Резултатите от контролните измервания на аспирация на сушилнен барабан за зеолит и аспирация на втора линия за производство на перфил към инсталация за набъбнал перлит показват спазване на емисионните норми за прах.

Не е извършен емисионен контрол на „АБ“ АД, асфалтова база с.Крепост, общ. Димитровград – асфалтосмесител „ТЕЛТОМАТ 4S“, тъй като асфалтовата база не е работила през цялата 2017г.

Контролът на изпусканите вредни вещества от останалите емисионните източници е проведен чрез извършени собствени периодични измервания (СПИ) от акредитирани лаборатории. Представени са доклади за резултатите от извършените измервания на 16 източници на емисии от: „Неохим“ АД, гр. Димитровград; „Горубсо-Кърджали“ АД, гр. Кърджали; „Имерис Минералс България“ АД, гр. Кърджали, „Теклас - България“ ЕАД, гр. Кърджали, „Зайчев и син“ ООД, площадки в гр. Любимец и гр. Харманли, „Агро Омега“ ЕООД, гр. Любимец и „Б.В.К. Винифера“ ООД, гр. Момчилград, „Монек-юг“ АД, гр.Кърджали, „Пневматика-Серта“ АД, гр.Кърджали. „Пътстройинженеринг“ АД, с. Груево, общ. Момчилград.

Представените СПИ показват стойности в рамките на нормативно установените, с изключение на измерванията на асфалтова база „Пътстройинженеринг“ АД – асфалтосмесител „ТЕЛТОМАТ V – 3S“ и на „Пневматика-Серта“ АД, гр.Кърджали, за което на операторите са наложени текущи санкции в размер на 149 лв. и на 26 лв.(наложени през 2018г.).

Съгласно изискванията на Наредба № 6 от 1999 г. на собствени непрекъснати измервания подлежат емисиите от инсталациите за производство на азотна киселина /стар и нов цех/ и инсталацията за производство на амониева селитра на „Неохим“ АД, Димитровград, както и от котел на ТЕЦ „Марица 3“ АД, гр. Димитровград. Операторите, извършващи СНИ представят в РИОСВ - Хасково докладите за извършените измервания, като през 2017г. са представени 48 месечни и 4 годишни доклади.

При оценката на всички представени годишни доклади не са констатирани превишения на НДЕ на контролираните замърсители.

Във връзка с изпълнение на Наредба № 16/1999г. за ограничаване на емисиите на летливи органични съединения при съхранение, товарене или разтоварване и превоз на бензини са извършени 46 планови и 2 извънредни проверки на бензиностанции. При извършения контрол при 13 от бензиностанциите са установени несъответствия със законодателството, за което са дадени 19 предписания. Всички предписания са изпълнени в срок.

Лицата, които експлоатират бензиностанции, имат задължение да водят прошнурован, пронумерован и заверен от съответната РИОСВ дневник за състоянието на системата, съответстваща на Етап II на УБП. През 2017г. в РИОСВ – Хасково са представени и заверени дневници на 62 бензиноколонки от 49 бензиностанции.

В срок до 31.12.2016г. всички съществуващи бензиностанции са оборудвани със система, съответстваща на Етап II на улавяне на бензиновите пари. Измерванията за ефективността на улавяне на бензиновите пари се извършват от Българския институт по метрология /БИМ/ или упълномощени от тях фирми, а надзорът е възложен на съответната РИОСВ. За извършваните измервания на бензиностанциите, оборудвани със системи, съответстващи на Етап II, БИМ или упълномощените от тях фирми уведомяват РИОСВ за резултатите от извършените проверки.

Във връзка с изискванията на Наредба № 7 за норми на допустими емисии на летливи органични съединения, изпускани в атмосферния въздух в резултат на употреба на разтворители в определени инсталации са извършени 9 планови проверки на обекти, извършващи дейности: нанасяне на покрития върху метал, слепващи покрития, почистване на повърхности, извличане на растителни масла и животински мазнини, химическо чистене и др. Дадени са 4 предписания, които са изпълнени. Извършени са и 2 извънредни проверки, при които са дадени 4 предписания, които също са изпълнени.

През 2017г. са представени и утвърдени 11 бр. Планове за управление на разтворителите за предходната 2016г.

Във връзка със задължението за регистрация на операторите на инсталации, източници на ЛОС е създаден и функционира „Публичен електронен регистър на инсталациите, източници на ЛОС по чл.30л от ЗЧАВ“. Регистърът е свързан с поддържаната в ИАОС информационна система и осигурява възможност за електронно подаване, централизирана обработка и съхранение на информацията. Регистрираните инсталации на територията на РИОСВ – Хасково са 29, като за всяка инсталация е създадена поименна партида, в която ежегодно се въвеждат данни за консумацията на разтворител, констатирани нарушения, протоколи от контролни или собствени измервания, издадени решения от РИОСВ - Хасково, количество на вложения разтворител и количество на емисиите на ЛОС, отделени в атмосферния въздух. Три от инсталациите, източници на ЛОС са регистрирани през 2017г.

През 2017г. са извършени 18 проверки – 14 планови и 2 извънредни на производители, вносители, търговци на дребно и едро на бои и лакове, както и на авторепаратурни продукти. Дадени са 2 предписания на търговци предлагащи продукти, които не са етикетирани съгласно изискванията на Наредбата за ограничаване емисиите на летливи органични съединения при употребата на органични разтворители в определени бои, лакове и авторепаратурни продукти. При извършване на последващ контрол се констатира, че продуктите са етикетирани в съответствие с изискванията.

Към 31.12.2017г. РИОСВ - Хасково контролира 519 хладилни и климатични инсталации с над 3кг ВНОС и ФПГ. Във връзка с изискванията на Регламент (ЕО) № 1005/2009г. и Регламент (ЕС) № 517/2014 на Европейския парламент и на Съвета от 16 април 2014 година за флуорсъдържащите парникови газове и за отмяна на Регламент (ЕО) № 842/2006. Подадената информацията е обобщена от РИОСВ – Хасково и е представена в МОСВ.

Общият брой проверки за контрол и управление на ФПГ и веществата, нарушаващи озоновия слой през 2017г. е 59 бр. Дадени са 6 предписания, които са изпълнени. Забелязва се тенденция за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове. РИОСВ - Хасково осъществява контрол във връзка с пълната забрана от 01.01.2015г. за пускане на пазара и използване на ненапълно халогенирани хлорфлуорвъгледороди (НСФС) и изисква необходимата документацията, свързана с извеждането от употреба на контролираните вещества.

В изпълнение изискванията на Закона за ограничаване изменението на климата в Плана за контролната дейност за 2017 г. са заложили три обекта - “Неохим” АД, ТЕЦ “Марица 3” АД, гр.Димитровград и „Харманлийска керамика“АД, гр. Харманли. При извършения контрол не са установени несъответствия. През 2017г. е отменено разрешителното за емисии на парникови газове, издадено на ЕТ „Митко Жеков – Д“, гр. Димитровград.

3. Оценка за качеството на атмосферния въздух на територията на РИОСВ – Хасково.

В резултат на прилагането на екологичното законодателство по отношение на източниците на замърсяване на атмосферния въздух в периода от 2015 г. до 2017 г. е налице понижаване на средногодишната концентрация (до стойности под нормата) и на броя регистрирани превишения на средноденоношната норма за фини прахови частици (под 10 микрона) за Кърджали и Димитровград и запазване нивото на наднормено замърсяване за Хасково.

През 2015г. в пунктовете за мониторинг, разположени на територията на РИОСВ - Хасково не е регистрирано нито едно превишение на нормите по показател серен диоксид, а през следващите две години в АИС „Раковски“, гр.Димитровград са регистрирани съответно седем превишения на средночасовата и едно превишение на среднонощната норми за 2016г. и 5 превишения на средночасовата за 2017г., които са в рамките на допустимия (съответно 24 и 3) брой стойности за една календарна година. Постигнато е по-добро качество на атмосферния въздух на територията на РИОСВ-Хасково.

Всички предприятия – източници на емисии във въздуха в района на Димитровград вече спазват НДЕ, а в Кърджали минимални превишения се констатират само за 1 обект. В резултат е постигнато трайно спазване на нормите за КАВ в двата района по отношение замърсяването от промишлени източници.

Поради необходимостта от окончателно валидиране на данните преди докладване в Европейската агенция по околна среда са възможни минимални промени в публикуваните данни. Окончателните данни се публикуват в Националния доклад за състоянието и опазването на околната среда, изготвян от ИАОС.

II.2. ВОДИ

1. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контролната дейност през годината

Общата цел на контролната дейност на РИОСВ – Хасково по отношение на водите е поставена от Рамковата директива за водите - постигане на „добро екологично състояние“ на естествените води и „добър екологичен потенциал“ на изкуствените и силно модифицирани водни тела. На територията на РИОСВ - Хасково за 2017 г. тя изискваше подобряване на качеството на водните тела в лошо състояние – р. Меричлерска и р. Банска средно и долно течение. За осъществяването на тази цел е необходимо да се подобри ефективността на контролната дейност върху емитерите на отпадъчни води, заустващи в повърхностни води, а често и върху източниците на дифузно замърсяване. Ето защо основните приоритети на РИОСВ – Хасково бяха:

- Постигане на по - добро качество на заустваните води от обектите от леката промишленост, допускащи периодично или трайно неспазване на определените ИЕО – въпреки проверките и санкционната дейност продължава установяването на наднормено замърсяване на заустваните води от доста обекти;
- Обследване за установяване на всички на емитерите на отпадъчни води, зауствани в р. Банска и Терс дере и засилване на контрола им - извършени 17 проверки, обходени дерета в района, наложени 11 еднократни санкции и 1 акт по ЗВ, изпълнени 4 предписания на собственици на кравеферми за прекратяване изпускането на отпадни води от измиване, установен източник на замърсяване на дерето и наложена ПАМ на площадка за третиране на утайки от ГПСОВ;
- Завишен контрол на емитери, заустващи отпадъчни води във водни тела с много лошо и лошо състояние на водите - извършени 2 проверки на млекопреработвателно предприятие в гр. Меричлери, замърсител на р. Меричлерска, съставен акт по ЗВ, прекратено замърсяването от измиване на 4 кравеферми;

2. Опазване на повърхностните води

Както всички производствени и стопански дейности, при които се изпускат отпадъчни води, така и формираните от населението битови отпадъчни води неизбежно оказват въздействие върху състоянието на повърхностните води в териториалния обхват на РИОСВ – Хасково. Колкото по - големи са заустваните водни количества и по - високо съдържанието на замърсяващи вещества в тях, толкова по - значително е и влошаването на екологичното състояние на повърхностните водни тела.

Р. Марица е приемник на изпусканите непречистени битови отпадъчни води от голям брой населени места както нагоре по течението, така и от градовете Харманли,

Симеоновград, Любимец и Свиленград (изградена и пусната в експлоатация ПСОВ през 2015 г.). В нея се заустват и производствените отпадъчни води на „Неохим“ АД, Димитровград и ТЕЦ „Марица 3“ АД, Димитровград. Това се е отразило на състоянието й. Върху р. Харманлийска оказват влияние отпадъчните води от канализационната система на гр. Хасково, които от 2012 г. се пречистват, непречистени отпадъчни води от селата, през които тече и др.

Друг голям приемник на непречистени битови отпадъчни води от много населени места по течението и на производствени отпадъчни води най - вече от добив и преработка на метални руди е р. Арда. Характерно за язовирите, изградени на реката на територията на РИОСВ - Хасково е отлагането по дъното им на утайки, съдържащи тежки метали. Тези фактори обуславят лошото състояние на някои водни тела по р. Арда.

Дори и по - малките количества силно замърсени отпадъчни води, когато се изпускат в по- маловодни приемници често водят до лошо състояние и дори до инциденти на измиране на риба. Такъв е случаят с р. Банска, която приема непречистени битови отпадъчни води от няколко села, пречистените води от Северна индустриална зона Хасково и нерегламентирани изпускания от няколко животновъдни обекта.

Това се отнася и за р. Меричлерска, в която постъпват непречистени битови отпадъчни води, води от малко млекопреработвателно предприятие и замърсявания от животновъдна дейност.

А. Характеристика и мониторинг на повърхностните води

а. Типове повърхностни води

Водните обекти на територията на области Хасково и Кърджали се отнасят към две категории повърхностни води – “РЕКА” и “ЕЗЕРО”.

При определянето на типовете реки и езера/ язовири са използвани следните показатели:
 - задължителни фактори – екорегия, надморска височина, геология, размер;
 - незадължителни фактори - характер на водното течение, размер и геология, субстрат на речното дъно, наклон (енергия на потока). При определяне на височинното разделяне е взето в предвид и смяната на растителността.

На база на тези показатели на територията на области Хасково и Кърджали са идентифицирани 5 типа води категория „реки“:

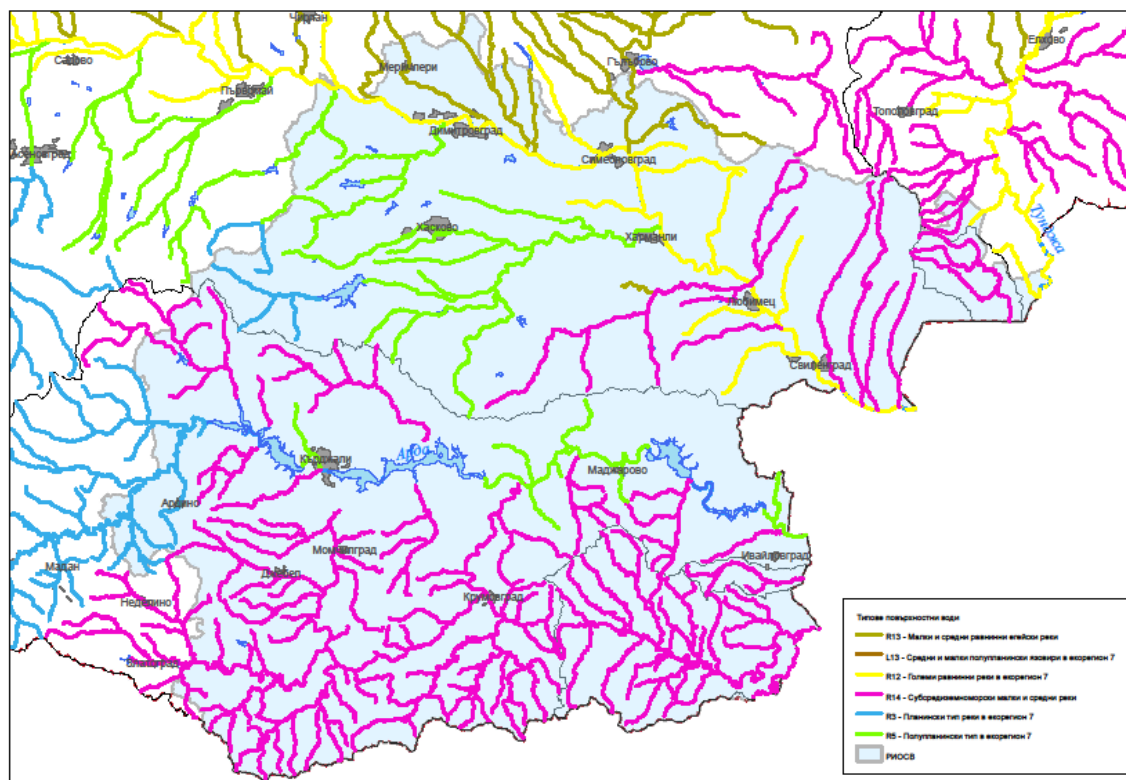
Таблица № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

№	Тип	Име на типа	Водосбор
1	R3	Планински реки	р. Арда преди яз. Кърджали, р. Харманлийска до яз. Тракиец
2	R5	Полупланински реки	р. Арда – след яз. Кърджали, р. Банска, р. Харманлийска след яз. Тракиец
3	R12	Големи равнинни реки	р. Марица
4	R13	Малки и средни равнинни реки	р. Меричлерска, р. Мартинка, р.Златополска
5	R14	Субсредиземноморски реки (пресъхващи)	Всички притоци на р. Марица след река Харманлийска, на р. Арда след яз. Кърджали, р. Бяла, р. Атеринска, р. Фишера

На територията, контролирана от РИОСВ - Хасково в рамките на посочените типове реки са определени 43 водни тела от категория „река”. Всяко водно тяло е речен участък с еднакво екологично и химично състояние, който има важна роля при управлението на водите. В Плана за управление на речните басейни на Източнобеломорски район (ПУРБ на

ИБР) за 2016 – 2021 г., приет с Решение №1106/29.12.2016г. на Министерски съвет са подготвени конкретни програми от мерки, чрез реализацията на които трябва да се постигне добро състояние на водите.

Карта № 1-1 Типология на категория “РЕКА” в области Хасково и Кърджали

На територията области Хасково и Кърджали са определени 4 типа езера (язовири).

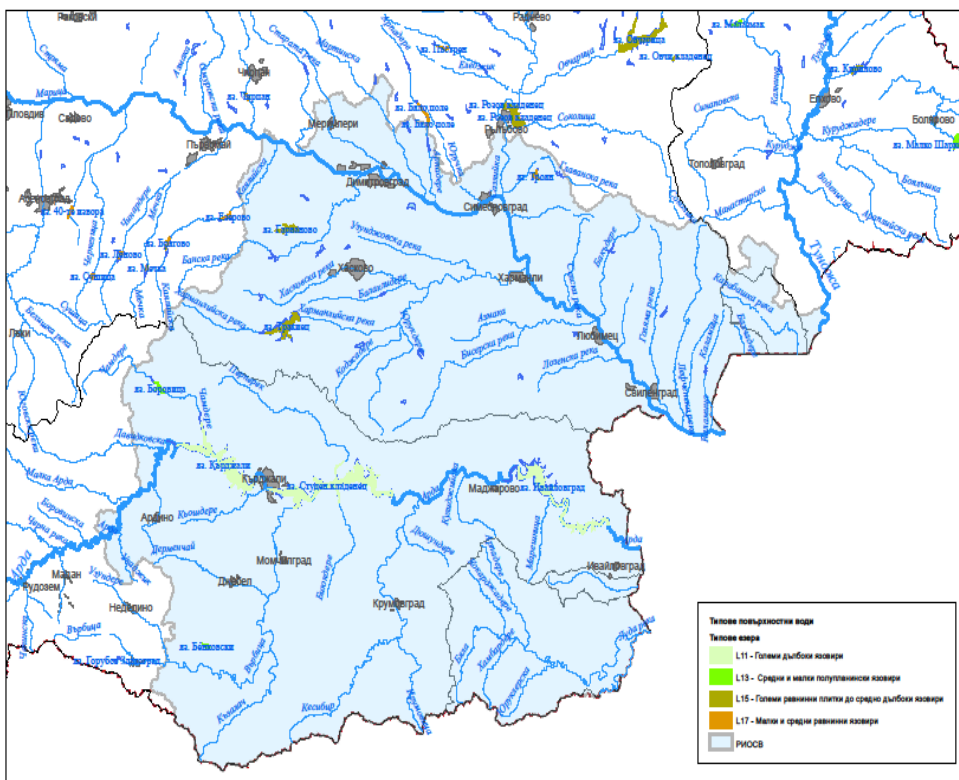
Всяко езеро (язовир) с площ > 500 ха се определя като самостоятелно водно тяло.

На територията на РИОСВ - Хасково са определени 8 самостоятелни водни тела, посочени в Таблица № 1-2.

Таблица № 1-2. Типове категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

№	ТИПОВЕ	Язовири	Брой ВТ
1	L11 Големи дълбоки язовири	яз. Кърджали, яз. Студен кладенец, яз. Ивайловград	3
2	L13 Средни и малки полупланински язовири	яз. Боровица, яз. Бенковски	2
3	L15 Големи равнинни плитки до средно дълбоки язовири	яз. Тракиец	1
4	L17 Малки и средни равнинни язовири	яз. Гарваново, яз. Троян	2
		ВСИЧКО	8

Карта № 1-2 Водни тела от категория “ЕЗЕРО” в области Хасково и Кърджали

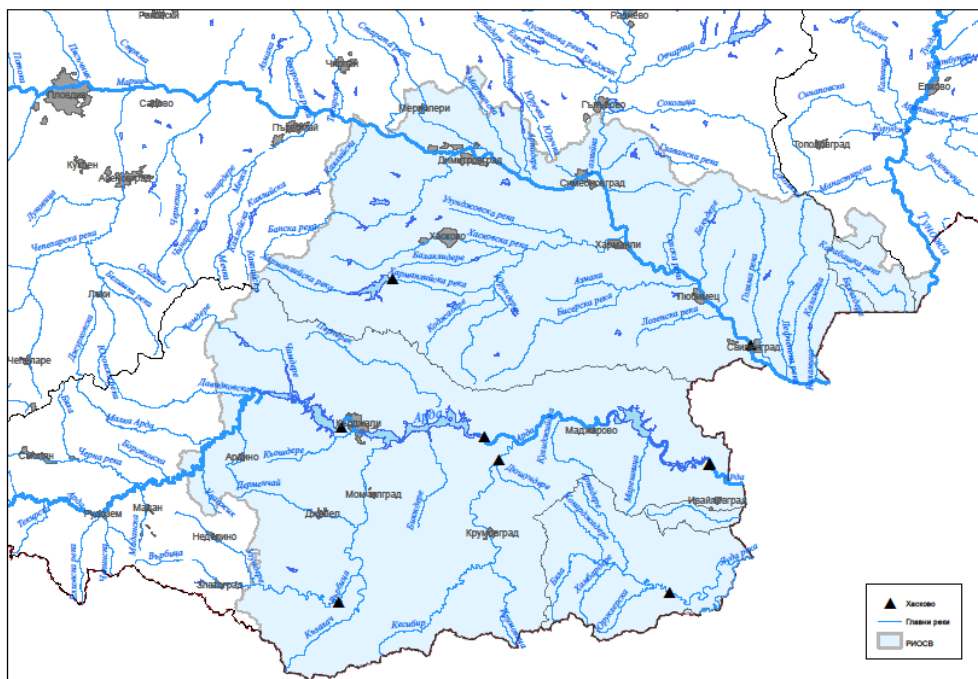
в. Програми за мониторинг

• Контролен мониторинг

При проектиране на мрежата за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на ИБР са избрани представителни мониторингови пунктове за съответните речни басейни и типове водни тела. Общият брой на пунктовете за контролен мониторинг на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково през 2017 г. е 9 пункта – 6 на реки и 3 на язовири. От тях пред Европейската Комисия се докладват резултатите от 6 пункта (3 на реки и 3 на язовири). Във връзка с определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните водни тела в тези пунктове се извършва мониторинг на биологични и физико-химични елементи, като еднократно в периода на ПУРБ е предвидено да се извърши и мониторинг на хидроморфологични елементи за качество.

- р. Марица – гр. Свиленград
- р. Харманлийска – с. Тракиец
- р. Арда след яз. Ивайловград
- р. Върбица при с.Върли дол
- р. Крумовица – преди устие
- р. Бяла – с. Меден бук
- яз. Кърджали
- яз. Студен кладенец – стена
- яз. Ивайловград – стена

Карта № 2-1 Мрежа за контролен мониторинг на повърхностни води на територията на област Хасково и Кърджали (чл. 8 на РДВ)

- **Оперативен мониторинг**

При подготовката на програмата за оперативен мониторинг на повърхностните води в ИБР е използвана информация за състоянието на определените водни тела и се прилагат критериите, посочени в т. 1.3.2. на Анекс V на РДВ.

Пунктове за оперативен мониторинг се поставят в онези водни тела, които са в лошо състояние и съществува риск да не постигнат добро състояние. На територията, контролирана от РИОСВ- Хасково през 2017 г. са определени 26 пункта за оперативен мониторинг – 21 на реки и 5 на язовири. В тези пунктове се извършва мониторинг по физико-химични елементи за качество за определяне на екологично и химично състояние на повърхностните води.

- р. Марица след гр. Димитровград
- р. Марица след вливане на р. Сазлийка, след гр. Симеоновград
- р. Марица след гр. Харманли
- р. Банска с. Гарваново
- р. Банска с. Клокотница
- р. Банска - устие, гр. Димитровград
- р. Харманлийска с. Караманци, преди яз. "Тракиец"
- р. Харманлийска - устие гр. Харманли
- р. Хасковска с. Динево – мост преди селото
- р. Меричлерска след гр. Меричлери, мост за с. Длъгнево
- р. Каламица - преди устие
- р. Ченгене дере
- р. Фишера на 500 м преди границата с Турция
- р. Арда преди яз. Кърджали
- р. Арда след гр. Кърджали
- р. Арда след яз. Студен кладенец (мост с. Поточница –с. Рабово)
- р. Арда след големия завой при гр. Маджарово
- р. Върбица преди яз. Студен кладенец
- р. Крумовица след гр. Крумовград
- р. Бяла преди границата
- яз. Студен кладенец - средна част
- яз. Студен кладенец – опашка

- яз. Ивайловград – опашка с. Бориславци
- яз. Гарваново
- яз. Тракиец

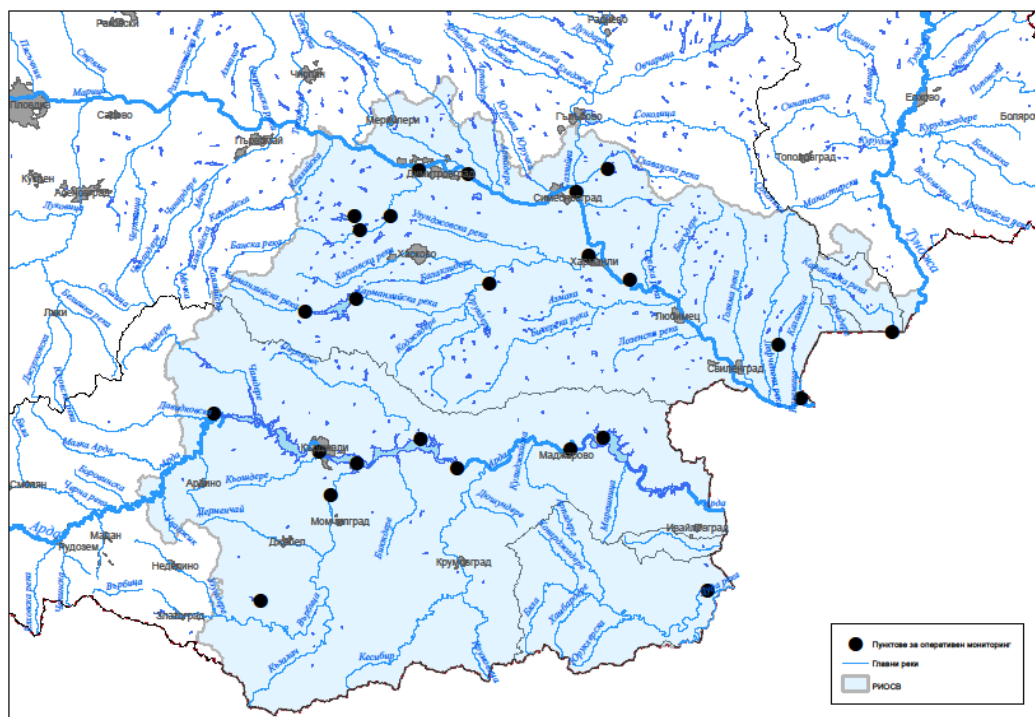
При подбора на показатели за оперативен мониторинг се използват биологичните елементи, индикативни за степента на антропогенно въздействие върху качеството на водите – макрозообентос в реки и фитопланктон в стоящи води. С оглед оперативното установяване на промените във фитопланктонните съобщества се използва показателят Хлорофил А в съчетание с други индикативни физико-химични показатели – прозрачност (SD), разтворен кислород, температура и електропроводимост.

Предвижда се мониторинг на всички физико-химични показатели, превишаващи стандартите за качество (за приоритетни вещества) или приетите норми за добро екологично състояние на химичните елементи. Предвижда се и мониторинг на други физико-химични показатели, които са свързани с тези, по които се наблюдават отклонения.

Честотата на оперативния мониторинг е съобразена с минималната честота, която се препоръчва в Приложение V на РДВ за отделните показатели:

- Биологични елементи
 - макрозообентос в реки – 1 път годишно
 - фитопланктон/хлорофил А в язовири (заедно с прозрачност, разтворен кислород, активна реакция/pH и електропроводимост) – 2-4 пъти годишно, като мониторингът се извършва 2 - 6 пъти в периода на ПУРБ.
- Физико - химични елементи
 - основни показатели – 4 пъти годишно
 - специфични замърсители – 4 пъти годишно
 - приоритетни вещества – 12 пъти годишно

Карта № 2-2 Мрежа за Оперативен мониторинг на повърхностни води на територията на области Хасково и Кърджали (чл. 8 на РДВ)

с. Показатели за мониторинг на повърхностните води

- **Биологични елементи за качество**

Хидробиологичният мониторинг се извършва за макробезгръбначни в реки по Ирландски Биотичен Индекс. Периодично в определени пунктове (през 3 г.) се извършва наблюдение и на останалите биологични елементи съгласно изискванията на РДВ – фитопланктон (язовири), фитобентос, макрофити и риби. Мониторингът и оценката на състоянието на биологичните елементи в реки се извършва по Наредба № Н-4/14.09.2012г. за характеризирани на повърхностните води.

От провеждания мониторинг за 2017 г. на биологичните елементи за качество са налични данни за дънни безгръбначни и фитобентос.

- **Физико - химични елементи за качество**

Мониторингът се извършва по основни физико-химични показатели, специфични замърсители и приоритетни вещества, свързани със замърсяване на повърхностните води с органични вещества, метали и металоиди. Анализът на планираните показатели се извършва от Регионална лаборатория Хасково към ИАОС.

За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализиране по следните групи показатели:

- **Основни физико - химични показатели**

- **I група** – активна реакция /рН/, температура, неразтворени вещества, електропроводимост, разтворен кислород, наситеност с кислород, БПК5, ХПК, азот амониев, азот нитратен, азот нитритен, ортофосфати.

- **II група** – азот общ, фосфор общ, обща твърдост, калциево - карбонатна твърдост.

- **Специфични вещества**

- **I група** – **Органични вещества** – нефтопродукти, АОХ.

- **II група** - **Метали и металоиди** – желязо, манган, цинк, мед, хром-тривалентен, хром-шествалентен, арсен, алуминий.

- **III група** – **Други вещества** – СПАВ анионактивни, цианиди.

- **Приоритетни вещества**

В. Определяне на екологичното и химично състояние на повърхностните води

а. Химично състояние

При определяне на химичното състояние на повърхностните водни тела са приложени изискванията на Директива 2013/39 ЕС, транспонирана в Наредба за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители от 2010г.

Химичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в два класа – добро и лошо, които се изобразяват съответно със син и червен цвят. За извършване на достоверна оценка е необходимо минималната честотата на анализ да бъде 12 пъти в годната (1 път месечно). Тези водни тела, които отговарят на средногодишните стойности на стандартите за качество на околната среда (СГС - СКОС) са в добро състояние, а за водните тела, в които се констатира превишаване на СГС - СКОС е определено лошо състояние. Във водните тела, в които не се извършва мониторинг на приоритетни вещества поради липсата на идентифициран натиск, химичното състояние е определено като «неизвестно».

През 2017 г. в 25 повърхостни водни тела са извършени анализи за наличие на приоритетни вещества, но резултатите от мониторинга не показват превишаване на стандартите за качество на околната среда, и водните тела на територията на РИОСВ-Хасково са определени в добро химично състояние.

Таблица № 2-1 Брой повърхостни ВТ по химично състояние на територията на област Хасково и Кърджали

	ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
Химично състояние	Добро	12	0	12	1	25
	Лошо	0	0	0	0	0
	Неизвестно	12	1	12	1	26
	общо ВТ	24	1	24	2	51

в. Екологично състояние

Оценката на екологичното състояние/потенциал на повърхностните водни тела се извършва по класификационна система за биологични и физико-химични елементи за качество, и стандарти за качество на околната среда за химични елементи и специфични замърсители, включени в Наредба № Н-4 от 14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води.

Екологичното състояние на повърхностните водни тела се оценява в пет класа: отлично, добро, умерено, лошо и много лошо, които се изобразяват с показаните в таблицата цветове.

Екологично състояние				
отлично	добро	умерено	лошо	много лошо

В Таблица № 2-2 са дадени резултатите от оценката на екологичното състояние на повърхностните водни тела в област Хасково и Кърджали по речни басейни. Анализът на резултатите показва, че през 2017 г. водните тела в добро екологично състояние са 21, в умерено – 24 и в лошо и много лошо състояние 5 водни тела. При сравняване на резултатите с тези през 2016 г. не се наблюдава подобряване на екологичното състояние/потенциал (през 2016 г. 20 водни тела са в добро екологично състояние, 22 в умерено и 5 водни тела в лошо и много лошо екологично състояние/потенциал). Основните физико - химични показатели, по които се наблюдават отклонения са свързани с органично замърсяване - оротофосфати, общ фосфор, амониев азот, нитритен азот, нитратен азот, общ азот и БПК, причина за които са непречистени отпадъчни води от населени места, както и заустване на промишлени отпадъчни води.

При оценката на екологичен потенциал в силномодифицирани водни тела (язовири, коригирани реки) се използва класификационната система за екологично състояние, която е разработена за естествени водни тела. Необходимо е тя да бъде адаптирана като се въведе т.нар. „подход на смекчаващи мерки”, прилаган в ЕС. При него като основен критерий се приема стопанското използване на водните тела и състоянието на елементите за качество, което може да се постигне без да се допуска негативно въздействие върху стопанската дейност. Това състояние се приема за Добър екологичен потенциал (ДЕП) като се предвиждат „смекчаващи мерки”, които могат да го подобрят, без да попречат на стопанското ползване. Новият подход за определяне на ДЕП ще бъде въведен при оценките за силномодифицираните водни тела в периода на втория ПУРБ (2016 - 2021 г.).

Таблица № 2-2 Брой водни тела разпределени по екологично състояние в области Хасково и Кърджали

	Общо ВТ	Марица	Тунджа	Арда	Бяла	Общо
--	---------	--------	--------	------	------	------

ЕКОЛОГИНО СЪСТОЯНИЕ	ОТЛИЧНО	0	0	0	0	0
	добро	3	0	16	2	21
	умерено	16	1	7	0	24
	лошо	3	0	0	0	3
	МН.ЛОШО	2	0	0	0	2
	НЕИЗВЕСТНО	0	0	1	0	1
	ВТ	24	1	24	2	51

Таблица 2-3 Състояние на водните тела на територията на области Хасково и Кърджали

№	Код	Водно тяло	СМ/ ИВТ	Биологич ни елементи	ФХ елементи	Екологично състояние/ потенциал	Химично състояние
1	BG3MA100L012	Язовир Тракиец	СМ	Умерено Хлорофил А	Добро	Умерено	Добро
2	BG3MA100R001	Река Марица, от р. Сазлийка до граница		Умерено	Умерено NO3, NO2, Нобщ, Робщ, PO4	Умерено	Добро
3	BG3MA100R002	Река Каламица	СМ	Умерено	Умерено NO3, Нобщ	Умерено	Неизвестно
4	BG3MA100R003	Река Ченгене дере			Добро	Добро	Неизвестно
5	BG3MA100R004	Река Левченска		Добро		Добро	Неизвестно
6	BG3MA100R005	Река Голямата (Пъстрогорска)		Умерено		Умерено	Неизвестно
7	BG3MA100R006	Лозенска река, десен приток на река Марица		Умерено		Умерено	Неизвестно
8	BG3MA100R007	Река Бисерска и притоци до устие		Умерено		Умерено	Неизвестно
9	BG3MA100R209	Река Азмака, приток на р.Бисерска		Умерено		Умерено	Неизвестно
10	BG3MA100R010	Река Бакър дере (Йерусалимовска)		Добро		Добро	Неизвестно
11	BG3MA100R233	Река Харманлийска до вливане на р. Хасковска		Умерено	Умерено NO2, Робщ, PO4, Mn	Умерено	Добро
12	BG3MA100R234	Река Харманлийска от вливане на р. Хасковска и р. Хасковска до устие		Умерено	Умерено БПК, NH4, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ, Mn	Умерено	Добро
13	BG3MA100R013	Горно течение на Харманлийска река до язовир Тракиец		Умерено	Умерено Zn, Mn	Умерено	Добро
14	BG3MA200L015	Язовир Троян	СМ	Много лошо Хлорофил А	Умерено БПК, NH4, Нобщ, Робщ	Много лошо	Неизвестно
15	BG3MA200R014	Река Сазлийка от река Овчарица до устие	СМ	Умерено	Умерено БПК, NO3, NO2, PO4, Нобщ, Робщ, Mn	Умерено	Добро

16	BG3MA300L045	Язовир Гарваново	СМ	Умерено Хлорофил А	Умерено PO4, Робщ	Умерено	Добро
17	BG3MA300R040	Арпа дере (Златополска река) от язовир Бяло поле до устие		Умерено		Умерено	Неизвестно
18	BG3MA300R042	Река Мартинка		Умерено	Добро	Умерено	Добро
19	BG3MA300R043	Река Меричлерска		Много лошо	Умерено Електропроводимост, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Много лошо	Неизвестно
20	BG3MA300R231	Река Банска до вливане на Терез дере с. Клокотница		Лошо	Умерено БПК, NO3, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Неизвестно
21	BG3MA300R232	Река Банска от вливане на Терез дере до устие и Горскоизворска река		Лошо	Умерено БПК, NO3, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Лошо	Добро
22	BG3MA300R046	Река Банска горно течение		Умерено		Умерено	Неизвестно
23	BG3MA300R048	Река Каялийка от яз. Езерово до вливането в река Марица		Умерено	Умерено БПК, NO2, Нобщ, PO4, Робщ	Умерено	Добро
24	BG3MA350R212	Река Марица от вливане на р.Омуровска до вливане на р.Сазлийка		Лошо	Умерено NO3, Нобщ, PO4	Лошо	Добро
25	BG3TU100R001	Река Фишера		Умерено	Добро	Умерено	Неизвестно
26	BG3AR600R026	Извор на река Боровица до яз. Боровица		Умерено		Умерено	Неизвестно
27	BG3AR600R024	Река Боровица и притоци от яз. Боровица до вливане в яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
28	BG3AR600L025	Язовир Боровица- ПБВ	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
29	BG3AR570L021	Язовир Кърджали	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
30	BG3AR500R023	Яйлъ дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
31	BG3AR500R022	Оваджик дере до яз. Кърджали		Добро		Добро	Неизвестно
32	BG3AR500R020	Река Арда между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
33	BG3AR500R019	Кюшедере - приток на Арда в частта ѝ между яз. Кърджали и яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
34	BG3AR400R074	Река Върбица и притоците от гр. Златоград до устие		Добро	Добро	Добро	Добро
35	BG3AR400L015	Язовир Бенковски	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Неизвестно

36	BG3AR350L010	Язовир Студен кладенец	СМ	Добро	Умерено Робщ	Умерено	Добро
37	BG3AR300R013	Река Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ			Добро	Добро	Добро
38	BG3AR300R012	Буюкдере (Големица) до вливането в яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
39	BG3AR300R011	Река Перперек до вливането ѝ в яз. Студен кладенец		Добро		Добро	Неизвестно
40	BG3AR200R009	Река Крумовица и притоци		Добро	Добро	Добро	Добро
41	BG3AR100R008	Река Арда между яз. Студен кладенец и р. Крумовица	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
42	BG3AR100R007	Кулиджийска река до вливането ѝ в р. Арда		Добро		Добро	Неизвестно
43	BG3AR100R006	Река Арда от вливането на р. Крумовица до яз. Ивайловград	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
44	BG3AR100R005	Река Маришница до вливането ѝ в р. Арда				Неизвестно	Неизвестно
45	BG3AR100R003	Река Рибарица (Балък дере)		Добро		Добро	Неизвестно
46	BG3AR100R002	Река Арда между яз. Ивайловград и държавната граница	СМ	Умерено	Добро	Умерено	Добро
47	BG3AR100R001	Река Атеринска		Добро		Добро	Неизвестно
48	BG3AR100L004	Язовир Ивайловград	СМ	Добро	Добро	Добро	Добро
49	BG3AR400R037	Река Казаците-ПБВ			Добро	Добро	Добро
50	BG3MA100R220	Река Луда - приток на р. Бяла		Добро		Добро	Неизвестно
51	BG3MA100R270	Бяла река и нейните притоци		Добро	Добро	Добро	Добро

Участъци с лошо състояние на водните тела:

Басейн на р.Марица:

- **Река Мерицлерска** – това водно тяло е в много лошо екологично състояние по биологични елементи за качество- макрозообентос, и основните физико - химични показатели: електропроводимост, разтворен кислород, амониев азот, нитритен азот общ азот, ортофосфати и общ фосфор. В пункта на р. Мерицлерска след гр. Мерицлери са установени стойности за хлорпирифос-етил над средногодишната стойност на стандарта за качество на околната среда.

р. Мерицлерска след гр. Мерицлери, мост за с. Дългнево

- **Река Банска средно и долно течение** – лошото екологично състояние се дължи на заустване на отпадъчни води от населени места и Северна индустриална зона на гр. Хасково. Изместващи показатели са макрозообентос, БПК₅, азот нитратен, азот нитритен, общ азот, общ фосфор и ортофосфати.

- **Река Марица от вливане на р. Омуровска до вливане на р. Сазлийка**- участъка от р. Марица е в лошо екологично състоянието по биологични елементи за качество - дънна макробезгръбначна фауна и физико - химични елементи за качество - азот нитратен, общ азот и ортофосфати.

- **Река Харманлийска - горно течение до яз. Тракиец**- този участък е в умерено състояние по биологични елементи за качество - макрозообентос. В пункт „Река Харманлийска с. Караманци, преди яз. "Тракиец" през 2017 г. се установява превишаване на стандартите за качество на околната среда по показателите: цинк и манган.

С. Състояние на питейните води

а. Подход при оценката на повърхностните питейни водни тела

Оценката на състоянието на повърхностните питейни водни тела е извършена в зависимост от категорията на водоизточниците в тях. Категорията на водоизточниците се определя на базата на резултатите от извършвания мониторинг и нормите в Приложение 1 на Наредба № 12 от 2002 г. за оценка на качеството на повърхностните води за питейно-битови цели. Съгласно тази наредба водоизточниците се класифицират в три категории в зависимост от качеството на водите – А1, А2, А3, като А1 е за най - доброто качество.

Във втория ПУРБ на ИБР за повърхностните питейни водни тела са приложени критерии за групиране с цел оптимизиране на мониторинга и достоверно използване на резултатите при оценката на състоянието. В резултат на този процес са обособени 2 групи водни тела:

- **ВТ, които се наблюдават самостоятелно (резултатите от мониторинга не могат да бъдат прехвърляни към други водни тела).** Те са избрани по следните критерии:
 - има установени точкови източници на натиск;

- разположени са в непосредствена близост до значими източници на дифузен натиск;
 - представляват водохранилища (питейни язовири);
 - водоснабдяват големи населени места (>30000 жители);
 - принадлежат към равнинни типове реки, тип R14 Суб - средиземноморски (пресъхващи) реки или дебитът на ПБВ силно варира през годишните сезони и се наблюдават случаи на пресъхване;
 - попадат в категория А3 или излизат извън категориите на Наредба 12.
- **ВТ, които се обособяват в групи, в рамките на които се избират представителни водни тела, провежда се мониторинг на ротационен принцип в периода на ПУРБ и резултатите се използват за оценка на състоянието на всички тела от групата.** При определяне на групите са използвани следните критерии:
 - обща типология;
 - речни басейни/подбасейни;
 - наличие и характер на дифузен натиск (селско и горско стопанство, въздушни емисии);

б. Резултати от определяне на състоянието на повърхностните водни тела

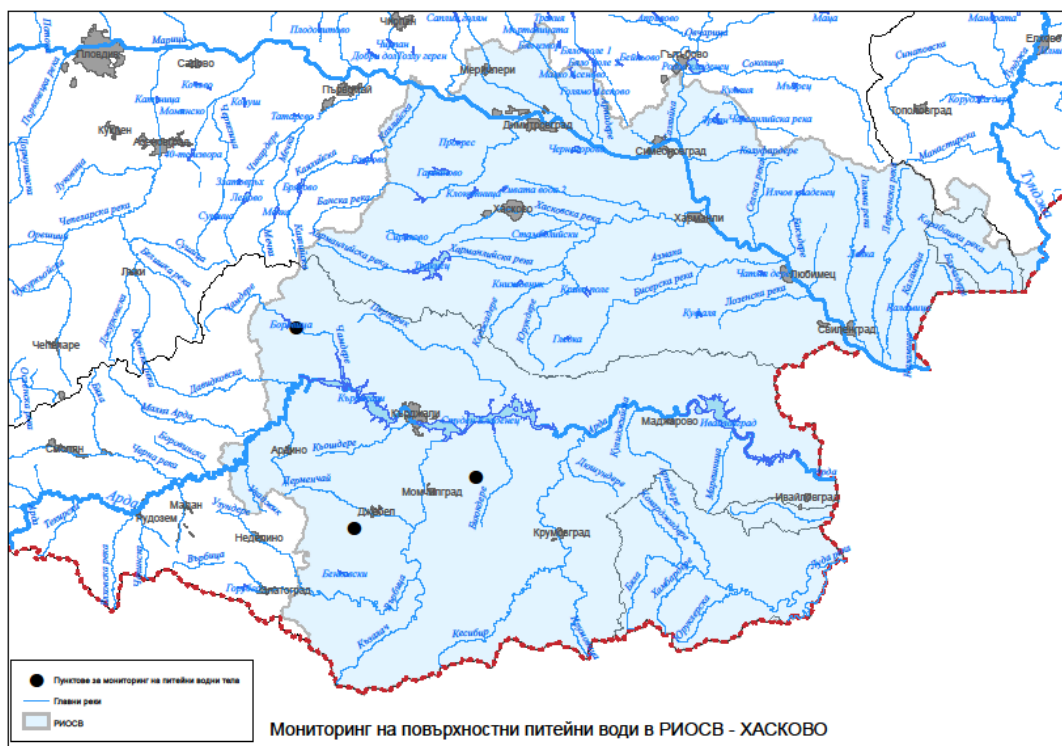
На територията на обл. Кърджали се намират 3 водохващания за питейно – б и тово водоснабдяване от повърхностни води в басейна на р. Арда – яз. Боровица, р. Козма дере и р. Казаците. В Таблица № 3-1 са дадени резултатите от определяне категорията на водоизточниците и определяне състоянието на повърхностните питейни водни тела по данни от мониторинга за 2017 г.

Данните през 2017 г. показват, че трите водохващания са в А2 съгласно Приложение 1 на Наредба 12, което определя доброто състояние на водните тела.

За яз.Боровица през 2017 г. са измерени стойности за показател манган, превишаващи стандарта за качество на околната среда (СКОС), като средногодишната концентрация е 87 µg/l при СГС - СКОС за показател манган 50 µg/l. През 2017 г. се наблюдава тенденция за промяна в измерените стойности по показател манган в яз. Боровица в зависимост от сезона, в който се извършва пробонабирането (превишаващи и по - ниски от СКОС в Наредба № Н-4/14.09.2012 г. за характеризирание на повърхностните води). В периода 2015 – 2016 г. не са установени превишавания на СКОС по показател манган. Трябва да се отбележи, че яз. Боровица е полупланински язовир и за него липсват данни за антропогенен натиск. Установените стойности по показател манган са вероятно фонові концентрации, които показват променлива тенденция в зависимост от сезона.

Таблица № 3-1 Състояние на повърхностните питейни водни тела на територията на област Кърджали

№	Код на защитената територия	Код на водното тяло	Име на водното тяло	Водоизточник	Категория водоизточник	Състояние водно тяло
1	BG3DSWAR600L025	BG3AR600L025	Яз. Боровица – ПБВ	яз. Боровица	A2	A2
2	BG3DSWAR300R013	BG3AR300R013	Река Козма дере (приток на Буюк дере) до водохващане за ПБВ	р. Козма дере	A2	A2
3	BG3DSWAR400R037	BG3AR400R037	Река Казаците - ПБВ	р. Казаците	A2	A2

D. Кратка обобщена информация за обектите, източници на отпадъчни води, в т.ч.:

Най - значителен замърсител на повърхностните водни обекти в региона на РИОСВ – Хасково са канализационните системи на населените места. В края на 2010 г. изтече срокът за изграждане на ГПСОВ за населените места с над 10 000 еквивалентни жители. На територията, контролирана от РИОСВ – Хасково те са: Хасково, Димитровград, Кърджали, Харманли и Свиленград. През декември 2010 г. беше въведена в експлоатация ГПСОВ - Димитровград, през 2011 г. - ГПСОВ - Хасково, а през 2015 г. - ГПСОВ – Свиленград и ГПСОВ – Кърджали. Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Димитровград и ГПСОВ – Свиленград през 2017 г. сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и спазване на ИЕО. През изминалата година при извършените проверки на ГПСОВ – Хасково са регистрирани превишения на ИЕО по показателите ХПК, БПК5, общ азот и общ фосфор, за което са съставени два акта по ЗВ. При собствения мониторинг през месец април е регистрирано минимално неспазване на ИЕО за съдържание на общ азот. При извършените проверки през 2017 г. е констатирана добра работа и на ГПСОВ – Кърджали, но поради разрушен при високи води дюкер под р. Арда в гр. Кърджали тя пречиства само малък процент от формираните отпадъчни води от града.

В края на 2015 г. изтече срокът за построяване на ПСОВ и за населените места между 2 000 и 10 000 экв. жители – Симеоновград, Любимец, Момчилград, Крумовград, Ивайловград и Джебел. През 2015 г. бе въведена в експлоатация ГПСОВ – Момчилград. Контролът през 2017 г. доказва спазване на изискванията за заустваните води след ГПСОВ.

За останалите населени места с над 2 000 экв. жители изграждането на ГПСОВ все още не е започнало. Отпадъчните води от тези селища продължават да се заустват в реките – приемници без пречистване.

Изградени и въведени в експлоатация са и малки ПСОВ на селата: с. Мезек, общ. Свиленград, с. Поповец и с. Зимовина, общ. Стамболово, с. Ново Соколино, общ. Момчилград, с. Прогрес, общ. Момчилград, с. Бисер, общ. Харманли и с. Егрек, с. Студен кладенец, общ. Крумовград и кв. „Изгрев”, Крумовград, но някои не работят добре, а в други почти не постъпват замърсени отпадъчни води. Построени са още няколко канализационни

системи на села и малки ПСОВ, които не се въвеждат в експлоатация. При извършената през миналата година проверка с пробовземане от двете ПСОВ с. Прогрес, общ. Момчилград се установи, че те са изключени в началото на годината, като отпадната вода е пренасочена по аварийния канал и се зауства в приемника – дере без пречистване. Собственикът Община Момчилград твърди, че двете ПСОВ фигурират в Приложение I от Договора на АВ и К Кърджали, но „В и К“ ООД, гр. Кърджали отказва да ги стопанисва и поддържа. При проверката на ПСОВ с. Ново Соколино, общ. Момчилград отново е констатирано, че съоръжението не работи. То е аварирало и не се възстановява от „В и К“ ООД, гр. Кърджали. И за двете нарушения са съставени АУАН и издадени НП.

Планираните за контрол през 2017 г. от РИОСВ - Хасково стопански обекти и дейности, формиращи и изпускащи замърсени производствени отпадъчни води в повърхностни води, за които са необходими пречиствателни съоръжения са 31.

За почти всички съоръжения през годините са констатирани периоди, в които те не работят ефективно, за което са налагани санкции по чл. 69 от ЗООС или са съставяни актове. През 2017 г. резултатите от изпитванията на взетите водни проби са показали спазване на нормите от "Хармони 2012" ЕООД, гр. София (площадка на ОЦК, гр. Кърджали); Маслодобивно предприятие на "Голд ойл" ООД, гр. Харманли; Птицеферма на "Галус" АД, гр. София; Винарска изба в Ивайловград на "Винивел" ЕООД, гр. Пловдив; Винарска изба в с. Коларово на "Телиш" АД, гр. София; Предприятие за добив и преработка на месо на "Мони Мес" ЕООД, Хасково; Бетонов център на "Стелман" ООД, Свиленград; Логистичен център на "Дуветика България" ЕООД, гр. Димитровград; хотел "Комплекс Арда" в земл. на с. Долно Черковище, общ. Стамболово; ТМСИ "Сушево" в земл. на гр. Момчилград на "Устра бетон" ООД, гр. Кърджали.

Предприятията, заустващи отпадните си води в градските канализационни системи не се контролират планово от РИОСВ. Извършват се проверки само по постъпили сигнали.

В края на 2017 г. бяха завършени и въведени в експлоатация съоръжения, чрез които третираните в ПСОВ отпадъчни води от Фабрика за пране, сушене и багрене на конфекция на „Ве Ка Ес България“ ООД, Кърджали се отвеждат до канализационната система на гр. Кърджали по договор с „В и К“ ООД, Кърджали. След установени превишения на максимално допустимите концентрации за заустване в градска канализация са дадени предписания за подобряване технологията на пречистване и е съставен акт.

„Пневматика – Серта“ АД, Кърджали разполага с модерна и отлично работеща ПСОВ за отпадните води от обработката на метални повърхности.

Шест са обектите в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково, които с отпадъчните си води изпускат приоритетни и приоритетно опасни вещества (съгласно Приложение 1 към чл. 1, ал. 2 на Наредбата за стандарти за качество на околната среда за приоритетни вещества и някои други замърсители), в случая кадмий, олово и никел. След прекратяване на производствената дейност на „ОЦК“ АД, Кърджали бе преустановено изпускането на формирани при производството отпадъчни води в яз. „Студен кладенец“. Въпреки това продължи формирането на малък поток замърсени, преминали през площадката атмосферни води и води от дренажната система около временните депа за опасни отпадъци. Поради това ПСОВ се поддържа в работен режим от новия собственик, като при извършените проверки през 2017 г. не е установено превишение на ИЕО в издаденото Комплексно разрешително. Това важи и за извършените две проверки с пробовземане на „Горубсо – Кърджали“ АД и хвостохранилище „Кърджали“ 2.

Останалите емитери на приоритетни и приоритетно опасни вещества са ликвидирани преди години рудници, от които изтичат замърсени с тежки метали руднични води – „Саже“,

с.Сърница, общ.Минерални бани, „Маджарово ЕАД в ликвидация“. От тях водите изтичат без пречистване (или с минимално утаяване).

Най - значимо е замърсяването, причинено от непречистените води от ликвидирани мини „Маджарово“, тъй като заустваното в р. Арда и потоците й водно количество е най – голямо. Във връзка с получен сигнал и извършена проверка през месец септември 2017 г. на Ликвидирани минни участъци в гр. Маджарово, на „Еко Медет“ ЕООД, гр. Панагюрище са дадени предписания, изискващи почистване, ремонт и поддръжка на тръби и пречиствателни съоръжения за изтичащите руднични води и др. На дружеството е съставен акт и издадено НП за неспазване на определените ИЕО в Разрешителното за заустване.

Проверените през 2017 г. предприятия, заустващи в повърхностни води, от дейността на които се формират биоразградими промишлени отпадъчни води в региона на РИОСВ – Хасково са 25. Най – значителните от тях са: Северна индустриална зона - Хасково, (включваща Пивоварен завод на „Каменица“ АД, „Българска млечна компания - Хасково“ ООД), месопрепарателно предприятие на „Мусан - Д“ ООД, с. Вълкович, винарските изби на „Катаржина естейт“ ЕООД, Свиленград, „Телиш“ АД, София, „Тера Тангра“ ООД, гр. Харманли, „Винивел“ ЕООД гр. Ивайловград, кланица „МОНИ МЕС“ ЕООД, Хасково и др.

В изпълнение на плана за контролната дейност през 2017 г. са извършени проверки и са взети проби от заустваните води от всички обекти (без ТЕЦ „Марица 3“ АД, гр. Димитровград, който не е работил достатъчно часове, за да формира води.) от утвърдения списък на емитерите на отпадъчни води, включени в информационната система за мониторинг и контрол, проведени са и почти всички планирани проверки на други обекти, формирани замърсени отпадъчни води. От включените в плана за 2017 г. 79 обекта са проверени 76 бр., като от планираните 103 бр. проверки са извършени 98 бр.

Всички стопански субекти на територията на РИОСВ – Хасково са с изградени пречиствателни съоръжения с изключение на ВИ „Малката звезда“ ООД, гр. Харманли, винарска изба в землището на с. Коларово, общ. Харманли. Голяма част от тези съоръжения обаче не работят ефективно, както показаха и извършените контролни проверки на емитерите на отпадъчни води, заустващи в повърхностни водни обекти през 2017 г., при които са констатирани превишения на ИЕО. Това се дължи на остарели, неефективни или сравнително нови, но неподходящи за производството пречиствателни съоръжения, които или не се поддържат в правилен технологичен режим или се поддържат, но не могат да постигнат висока степен на пречистване.

За установени случаи на неподдържане на пречиствателни съоръжения през годината са съставени 6 акта по ЗВ. Дадени са и редица предписания. На „Тера Тангра“ ООД, гр. Харманли е дадено предписание за въвеждането на неработещо пречиствателно съоръжение в експлоатационен режим и е съставен акт и издадено НП.

Най - чести нарушения на екологичното законодателството по отношение на отпадъчните води са неспазването на определените в разрешителните за заустване или в комплексните разрешителни ИЕО, неподдържане на пречиствателните съоръжения в режим на техническа и експлоатационна изправност, заустване на отпадъчни води без необходимото разрешително за заустване, неизпълнение на условия в разрешителното, аварийни замърсявания на водите и др.

В резултат на проверките, за заустване на отпадъчни води, неотговарящи на ИЕО, по чл. 69 от ЗООС са наложени 6 текущи и 11 еднократни санкции, както и 2 са намалени на: „Неохим“ АД, гр. Димитровград, „Каменица“ АД, гр. Пловдив – Пивоварен завод Хасково, „Мусан – Д“ ООД, с. Вълкович, „Леги“ ЕООД, гр. Пловдив, ТМСИ с. Долно Черковище, общ. Стамболово и „Теклас - България“ ЕАД, гр. Кърджали. Съставени са 28 акта по ЗВ и 1 по ЗООС и са издадени 23 НП на обща стойност 21 400 лв. Издадени са заповеди и са

приложени 2 принудителни административни мерки (ПАМ) за прекратяване на производствената дейност на обекти за установено силно замърсяване на водни обекти и други нарушения.

Най - значителен емитер на отпадъчни води на територията на РИОСВ – Хасково е „Неохим“ АД, Димитровград. И при проверките през 2017 г. е установено неспазване на определените в КР на дружеството ИЕО за нитратен, нитритен и амониев азот, за което на „Неохим“ АД са съставени 2 акта и издадени 2 НП за 1000 лв. и 2000 лв., наложена е и текуща санкция в размер на 3477 лв., която впоследствие два пъти е намалена съответно на 2598 лв. и на 736 лв.

В резултат на контролните проверки и провеждания собствен мониторинг на „Каменица“ АД, Пловдив, Пивоварна Хасково през годината на дружеството са наложени 11 еднократни санкции в размер от 22 до 1967 лв. за неспазване на ИЕО в КР, съставен е и акт по ЗВ. За подобряване процеса на пречистване на отпадъчните води в края на годината „Каменица“ АД стартира поредица от ремонтни и възстановителни дейности на ПСОВ.

Извършените през годината проверки на Фабрика за каучукови изделия на „Теклас - България“ ЕАД, гр. Кърджали показаха превишение на ИЕО в разрешителното за заустване, за което последователно са наложени текущи санкции в размер на 237 лв., 584 лв. и 581 лв. Към края на годината, въз основа на извършена проверка по сигнал, на дружеството е съставен акт по ЗВ и са дадени 5 предписания за отстраняване на констатирани нарушения. В резултат от дружеството е осигурено финансиране в размер на 902 700 евро за разширение и реконструкция на ПСОВ в началото на 2018 г.

Проверките на „Леги“ ЕООД, Пловдив, „Мусан - Д“ ООД, с. Вълкович, общ. Джебел също са показали неспазване на определените в разрешителните ИЕО, за което са наложени текущи санкции. За обектите със сезонен режим на работа или периодично изпускане на отпадъчните води като винарни, ракиени казани и др. за нарушения на нормите са съставяни актове по ЗВ.

Контролът и усилията на операторите да изпълнят дадените предписания и изисквания доведоха до конкретни резултати:

„Имерис Минералс България“ АД, Кърджали е изпълнило условие в разрешителното за заустване за монтиране и въвеждане в експлоатация на модулна ПСОВ за битово – фекалните отпадъчни води от фабрика „Бентонит и зеолит“ в гр. Кърджали, в резултат на което е прекратено изпускането на непречистени битови отпадъчни води в яз. „Студен кладенец“ от фабриката.

След прилагането на ПАМ за спиране на производствената дейност на „Цех за обработка на естествени обвивки - черва“ в с. Книжовник, общ. Хасково на „Тимекс трейд“ ООД, гр. Хасково е преустановено изпускането на непречистени отпадъчни води и замърсяването на реката в селото, както и излъчването на силни неприятни миризми от канализацията и реката в района. Впоследствие производствената дейност е възстановена, като отпадъчните води се извозват до ГПСОВ - Хасково, а за предадените за пречистване водни количества се представят фактури на „В и К“ ЕООД, Хасково.

Изпълнено е и предписание за сключване на договор с „В и К“ ЕООД, Хасково за отвеждане и пречистване на отпадните води от Млекопреработвателното предприятие на „Милки груп био“ ЕАД, София в ГПСОВ - Хасково. Водите са включени в довеждащия колектор към ГПСОВ и е прекратено заустването им директно в р. Хасковска без пречистване и замърсяването на р. Хасковска. Монтирана е ултрафилтрационна установка за отделената суроватка, която снижава замърсяването на изпусканите води.

Също след дадено предписание е прекратено изпускането на силно замърсени филтратни води по аварийен канал в р. Хасковска от утайковото стопанство на ГПСОВ – Хасково,

стопанисвана от „В и К“ ЕООД, гр. Хасково. Затворното съоръжение на аварийния канал е пломбирано.

След прилагането на ПАМ на 25.08.2017 г. за спиране на производствената дейност на „Инсталация за преработка на сапшчок в мастни киселини“, стопанисвана от Импресарска къща „Наталия“ ООД, гр. Кърджали е преустановено изпускането на силно замърсени непречистени отпадъчни води в дерето в кв. „Веселчане“ в гр. Кърджали, както и излъчването на неприятни миризми от дерето в района. Дружеството е предприело мерки за получаване на необходимите съгласувателни и разрешителни документи за дейността и за реконструкция на съществуващата ПСОВ.

По сигнал е проверена и площадката на „Биопоника Агра“ ООД, София за третиране на утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места по метода „Verti“, разположена до дере, приток на дерето след яз. „Сивата вода“. Констатирано са нарушения на ЗУО, в резултат на които към Терс дере и оттам в р.Банска постъпват замърсени с утайки води. На „Биопоника Агра“ ООД е съставен акт по ЗУО, наложена е ПАМ и е прекратено натрупването на нови количества утайки.

След няколко съставени акта в предни години е прекратено заустването на отпадъчни води и от бетонов възел в гр. Кърджали на „Балканстрой инвест“ ООД, водите се ползват обратно.

Прекратено е и изпускането на отпадъчни води от измиване на помещенията на 4 кравеферми.

През 2017 г. са подадени 52 сигнала свързани със замърсяване на водните обекти. Традиционно доста от тях се отнасят за замърсяване от животновъдни обекти, като някои се повтарят през годините. До голяма степен това се дължи на слабости в законодателството и нежеланието на общинските органи да прилагат мерките, за които са законово оправомощени. В случаите, при които проверките констатираят заустване на отпадъчни води се дават предписания за преминаване на сухо почистване, прекратяване на заустването, премахване на заустващите тръби.

Друг проблем за контролната дейност по опазване на водите през годината бяха големият брой сигнали за замърсяване или увреждане на водни обекти, някои от които постъпваха по 2 и три пъти: за замърсяване на р. Банска, на р. Харманлийска, на дере в кв. „Веселчане“, на р. Марица, от дейността на „Цех за естествени обвивки – черва“ в с. Книжовник, Стопанство за преработка на сапшчок в мастни киселини“ на „ИК Наталия“ ООД, Кърджали, Фабрика за пране, сушене и багрене на конфекция“ в гр. Кърджали на „Ве Ка Ес България“ ООД, Фабрика за каучукови и пластмасови изделия за автомобилната промишленост на „Теклас – България“ ЕАД. В някои от случаите поради изтекъл период от време от замърсяването и няколко или липса на обекти - потенциални замърсители, източникът на замърсяването не е установен. При всички останали проверки са предприети съответни административно наказателни мерки (АУАН, ПАМ), изпълнени са предписания, но все още за някои от емитерите не е постигнато пълно съответствие с нормативните изисквания.

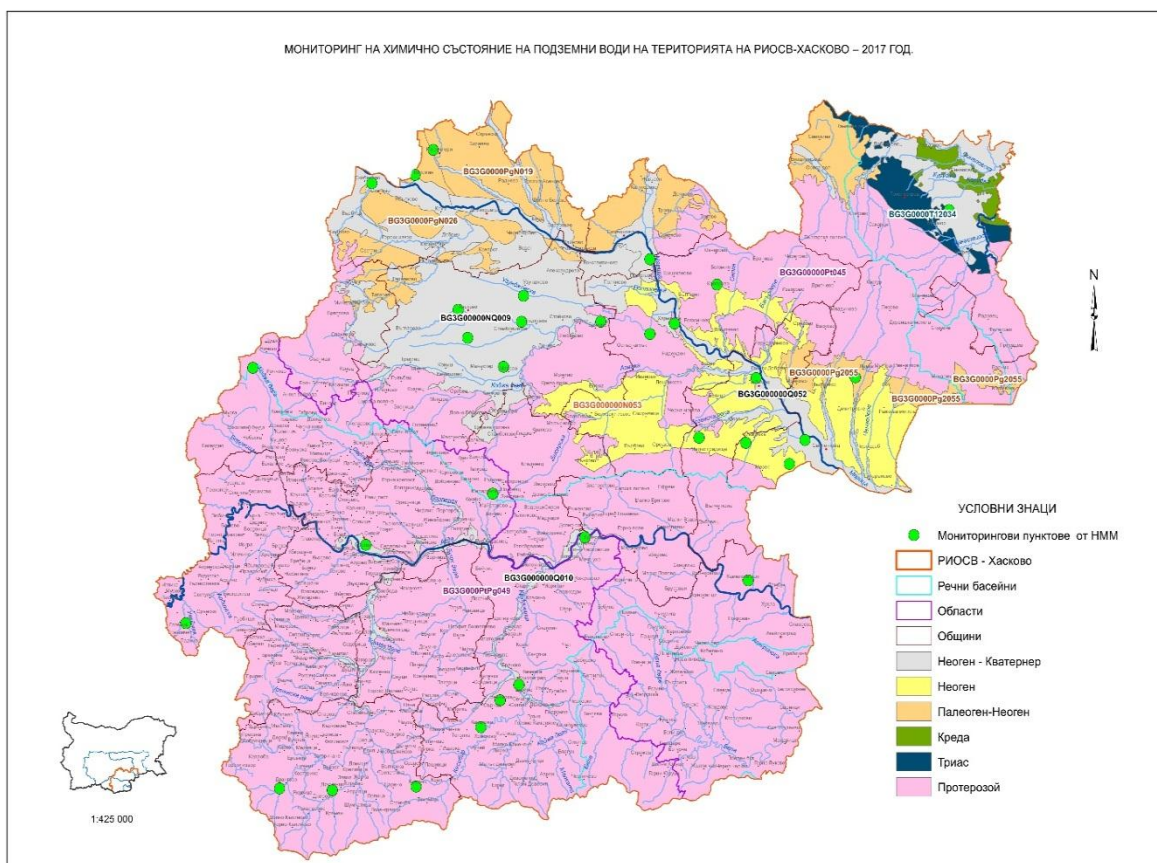
3. Характеристика на подземни води

А. Мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води.

На територията на РИОСВ - Хасково (области Хасково и Кърджали) са разположени 15 подземни водни тела (по - голяма или по - малка част от тях). Националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води през 2017 год. включва 33 хидрогеоложки пункта:

1. BG3G00AHN12MP249 - Сондажи №№ 1 и 4, ПС - ПБВ "Хасково - 1", гр. Хасково
2. BG3G0ahN1-2MP020 - Кладенец, с. Малево, общ. Хасково
3. BG3G0ahN1-2MP021 - ПС - ПБВ - 15 Сондажа, гр. Хасково - Източна зона, общ. Хасково

4. BG3G0000aQhMP022 - ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа, с. Брягово, общ. Хасково
 5. BG3G000000NMP023 – ПС - нова, с. Узунджово, общ. Хасково
 6. BG3G0000aQhMP024 - Кладенец, с. Странджево, общ. Крумовград
 7. BG3G0000aQhMP025 - Дренаж, с. Странджево, общ. Крумовград
 8. BG3G0000aQhMP131 - ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца, гр. Крумовград, общ. Крумовград
 9. BG3G000000NMP026 - Сондаж, Винарска къща "Сакар", гр. Любимец, общ. Любимец
 10. BG3G000ahN12MP132 – Сондаж, гр. Свиленград, общ. Свиленград
 11. BG3G0000aQ2MP027 - Кладенец ПС, гр. Симеоновград, общ. Симеоновград
 12. BG3G0000aQhMP053 - Кладенец – ПС - ПБВ, с. Момково, общ. Свиленград
 13. BG3G0000aQhMP054 - Кладенец, гр. Харманли, общ. Харманли
 14. BG3G000PtPгMP079 - Извор - ПС "Кандилка", с. Кандилка, общ. Крумовград
 15. BG3G0000APtMP063 - Извор - ПС, с. Камилски дол, общ. Ивайловград
 16. BG3G0000Pг2MP088 - Сондажи на КГМР, гр. Хасково, общ. Хасково
 17. BG3G00000PгMP067 - Извор, с. Миладиново, общ. Кърджали
 18. BG3G00000PгMP092 - Извор, с. Паничково, общ. Черноочене
 19. BG3G00000PtMP080 - Извор (Чешма), с. Дрангово, общ. Кирково
 20. BG3G0000aQ3MP035 - Кладенец - ПС, с. Скобелево, общ. Минерални бани
 21. BG3G000000NMP500 - Сондаж – нов, с. Сива река, общ. Свиленград
 22. BG3G000000NMP501 - Сондаж, с. Малко Градище, общ. Любимец
 23. BG3G0MPG3N1MP167 - Сондаж, гр. Меричлери, общ. Димитровград
 24. BG3G0000PG2MP174 - Сондаж, с. Левка, общ. Свиленград
 25. BG3G00000PTMP197 - Сондаж, с. Коларово, общ. Харманли
 26. BG3G00000PTMP198 - Извор "Приказките, гр. Харманли, общ. Харманли
 27. BG3G0000AQHMP144 - Кладенец (НИМХ – ХГП № 601), гр. Кърджали, общ. Кърджали
 28. BG3G00000PTMP171 - Извор, с. Кукуряк, общ. Кирково
 29. BG3G00000PTMP172 - Извор, с. Дружинци, общ. Кирково
 30. BG3G00000PGMP173 - ПС "Звънарка" - Извор (Каптаж № 2), с. Звънарка, общ. Крумовград
 31. BG3G00000PTMP194 - Сондаж, с. Диамандово, общ. Ардино
 32. BG3G00000PGMP117 - Кладенец - дом Ангел Тенев, с. Великан, общ. Димитровград
 33. BG3G00000T2MP074 - Славков извор, с. Кап. Петко войвода, общ. Тополовград
- Карта: Мониторинг на химично състояние на подземни води на територията на РИОСВ - Хасково – 2017 год.

В. Оценка на състоянието и характеристика на подземните водни тела

Подземните води се оценяват въз основа на информация, която ИАОС изпраща на Басейнова Дирекция „Източнобеломорски район“. Пробите са анализирани в ИАОС - основно в Регионална лаборатория – Хасково. За всеки отделен мониторингов пункт има определена схема за пробонабиране и анализирание, както следва:

- 1. I група - основни физико – химични показатели** - разтворен кислород, рН, електропроводимост, нитратни йони, амониевы йони, температура, перманганатна окисляемост, обща твърдост, калций, магнезий, хлориди, натрий, калий, сулфати, хидрокарбонати, карбонати, сух остатък – анализират се всички показатели във всички пунктовете за подземни води сезонно (четири пъти в годината) и в един мониторингов пункт - на полугодие (два пъти годишно).
- 2. II група - допълнителни физико - химични показатели** – нитритни йони, фосфати, желязо (общо), манган – анализират се всички или отделни показатели във всички мониторинговите пунктове сезонно (четири пъти в годината) и в два мониторингови пункта - на полугодие (два пъти годишно).
- 3. III група – метали и металоиди** – олово, кадмий, арсен, живак, мед, цинк, никел, хром (общ), хром – тривалентен, хром – шествалентен, обща α – активност, обща β – активност, естествен уран, радий R226 – анализират се отделни показатели в почти всички мониторингови пунктове веднъж годишно през трето тримесечие и само в един мониторингов пункт – се анализират всички показатели – четири пъти годишно.
- 4. IV група – органични вещества** – еднократно през годината е предвидено да се извършват анализи на пестициди (хлорпирифос-етил, хептахлор, DDT/DDD/DDE) - в мониторингови пунктове при гр. Симеоновград, с. Скобелево и с. Момково.

За оценка на химичното състояние на ПВТ са използвани данни от изпълнения през 2017 г. мониторинг на химичното състояние на подземните водни тела. Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена съгласно подход за оценка на химичното състояние на подземните водни тела и е дадена в две категории – добро и лошо. Подходът е

разработен в съответствие с изискванията на Директива 2000/60/ЕС, Директива 2006/118/ЕО. за опазване на подземните води от замърсяване и влошаване, Наредба № 1 за проучване, ползване и опазване на подземните води, Ръководство № 18 за състоянието на подземните води и оценка на тенденциите, Ръководство № 17 за предотвратяване или ограничаване на преките и непреките отвеждания, и Ръководството за докладване по РДВ през 2016 г.

Резултатите се сравняват със стандарт за качество съгласно Приложение № 1 към чл. 10, ал. 2, т. 1 на Наредба № 1 от 10.10.2007 г. (ДВ, бр. 87 от 2007 г., посл. изм. и доп., ДВ, бр. 102 от 23 декември 2016 г.) за проучване, ползване и опазване на подземните води и с прагови стойности (ПС) (определени по реда на чл. 118б от Закона за водите) на отделните показатели.

Резултатът от извършена обща оценка на химичното състояние на ПВТ на територията на РИОСВ - Хасково през 2017 г. е представен в таблица:

Използвани съкратени термини в таблицата и навсякъде в текста:

РС – релевантна стойност

ПС – прагова стойност

ПВТ – подземно водно тяло

МП - мониторингов пункт

№ по ред	Код ПВТ	Вещества или показатели на замърсяване	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ - Концентрации на РС (2017 год.) над Стандарт	Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - Средногодишни концентрации (2017 год.) над Стандарт за качество на питейни води	Обща оценка на химичното състояние на ПВТ
1	BG3G00000NQ009	Обща алфа-активност (Bq/l)	2,8425	2,8425	лошо
		Желязо (mg/l)		0,2062	
		Естествен уран (mg/l)	0,0718	0,0718	
2	BG3G00000Q010				добро
3	BG3G00000Q012	Манган (mg/l)	0,1173	0,1173	лошо
4	BG3G00000Q013	Фосфати (mg/l)	1,365	1,365	лошо
		Манган (mg/l)	0,3467	0,3467	
5	BG3G00000NQ018		Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Пловдив и Пазарджик, които не показват отклонение за наблюдаваните показатели.	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Пазарджик и Пловдив, които показват отклонение за показателите Фосфати, Обща алфа-активност, Естествен уран, Нитрати, Сулфати.	лошо
6	BG3G00000Q052				добро

7	BG3G00000NQ054		Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на Област Ямбол, които показват отклонение за показателите Нитрати и Обща алфа-активност.	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на Област Ямбол, които показват отклонение за показателите Нитрати, Натрий, Сулфати, Твърдост (обща), Фосфати и Обща алфа-активност.	лошо
8	BG3G00000N053				добро
9	BG3G0000PgN019	Нитрати (mg/l)	170,25		лошо
		Сулфати (mg/l)	317,5		
		Желязо (mg/l)	0,5573		
10	BG3G0000Pg2055				добро
11	BG3G0000PgN026	Нитрати (mg/l)	91,29		лошо
12	BG3G00000K2030		Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Сливен, Стара Загора и Ямбол, които не показват отклонение за наблюдаваните показатели.	Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ-Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Сливен, Стара Загора и Ямбол, които не показват отклонение за наблюдаваните показатели.	добро
13	BG3G0000T12034	Нитрати (mg/l)	59	59	лошо
14	BG3G00000Pt045				добро
15	BG3G0000PtPg049				добро

С. Характеристика на подземните водните тела

1. Подземно водно тяло BG3G00000NQ009 /Порови води в Неоген - Кватернер – Хасково/

Водното тяло е разположено в северозападната част на Област Хасково, заема Хасковската котловина (северната част на Източни Родопи). Водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, гравелити, песъккливи глини, чакъли. Покриващите ПВТ пластовете в зоната на подхранване са глинести пясъци. Цялото ПВТ има площ – 615,38 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – фиксират концентрации на релевантни стойности (РС):

- над стандарт за показателите: обща алфа - активност - 2,8425 Bq/l (контролно ниво – 0,5 Bq/l) и естествен уран - 0,0718 mg/l (стандарт – 0,06 mg/l)

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване - средногодишни концентрации (2017 год.) над стандарт за качество на питейни води се наблюдават за:

- Желязо (общо) - средногодишни концентрации над стандарт (0,2 mg/l) се наблюдават в МП при: с. Узунджово (ПС - нова) - 0,214 mg/l, с. Брягово (ПС - 3 Кладенеца + 6 Сондажа) - 4,4755 mg/l.

- Обща алфа - активност - при четирикратно пробонабиране за годината в един МП при гр. Хасково (Сондаж № 1, ПС - ПБВ "Хасково - 1") се фиксират съдържания над контролно ниво (0,5 Bq/l) – от 1,54 Bq/l до 6,02 Bq/l, средногодишна концентрация - 2,8425 Bq/l.

- Естествен уран - при четирикратно пробонабиране за годината в един МП при гр. Хасково (Сондаж № 1, ПС - ПБВ "Хасково - 1") се фиксират съдържания над стандарт (0,06 mg/l) – от 0,062 mg/l до 0,106 mg/l, средногодишна концентрация - 0,0718 mg/l.

Във връзка с горе изложеното, трябва да изтъкнем, че като подземно водно тяло определено като зона за защита на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване, се наблюдава завишено съдържание над контролно ниво и над максимална стойност съгласно Наредба № 9/2001 г. (изм. ДВ. бр. 102 от 12 Декември 2014 г.) за качеството на водата, предназначена за питейно - битови цели съответно на показателите Обща алфа - активност и Естествен уран при четирикратно пробонабиране за годината само в един МП при гр. Хасково (Сондаж № 1, ПС - ПБВ "Хасково - 1").

Във връзка с констатираните повишени стойности на радиологични показатели в сондажи от ПС - ПБВ "Хасково - 1" през април, 2017 г. е извършено допълнително пробонабиране и анализ на подземни води на територията на град Хасково и населени места в Община Хасково, които не са определени като пунктове за мониторинг. В част от взетите проби са установени стойности над стандартите за радиологични показатели в Наредба № 1 за подземните води:

1) ПС - ПБВ „Хасково - 2”

- събирателна проба
- обща алфа - активност - 2,55 Bq/l
- естествен уран - 0,09 mg/l

- кладенец № 1
- обща алфа - активност - 2,15 Bq/l
- естествен уран - 0,1 mg/l

- кладенец № 3
- обща алфа - активност - 2,44 Bq/l
- естествен уран - 0,1 mg/l

2) ПС „Въгларово”, общ. Хасково:

- обща алфа - активност - 1,61 Bq/l

3) Сондаж на „Милки Груп Био” ЕАД, гр. Хасково:

- обща алфа - активност - 0,96 Bq/l

4) Кладенец на „Моя земя” ЕООД (магазин «Практис» - Хасково)

- обща алфа - активност - 0,63 Bq/l

5) Сондаж на „Ултрамекс” ООД, гр. Пловдив, база гр. Хасково

- обща алфа - активност - 1,36 Bq/l

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 през 2017 г. е „лошо” - показатели на замърсяване са обща алфа - активност (Bq/l), желязо и естествен уран.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково от страна на "ВиК" ЕООД Хасково се констатира завишени съдържания по определени показатели във водоизточници за питейно - битово водоснабдяване в следните населени места на Област Хасково:

- с. Българин, общ. Харманли – манган, амониеви йони, фосфати, флуориди
- с. Книжовник, общ. Хасково – манган и фосфати
- гр. Симеоновград - манган.
- гр. Харманли – манган, калций, желязо, фосфати, твърдост (обща)
- гр. Хасково – манган, нитрити, нитрати, желязо, фосфати
- с. Сусам, общ. Минерални бани – нитрати

Извършената оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000NQ009 потвърждава резултатите от 2016 г, като данните от проведения допълнителен мониторинг регистрират тенденция за разпространение на констатираното замърсяване по отбелязаните показатели=

2. Подземно водно тяло BG3G00000Q010 /Порови води в Кватернер - река Арда/

Водното тяло е разположено в Област Кърджали. Алувиалните отложения са образувани от р. Арда и нейните притоци – р. Върбица и р. Перперек. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, глини, валуни, чакъли. ПВТ има площ - 101,16 кв. км.

В мониторингови пунктове при с. Странджево (Кладенец), с. Странджево (Дренаж), гр. Крумовград (ПС "Крумовград" - 3 Кладенеца) и гр. Кърджали (Кладенец - НИМХ – ХГП № 601) от извършените наблюдения върху химичното състояние не се фиксират концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт и средногодишни концентрации (2017 год.) над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка определя „добро“ химично състояние на ПВТ BG3G000000Q010 през 2017 г., което е констатирано и през 2016 г.

3. Подземно водно тяло BG3G000000Q012 /Порови води в Кватернер - Марица Изток/

В Област Хасково попада съвсем малка част (тясна ивица по поречието на р. Сазлийка). Цялото ПВТ има площ 982,56 кв.км. Водоносния хоризонт е изграден от чакъли, валуни, пясъци, глини. Подхранването става от реките, валежите и поливните води.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. се констатира:

В мониторингов пункт при гр. Симеоновград (Кладенец ПС) се фиксират концентрации на релевантна стойност (РС) над стандарт и средногодишни концентрации (2017 год.) над стандарт за качество на питейни води за показателя манган - 0,1173 mg/l (стандарт - 0,05 mg/l).

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q012 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо“ - показател на замърсяване е манган.

През 2016 г. химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q012 на територията на РИОСВ -Хасково е определено също като „лошо“, но показател на замърсяване е фосфати – устновените концентрации на РС са над стандарт (0,5 mg/l) и средногодишни концентрации са над стандарт за качество на питейни води - максимална стойност (0,5 mg/l) - 0,6225 mg/l.

В заключение: за показателя фосфати се наблюдава тенденция на понижаване съдържанието, а именно: релевантните стойности съответно са - през 2016 г. - 0,6225 mg/l, а през 2017 г. - 0,435 mg/l.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково в определени водоземни съоръжения от ПВТ BG3G000000Q012, използвани основно за промишлено водоснабдяване и други цели се констатираат завишени съдържания за отделни показатели - амониеви йони, сулфати, калций, манган, твърдост (обща), никел, електропроводимост, перманганатна окисляемост, арсен, флуориди.

4. Подземно водно тяло BG3G000000Q013 /Порови води в Кватернер - Горнотракийска низина/

В Хасковски район е разположена съвсем малка част от водното тяло (най - югоизточните му части). Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от пясъци, глини, гравелити, валуни, чакъли. Цялото ПВТ има площ 2818,07 кв. км. Подхранва се от реките и деретата притоци на р. Марица, от инфилтриралите се валежи и поливни води, от карстовите води на южната оградна верига, които подземно се изливат в алувия.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. се констатира:

В мониторингов пункт при с. Скобелево (Кладенец - ПС) се фиксират концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт и средногодишни концентрации над стандарт за качество на питейни води за показателите фосфати - 1,365 mg/l (стандарт - 0,5 mg/l) и манган - 0,3467 mg/l (стандарт - 0,05 mg/l).

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q013 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо“ - показатели на замърсяване са фосфати и манган.

През 2016 г. химичното състояние на ПВТ BG3G000000Q013 на територията на РИОСВ - Хасково е определено също като „лошо“ - показател на замърсяване - фосфати.

В заключение: за показателя фосфати се наблюдава тенденция на понижаване съдържанието, а именно: релевантните стойности съответно са - през 2016 г. - 1,615 mg/l, а

през 2017 г. - 1,365 mg/l. Въпреки наблюдаваната тенденция химичното състояние по този показател в периода 2016 - 2017 г. е лошо.

5. Подземно водно тяло BG3G00000NQ018 /Порови води в Неоген - Кватернер - Пазарджик - Пловдивския район/

В Област Хасково се намира съвсем малка част от него (най - югоизточните му части). Като цяло водоносния хоризонт е изграден основно от глини, пясъкливи глини, глинести пясъци, чакъли, конгломерати, брекчи, брекчо-конгломерати, алевролити. Цялото ПВТ има площ 4013,81 кв.км.

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Оценка е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Пловдив и Пазарджик, които не показват отклонение за наблюдаваните показатели.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Оценка е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Пазарджик и Пловдив, които показват отклонение за показателите фосфати, обща алфа-активност, естествен уран, нитрати, сулфати.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково от страна на "ВиК" ООД Димитровград се констатира завишени съдържания на нитрати във водоизточници за питейно - битово водоснабдяване - мониторингови пунктове в следните населени места на община Димитровград:

- с. Крум (ПС Крум) – 67 mg/l.
- с. Горски Извор (ПС Горски Извор) - 62 mg/l.

6. Подземно водно тяло BG3G000000Q052 /Порови води в Кватернер – Свиленград-Стамболово/

Водното тяло заема терсата на р. Марица, в нейното долно течение. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, чакъли. ПВТ има площ 164,13 кв.км.

В мониторингови пунктове при с. Момково (Кладенец – ПС - ПБВ) и гр. Харманли (Кладенец) от извършените наблюдения върху химичното състояние не са установени концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт и средногодишни концентрации (2017 год.) над стандарт за качество на питейни води.

Наблюдава се завишено съдържание над максимална стойност на манган при еднократно пробонабиране за годината само в един МП (при гр. Харманли - Кладенец).

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково се констатира завишени съдържания на отделни показатели в мониторингов пункт при гр. Харманли (промишлено водоснабдяване - център за варо-бетонни разтвори) – нитрати, хлориди, сулфати, електропроводимост.

Площта от ПВТ, в която е установено превишение на концентрациите на показатели на замърсяване е по-малка от 20% от площта на ПВТ. Останалите тестове показват, че не е влошено качеството на подземните води, ползвани за питейно-битово водоснабдяване. Не са установени значими и устойчиви тенденции за повишаване на концентрациите за показателите на замърсяване.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000000Q052 през 2017 г., което е констатирано и през 2016 г.

7. Подземно водно тяло BG3G00000NQ054 /Порови води в Неоген - Кватернер - Ямбол - Елхово/

ПВТ е разположено в най - източния край на Горнотракийската низина. ПВТ има площ от 1437,83 км². Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са почвен слой, пясъкливи глини, пясъци, глинести пясъци. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, глини, гравелити, чакъли /Q/, пясъци, гравелити, пясъкливи глини, варовици, пясъчници, въглища /N/. На територията на РИОСВ - Хасково е съвсем малка част от него (най - югозападните му части).

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на Област Ямбол, които показват отклонение за показателите Нитрати и Обща алфа - активност.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Оценката е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на Област Ямбол, които показват отклонение за показателите Нитрати, Натрий, Сулфати, Твърдост (обща), Фосфати и Обща алфа - активност.

8. Подземно водно тяло BG3G000000N053 /Порови води в Неоген – Свиленград - Стамболово/

Водното тяло е разположено в централните и източни части на Област Хасково. ПВТ заема т.н Свиленградско понижение, което е западната, стеснена част на Долнотракийската низина (наложена депресия), от север и североизток се огражда от Сакар, от юг е източната част на Ибредженската хорст антиклинала. Водоносния хоризонт е изграден от пясъци, гравелити, пясъкливи глини, инфилтрационни варовици, брекчоконгломерати. ПВТ има площ 704,1 кв.км. Подхранва се основно от инфилтриралите се валежи, по-слабо от реките и деретата и водите от подложката.

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – през 2017 г. не се установяват концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – не се установяват средногодишни концентрации над стандарт за питейни води.

Общата оценка определя „добро“ химично състояние на ПВТ BG3G000000N053 през 2017 г., което е констатирано и през 2016 г.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково се констатира завишени съдържания за отделни показатели в мониторингови пунктове при еднократно пробонабиране в годината:

- с. Капитан Андреево (напояване на земеделски култури и други цели - бензиностанция) – манган.

- гр. Свиленград (промишлено водоснабдяване и други цели - Бетонов възел) – нитрати.

9. Подземно водно тяло BG3G0000PgN019 /Порови води в Палеоген - Неоген - Марица Изток/

ПВТ е разположено в Североизточната част на Източнобеломорски басейн. Заема източната част на Маришкия каменовъглен басейн. ПВТ има площ от 3105,05 км². Водоносния хоризонт е изграден от глини, пясъци, въглищни шисти, въглища. Подхранването на напорния хоризонт става главно от подземния поток в пролувиалните отложения на Новозагорското поле и от пукнатинните води на подложката (там където хоризонтът заляга върху гранит, мрамори, кристалинни шисти).

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. в МП при гр. Мерицлери (Сондаж) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – установени са концентрации на релевантна стойност (РС) над стандарт при показателите: нитрати, сулфати и желязо (общо) - съответно 170,25 mg/l (стандарт - 50 mg/l), 317,5 mg/l (стандарт - 250 mg/l) и 0,5573 mg/l (стандарт – 0,2 mg/l)

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно - битово водоснабдяване - не се установяват средногодишни концентрации над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN019 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показатели на замърсяване са нитрати, сулфати и желязо.

През 2016 г. химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN019 на територията на РИОСВ - Хасково също е „лошо” - показатели на замърсяване са калций, натрий, нитрати, твърдост (обща), сулфати и желязо.

От проведен собствен мониторинг от "ВиК" ООД Димитровград се констатира завишени съдържания на отделни показатели във водоизточници за питейно-битово водоснабдяване - мониторингови пунктове в следните населени места на община Димитровград:

- с. Златно Поле (ПС Златно Поле - кл. 4, кл. 1) – нитрати - от 68 mg/l до 75 mg/l.

- с. Радиево (ПС Радиево) - нитрати - 194 mg/l, сулфати - 422 mg/l, калций - 164 mg/l, твърдост (обща) - 12,4 mgEqv/l.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково се констатира завишено съдържание на сулфати (677 mg/l) в мониторингов пункт при гр. Димитровград (водовземане с цел охлаждане) при еднократно пробонабиране в годината.

10. Подземно водно тяло BG3G0000Pg2055 /Пукнатинни води - Свиленградски масив/

ПВТ е разположено в източната част на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от мергели, пясъкливи мергели, варовици, пясъкливи варовици, пясъчници, конгломерати - напукани, брекчоконгломерати. ПВТ има площ - 95,35 кв. км.

В мониторингов пункт при с. Левка (Сондаж) през 2017г. не е извършвано пробонабиране.

За общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000Pg2055 за 2017 г. е взета предвид общата оценка на това ПВТ през 2016 г., която е „добро” химично състояние.

11. Подземно водно тяло BG3G0000PgN026 /Карстови води - Чирпан – Димитровград/

В Област Хасково е разположена само южната част на това ПВТ, заема северозападната част на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от пясъкливи, глинести и органогенни варовици, мергели, конгломерати, пясъчници. Покриващите ПВТ пластове в зоната на подхранване са пясъци, чакъли, глини, конгломерати, туфи, туфити, туфозни пясъчници, рифови варовици. Цялото ПВТ има площ 1058,29 кв.км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – в мониторингов пункт при с. Великан (Сондаж, дом Ангел Тенев) са установени концентрации на релевантна стойност (РС) над стандарт за показателя нитрати - 91,29 mg/l (стандарт - 50 mg/l)

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване - не се установяват средногодишни концентрации (2017 год.) над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G0000PgN026 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати.

През 2016 г. общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G0000PgN026 на територията на РИОСВ - Хасково.

От проведен собствен мониторинг на територията на РИОСВ - Хасково от страна на "ВиК" ООД Димитровград се констатираат завишени съдържания за отделни показатели във водоизточници за питейно-битово водоснабдяване - мониторингови пунктове в следните населени места на община Димитровград:

- с. Бодрово (ПС Бодрово до реката) и с. Черногорово (ПС Черногорово- кл. 1, кл. 2, кл. 3 и кл. 4) – нитрати - от 72 mg/l до 90 mg/l.
- с. Крепост (ПС Крепост) - сулфати - 362 mg/l.

12. Подземно водно тяло BG3G00000K2030 /Пукнатинни води - Брезовско - Ямболска зона/

ПВТ е разположено югозападно и североизточно от гр. Стара Загора, заема северната и източна част на Източнореліево-морски район. ПВТ има площ от 1345,82 кв. км. Водоносния хоризонт е изграден от туфи, туфити, андезити, пясъчници, мергели, варовици, гранити, диорити и кварцдиорити, андезити, андезити - базалти, габро. На територията на РИОСВ - Хасково се разполага една съвсем малка част от това ПВТ. Няма мониторингови пунктове от националната мрежа за мониторинг на химичното състояние на подземните води, както и предназначени за питейно-битово водоснабдяване за наблюдение на територията на РИОСВ - Хасково. Оценката на химичното състояние на ПВТ е извършена по данни от мониторингови пунктове на територията на области Сливен, Стара Загора и Ямбол, които не показват отклонение за наблюдаваните показатели.

13. Подземно водно тяло BG3G00000T12034 /Карстови води - Тополовградски масив/

В североизточния край на Област Хасково е само западната част на това ПВТ. Водоносния хоризонт е изграден от варовици-кавернозни, мраморизирани варовици, доломити. Цялото ПВТ има площ 306,03 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. в МП при с. Кап. Петко войвода (Славков извор) се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – установени са се концентрации на релевантна стойност (РС) над стандарт за показателя нитрати - 59 mg/l (стандарт - 50 mg/l).

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – установена е средногодишна концентрация над стандарт за качество на питейни води за показателя нитрати - 59 mg/l (стандарт - 50 mg/l).

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000T12034 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково е „лошо” - показател на замърсяване е нитрати, което е констатирано и през 2016 г.

14. Водно тяло BG3G00000Pt045 /Пукнатинни води - Шишманово – Устремски масив/

ПВТ е разположено в централните и източни части на Област Хасково. Водоносния хоризонт е изграден от гранити, амфиболити, мусковитови и двуслюдени гнайсошисти, шисти, лептинити. ПВТ има площ - 1416,44 кв. км.

От извършените наблюдения върху химичното състояние през 2017 год. се констатира:

I. Обща оценка на химичното състояние на ПВТ – не се установяват концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт.

II. Влошаване на качествата на подземните води, предназначени за питейно-битово водоснабдяване – не се установяват средногодишни концентрации над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка на химичното състояние на ПВТ BG3G00000Pt045 през 2017 г. е „добро”.

През 2016 г. химичното състояние на това ПВТ е определено като „лошо” с показател на замърсяване фосфати.

В заключение: за показателя фосфати се наблюдава тенденция на понижаване на съдържанието, а именно: релевантните стойности съответно са съответно - през 2016 г. - 0,56 mg/l, а през 2017 г. - 0,48 mg/l.

15. Подземно водно тяло BG3G000PtPg049 /Пукнатинни води - Източно Родопски комплекс/

Това голямо по площ ПВТ заема западните части на разглеждания район. Водоносния хоризонт е изграден от риолити, андезити, пирокластични риодацити, туфи, туфити, туфозни пясъчници и алевролити, варовици - кавернозни, варовити пясъчници, мергели, конгломерати, пясъчници, глини, гнайсошисти, гранитизирани гнайси, гранитогнайси, гнайси, мигматити, шисти амфиболити, мрамори, калкошисти. Цялото ПВТ има площ – 6593,09 кв. км.

От извършения мониторинг на химичното състояние през 2017 г. в мониторинговите пунктове при с. Миладиново (Извор), с. Паничково (Извор под разклона за с. Паничково), с. Звънарка (ПС "Звънарка" - Извор (Каптаж № 2), с. Дрангово (Извор), с. Кукурък (Извор), с. Дружинци (Извор), с. Диамандово (Тръбен кладенец), Кандилка (Извор в ПС "Кандилка") и с. Камилски дол (Извор - ПС) не се установяват концентрации на релевантни стойности (РС) над стандарт и средногодишни концентрации над стандарт за качество на питейни води.

Общата оценка определя „добро” химично състояние на ПВТ BG3G000PtPg049 през 2017 г. на територията на РИОСВ - Хасково, което е констатирано и през 2016г.

4. План за управление на риска от наводнения

От определените в Програмата от мерки на утвърдения в края на 2016 г. от Министерски съвет План за управление на риска от наводнения (ПУРН) в Източнородопски район (2016 - 2021 г.) за територията на РИОСВ - Хасково са стартирали следните мерки:

Предвидени дейности по ИН	Уникален код на мярката	Име на мярката	Описание на мярката
Изсичане на храсти и дървета с цел почистване на лява дига, берма и кюне на корекцията на р. Ченгенедере, имот 000051, площ 15,263 дка, НТП предпазна дига в землището на с. Генералово	МА_01_63	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддържане на лявата защитна дига на р. Левченска в зоната на с. Генералово и почистване от дървета и храсти - около 2500 м, площ - 15 дка
Корекцията на р. Хасковска – от моста на ул. „19-ти февруари“ на W с/у течението до рег. граница на Хасково с д-на около 1000 м до края на корекцията,обща д-на L1200 м.(Начало участък–41 55'59.06"С 25 32'24.56"И; Край– 41 55'58.34"С 25 31'40.16"И)	МА_02_17	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на корекцията на р. Хасковска в зоната на гр. Хасково - 2x3700 м (вкл. възстановяване на нарушена облицовка (400 м))

Нов стоманобетонен парапет (L=1200, H=1.5 m)	МА_02_18	Изграждане на нови корекции	Изграждане на масивен ст.бет. парапет по двата бряга на р. Хасковска в зоната на гр. Хасково, над съществуващите подпорни стени - 2x2500 м с височина 1 м и 2x1200 м с височина 1.5 м. Изграждане на нови подпорни стени в източната част на гр. Хасково (промишлена зона) по продължение на съществуващата корекция - височина на стените 3.5м и дължина 2x1050 м.
Почистване на корекция на р. Харманлийска от храстовидна растителност и единични дървета. Имоти 77181.12.1, 77181.12.2, 77181.12.4, 77181.12.5, 77181.12.6, 77181.12.7, 77181.8.1, 77181.8.2, 77181.8.7, 77181.8.8	МА_02_50	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на дигите на р. Харманлийска в зоната на гр. Харманли - 2500 м по левия бряг и 4000 м по десния
Почистване на корекция на р. Харманлийска от храстовидна растителност и единични дървета. Имоти 77181.12.1, 77181.12.2, 77181.12.4, 77181.12.5, 77181.12.6, 77181.12.7, 77181.8.1, 77181.8.2, 77181.8.7, 77181.8.8	МА_02_49	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото на р. Харманлийска в зоната на гр. Харманли (дължина 4500 м, площ 250 дка) от дървета, храсти, блатна растителност, битови и строителни отпадъци .
Укрепване на ляв бряг на р. Джебелска в участък от регулацията на с.Тютюнче, общ. Джебел чрез стоманобетонени /винкелна и облицовъчни/ стени с височина 8 м и насип зад и над тях от чакъл. Дължината на стените е 45 м.	AR_03_24	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земно-насипна дига и почистване речен участък за преминаване на висока вълна за река Джебелска в района на село Тютюнче
Възстановяване на съществуващата дясна дига в сервитута на река Крумовица. Дължина 610 м. Ширина на билото 3,0 м и откоси 1:2. Обектът започва с координати 41°28'49.560"С, 25°37'48.863"И и завършва с координатите 41°28'48.740"С, 25°38'21.071"И	AR_01_42	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация с дължина около 850 м на р. Крумовица в района на бензиностанция с. Вранско, община Крумовград на около 150 м след края на РЗПРН

Изграждане на нови системи и съоръжения или реконструкция или модернизация на съществуващи системи и съоръжения. 41.492617,25.299522. 41.492303, 25.302472. 41.492003, 25.302472. 41.491681, 25.302364.	AR_03_02	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земнонасипна дига от местен материал по левия бряг на р. Джебелска, следваща посоката на основното течение на реката непосредствено зад съществуващата стена от габиони, с максимална височина 2,5 м и дължина 700 м. Изграждане на дига от местен материал с уктепване на водния откос срещу ерозия с височина 2.5 м и дължина 600 м. по левия бряг в учатъка след моста на гр. Джебел.
Отстраняване на наносни отложения от коритото на р. Марица, в зоната на моста на Републикански път I-8 при гр. Свиленград.	МА_01_52	Почистване на речни участъци и дерета за осигуряване преминаване на висока вълна	Отстраняване на наносни отложения от коритото на р. Марица, в зоната на моста на Републикански път I-8 при гр. Свиленград.
Изграждане на земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване по продължение на лявата подпорна стена в южната част на гр. Свиленград, до привързването ѝ към съществуващата дига - дължина 180 м, средна височина 2.5 м	МА_01_53	Изграждане на земно-насипна дига и комбинация	Изграждане на земнонасипна дига в комбинация с биологично укрепване по продължение на лявата подпорна стена в южната част на гр. Свиленград, до привързването ѝ към съществуващата дига - дължина 180 м, средна височина 2.5 м.
Поддържане на подпорните стени (2x1500м)	МА_01_54	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддържане на подпорните стени (2x1500м)
Основно и ежегодно почистване на коритото и бреговете на р. Марица в зоната на гр. Свиленград от дървета, храсти, битови и строителни отпадъци, участък с дължина 5500 м и площ 500 дка	МА_01_50	Почистване и стопанисване на речните легла в границите на урбанизирана територия	Основно и ежегодно почистване на коритото и бреговете на р. Марица в зоната на гр. Свиленград от дървета, храсти, битови и строителни отпадъци, участък с дължина 5500 м и площ 500 дка
Поддържане на десния бряг на р. Марица чрез укрепване, както и почистване на реката от наносни отложения, на част от зоната между селата Великан и Ябълково.ПС "Ябълково I-ви подем", между ШК29 и ШК36.	МА_04_24	Реконструкция и поддържане на корекциите	Поддръжка на дясната защитна дига на р. Марица и прилежащите ѝ площи в зоната между с. Великан, Ябълково и Крум (8000 м) (вкл. почистване)

За 2017 г. в БД ИБР няма данни за наводнения за територията на РИОСВ - Хасково.

Програмата от мерки на ПУРН в Източнобеломорски район 2016 - 2021 г. е достъпна за разглеждане в табличен и графичен вид чрез географска информационна система (ГИС) на

БД ИБР. Връзка към ГИС на БД ИБР е изведена на началната страница на интернет страницата на БД ИБР.

II.3. ЗЕМИ И ПОЧВИ

1. Обобщена информация за територията на РИОСВ

Общата територия, контролирана от РИОСВ-Хасково възлиза на 826344 ха. От тях земеделските земи са 440413ха. Размерът на горския фонд е 348426 ха.

2. Замърсяване на почвите с тежки метали и металоиди

РЛ-Хасково осъществява мониторинговата дейност в пунктовете за наблюдение и контрол от подсистема „Земи и почви“ от НАСЕМ. Пунктовете, в които се извършва пробонабирането на почвени проби са определени от ИАОС, гр. София. Те са разположени на цялата територия на РИОСВ и са в зависимост от източниците на замърсяване. Пунктовете са определяни, като са съобразени с типа на почвите, начина на трайно ползуване и културите, които се използват. Определени са им географски координати, които образуват мрежа от 16х16 км един от друг.

Пробонабирането се извършва в следните пунктове:

Брой пунктове	№ на пункта	Географски координати		Населено място, землище	Община
1.	250	25 25.100	41 52.067	с. Сираково	Хасково
2.	251	25 27.188	42 0.389	с. Горски Извор	Димитровград
3.	252	25 29.291	42 8.710	гр. Меричлери	Димитровград
4.	268	25 36.230	41 50.504	с. Манастир	Хасково
5.	269	25 38.333	41 58.819	с. Узунджово	Хасково
6.	270	25 40.465	42 7.130	с. Голямо Асеново	Димитровград
7.	286	25 45.227	41 40.616	с. Ръженово	Маджарово
8.	287	25 47.344	41 48.923	с. Славяново	Харманли
9.	288	25 49.476	41 57.230	с. Поляново	Харманли
10.	289	25 51.623	42 5.533	с. Калугерово	Симеоновград
11.	305	25 54.182	41 30.723	с. Пашкул	Ивайловград
12.	306	25 56.305	41 39.026	с. Бориславци	Маджарово
13.	307	25 58.444	41 47.326	с. Черна могила	Харманли
14.	308	26 0.599	41 55.625	с.Рогозиново	Харманли
15.	324	26 5.222	41 29.125	с. Свирачи	Ивайловград
16.	325	26 9.529	41 45.711	Свиленград	Свиленград
17.	326	26 11.705	41 54.002	с. Васково	Любимец
18.	343	26 25.010	42 0.644	с. Равна Гора	Любимец
19.	231	25 11.906	41 45.283	с. Куцово	Черноочене
20.	232	25 13.957	41 53.614	с. Ночево	Черноочене
21.	246	25 16.895	41 18.570	с. Яковица	Крумовград
22.	247	25 18.925	41 27.092	с. Овчево	Джебел
23.	248	25 20.969	41 35.420	с. Петлино	Момчилград
24.	249	25 23.027	41 43.744	с. Патица	Черноочене
25.	265	25 29.989	41 25.552	с. Ралица	Момчилград
26.	266	25 32.050	41 33.871	с. Татул	Момчилград
27.	267	25 34.135	41 42.188	с. Кокиче	Кърджали
28.	284	25 41.037	41 23.995	с. Гулия	Крумовград
29.	285	25 43.126	41 32.306	с. Джанка	Крумовград
30.	304	25 52 072	41 22.420	с. Стражец	Кърджали

През 2017 г. е извършено изпитване на почвени проби за анализ на почвите от замърсяване с тежки метали и металоиди I ниво. Взети са 60 проби от пунктовете - с. Сираково, общ. Хасково, с. Горски извор, общ. Димитровград, с. Манастир, общ. Хасково, с. Узунджово, общ. Хасково, с. Голямо Асеново, общ. Димитровград, с. Ръженово, общ. Маджарово, с. Славяново, общ. Харманли, с. Калугерово, общ. Симеоновград, с. Яковица, общ. Крумовград и с. Патица, общ. Черноочене. Установени са превишения на максимално допустимите концентрации за показателите хром и никел за с.Яковица и никел за с.Патица.

Провежданият ежегоден мониторинг показва, че почвите в региона са в добро екологично състояние по отношение на запасеност с биогенни елементи/органично вещество, оценена чрез измерени концентрации на общ азот, органичен въглерод и общ фосфор, а съотношението C/N показва благоприятни условия за разграждане/минерализиране на органичното вещество.

4. Замърсяване на почвите с продукти за растителна защита /пестициди/.

През последните години на територията, контролирана от РИОСВ-Хасково залежават около 861079кг в твърдо състояние и 122511л в течно състояние забранени за употреба пестициди. Съществуват 14 бр. складове за залежали негодни и забранени за употреба продукти за растителна защита, 9 централизиранни склада за съхранение на РЗП и 2 площадки за съхранение съответно на 24 и 8бр. ББ - Кубове в Община Ивайловград и Свиленград.

През 2017г. са извършени 26 планови проверки на складове за съхранение и употреба на СДОВ и 7 извънредни.

За окончателно решаване на проблемите със складовете и наличните в тях растително-защитни препарати, които създават потенциална опасност от инциденти и замърсяване на околната среда се изпълнява проект „Екологосъобразно обезвреждане на излезли от употреба пестициди и други препарати за растителна защита с изтекъл срок на годност“ с финансиране по „Българо-Швейцарската програма за сътрудничество“. В него са включени 23 склада на територията на РИОСВ-Хасково.

На контролираната територия се извършва почвен мониторинг за замърсяване на почвите с пестициди. Пунктовете се определят от ИАОС – София. Анализите се извършват в РЛ – Хасково към ИАОС. През 2017г не са констатирани замърсявания на почвите с пестициди.

5. Замърсяване на почвата с устойчиви органични замърсители, вкл. нефтопродукти.

Замърсяванията се дължат предимно на аварии при катастрофи или на инцидентни разливи и течове в складовите стопанства за нефтопродукти. През 2017г. на територията на РИОСВ - Хасково замърсяване с нефтопродукти не е констатирано.

6. Ерозия на почвите

Ерозията е процес, който механично уврежда почвите, като унищожава хумусния слой, което води до намаляване на почвеното плодородие ежегодно.

Всяка година ерозията е бич за повечето от половината земеделски земи в България. За района на Хасковска и Кърджалийска област на засилена водна ерозия са подложени над 150 хил.дка. земи, основно в Кърджалийски регион (общини Кърджали, Момчилград, Крумовград, Черноочене, Кирково).

До голяма степен активната водна ерозия в Кърджалийско бе намалена и овладяна с извършеното през миналите години широко мащабно залесяване - залесени над 1 млн. дка нови гори и проведени противоерозионни технически мероприятия.

В равнинната част на региона Горнотракийската равнина, в поречието на р.Марица и на слабо наклонени предпланински възвишения на Източните Родопи, водната ерозия е изразена в по-малка степен поради естественото затревяване и самозалесяване на земите, които не се обработват.

През 2017 г. не са финансирани проекти против ерозията и не са известни такива, които се изпълняват на контролираната от РИОСВ - Хасково територия. Дейностите по предотвратяване на почвената ерозия основно се финансират от МЗХ.

7. Засоляване и вкисляване на почвите

В изпълнение на Програми за почвен мониторинг за 2017 г. е извършено пробовземане и изпитване на почвени проби за анализ на вкисляване, включващ 8 проби от пункт в гр. Любимец, с.Тънково общ.Стамболово, с.Константиново, общ.Симеоновград и с.Царева поляна общ. Стамболово, извършени са 16 анализа. Резултатите от анализите показват, че не са регистрирани резултати с вредна киселинност на почвите.

За територията на РИОСВ – Хасково няма определени почвени пунктове за мониторинг на почвите от засоляване.

8. Нерегламентирано изхвърляне на отпадъци върху почвената повърхност (строителни, битови, промишлени и селскостопански отпадъци)

Продължава изхвърлянето на разнородни отпадъци върху почвената повърхност в населените места и извън тях. В резултат на извършени планови и извънредни проверки и дадени предписания през 2017 г са закрити 24 бр. нерегламентирани сметища, разположени върху обща площ от около 12 дка.

II.4. ЗАЩИТЕНИ ТЕРИТОРИИ И БИОРАЗНООБРАЗИЕ

1. Защитени територии

Към момента на територията на РИОСВ-Хасково има обявени по Закона за защитените територии /ЗЗТ/ общо 88 защитени територии /ЗТ/, от които 47 природни забележителности /ПЗ/, 4 поддържани и 1 строг резерват и 36 защитени местности /ЗМ/ на обща площ приблизително 10570 ха /Приложение 1/.

През 2017г. започна процедура по заличаване на ПЗ Долмен в землището на с.Остър камък, общ.Харманли. Мрежата от защитени територии представлява около 1,37% от площта контролирана от инспекцията, което е доста по-малко от средното за страната (5,3%), т.к. в региона няма големи защитени територии като природните и национални паркове.

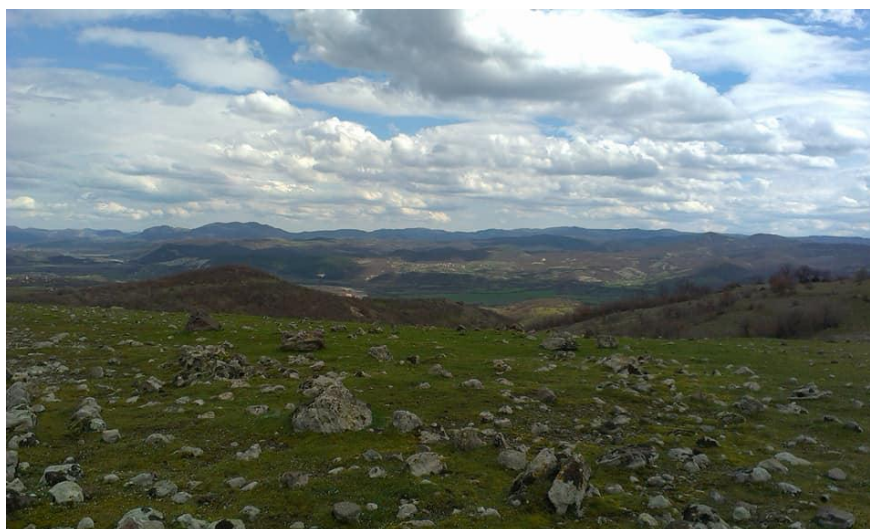
НАТУРА 2000

В териториалния обхват на Инспекцията попадат цели или части от общо 23 защитени зони /ЗЗ/ от националната екологична мрежа НАТУРА 2000 с обща площ 5452,34 км2 (над половината от територия контролирана от РИОСВ-Хасково).

Към настоящия момент, официално, със заповеди са обявени 12-те защитени зони от НАТУРА 2000 – Директива 79/409 ЕЕС за опазване на дивите птици: BG0002019 “Бяла река”, BG0002103 “Злато поле”, BG0002012 “Крумовица”, BG0002014 “Маджарово”, BG0002081 “Марица-Първомай”, BG0002071 “Мост Арда”, BG0002020 “Радинчево”, BG0002013 “Студен кладенец”, BG0002092 “Харманлийска река”, BG0002106 “Язовир Ивайловград”, BG0002073 “Добростан” и BG0002021 “Сакар”. Останалите 11 защитени зони за опазване на местообитанията на дивата флора и фауна са: BG0000434 „Банска река”, BG0000217 „Ждрелото на река Тунджа”, BG0000287 „Меричлерска река”, BG0001034 „Остър камък”, BG0000435 „Река Каялийка”, BG0000578 „Река Марица”, BG0000442 „Река Мартинка”, BG0000425 „Река Съзлийка”, BG0001032 „Родопи Източни”, BG0001031 „Родопи Средни”, BG0000212 „Сакар”. Те са приети с Решение на Министерски съвет и се очаква официалното им обявяване през настоящата 2015г.

Подробният списък на ЗЗ в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково е посочен в Приложение 2. През 2016г. няма промени в броя, площта и състоянието на ЗЗ в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково. Във връзка със спазване на режима на защитените зони, определен със заповедите за обявяването им са констатирани нарушения свързани с промяна на начина на трайно ползване на имоти или части от имоти, представляващи площи заявени за подпомагане по мярка 12 „Плащания по Натура 2000 и рамковата Директива на водите“ от Програма за развитие на селските райони.

2. Биоразнообразие

По-голямата част от територията, за която отговаря РИОСВ-Хасково попада в Източни Родопи. Като място с изключително високо биологично разнообразие ще посочим някои обобщени характеристики. Източните Родопи заемат малка част от общата площ на България, едва 5,4% /6005 км²/, но тук са установени множество ендемични редки и защитени растителни и животински видове. Установени са 1 950 вида растения от 122 семейства, 350 вида пеперуди, 21 вида риби, 10 вида земноводни, 26 вида влечуги, 273 вида птици и 59 вида бозайници.

Преобладаващите флорни елементи са субмедитеранските и евро-азиатските, следвани от медитеранските. Ендемичният флорен елемент е представен от 85 балкански, 20 български и 7 родопски ендемични вида растения. Разпространени са 28 реликтни вида. За 25 вида единствените за страната находища са тук, 23 са включени в Европейския списък на редките, застрашени и ендемични видове, 12 са глобално редките европейски видове, 37 вида са включени в приложение 2 на Вашингтонската конвенция (CITES), 5 вида – в Бернската конвенция.

От общо 17 вида земноводни за България, тук са установени 10, като от тях 7 са защитени, 4 включени в Бернската конвенция и 2 вида в Световния Червен Лист на IUSN.

Птиците са представени от 273 вида, като 241 са защитени, 77 включени Червената книга на България, 261 в Бернската конвенция, 7 вида са световно застрашени.

Бозайниците са групата с най-много световно застрашени видове. От 59 вида установени в Източните Родопи, 23 са включени в Световната червена листа на IUSN / Международен

съюз за защита на природата /, 12 в категорията “ уязвим “, 11 вида в категорията “ полузастрашен”.

В Националната стратегия за опазване на биологичното разнообразие Източните Родопи са определени като територия с “висока” значимост по отношение на видовото си разнообразие, значимостта по отношение на ендемизма, както и наличие на редките таксони.

Наред с Родопите на територията на РИОСВ - Хасково попада и част от Сакар планина, където се срещат около 600 вида висши растения, 44 от които са включени в Червената книга на България. В Сакар защитените територии обхващат орнитологично важни места, които са от световно природозащитно значение и такива с висока консервационна стойност. Те са от изключителна важност за опазването на световно застрашения от изчезване царски орел.

В област Хасково и област Кърджали има обявени 140 броя вековни дървета. През 2016г. няма заличени, както и обявени нови вековни дървета. Пълен списък на вековните дървета в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково, с включени данни за землище, № в Държавния регистър, № на заповед за обявяване, собственост и възраст е посочен в Приложение 3.

През текущата година бяха посетени трите находища на ресурсния вид Блатно кокиче, включен в Приложение 4 на ЗБР. Бе извършена оценка на ресурсните възможности на вида, за издаване ежегодна заповед за ползване от МОСВ.

През 2017 г. се проведе мониторинг на видове включени в системата на НСМБР по съгласуван от ИАОС график, включващ среднозимно преброяване на водолюбиви птици и мониторинг на кафявата мечка.

През 2017 г. в териториалния обхват на РИОСВ - Хасково не са възникнали значими пожари - не са засегнати от пожар защитени територии и обекти от мрежата защитени територии съгласно ЗЗТ.

През 2017г. бе засилен контрола върху общини, ТП ДГС, както и билкозаготвителните пунктове във връзка с изискванията на Закона за лечебните растения. През 2017г. в териториалния обхват на РИОСВ-Хасково има 12 бр. билкозаготвителни пунктове- 3 бр. в област Кърджали и 9 бр. в област Хасково.

През годината, на територията на РИОСВ- Хасково има функционираща една ферма за отглеждане на охлюви в с.Жинзифово, общ.Кърджали.

През 2017г. са внесени заявления в МОСВ за подновяване на лицензи на зоологически градини в гр. Хасково и гр. Димитровград.

През 2017г. беше засилена контролната дейност на зоомагазините, ветеринарни клиники и цветарски магазини във връзка с изискванията на ЗБР и ЗЗЖ.

През 2017г. по инициатива на местна граждани от гр. Хасково е стартирала процедура по обявяване на 1 брой вековно дърво полски бряст (*Ulmus minor*), намиращ се в двора на двора на СУ „Св. Пайсий Хилендарски“ - гр. Хасково.

III.1. ОТПАДЪЦИ

1. Кратка информация и анализ за разработването, приемането от общинските съвети, актуализирането на общински програми за управление на отпадъците и общински наредби

Съгласно националното и европейското законодателство се изисква разработването на програми за управлението на отпадъците на национално и местно ниво.

Кметовете на общини са отговорни за разработването и изпълнението на програми за управление на дейностите по отпадъците за територията на съответната община. Програмите са неразделна част от общинските програми за околна среда и се разработват, приемат и отчитат по реда на Глава четвърта от Закона за опазване на околната среда. Основните цели, които трябва да бъдат предвидени в общинските програми, са: подобряване на организацията по разделяне, временно съхранение, събиране и транспортиране на отпадъците; третиране на образуваните количества твърди битови отпадъци – количества, които се увеличават всяка година; предотвратяване и намаляване на образуването на отпадъците; увеличаване на количествата рециклирани и оползотворени отпадъци и др. Програмата се приема от общинския съвет на съответната община, който контролира изпълнението ѝ. Кметът на общината информира ежегодно в срок до 31 март общинския съвет за изпълнението на програмата през предходната календарна година.

Във връзка с изпълнението на мерките заложи в програмите за управление на отпадъците за територията на съответната община, кметовете на всички общини в региона контролиран от инспекцията са създали условия, при които всеки притежател на битови отпадъци да бъде обслужван, като за целта се осигурява закупуването и разполагането на съдове за събиране на битовите отпадъци - контейнери, кофи и други, събирането на битовите отпадъци и транспортирането им до депата или други инсталации и съоръжения за оползотворяването и/или обезвреждането им, почистването на уличните платна, площадите, алеите, парковете и другите територии от населените места, предназначени за обществено ползване, включително организирането на системи на разделно събиране на отпадъци от опаковки (за населени места с население, по-голямо от 5000 жители), сключвайки договори със организации по оползотворяване или други лица, притежаващи разрешение, издадено по реда на Закона за управление на отпадъците. Кметовете на общини изпълняват своите задължения относно създаването на регионални сдружения за стопанисването на изградените съоръжения за третиране на твърди битови отпадъци, съгласно изискванията на Национален план за управление на отпадъците.

Всички общини имат приета наредба, с която се определят условията и реда за изхвърлянето, събирането, включително разделното, транспортирането, претоварването, оползотворяването и обезвреждането на битови и строителни отпадъци, включително биоотпадъци, опасни битови отпадъци, масово разпространени отпадъци, на своя територия, като част от тях все предстои да бъде актуализирани, за да бъдат съобразени с новите изисквания на ЗУО.

2. Битови отпадъци

Регионалните сдружения на общините в област Хасково експлоатират две съоръжения за обезвреждане на ТБО - в землището на с.Гарваново, община Хасково, което обслужва общините Хасково, Димитровград и Минерални бани и в землището на гр. Харманли, обслужващо общ. Харманли, Любимец, Стамболово, Свиленград, Симеоновград и Тополовград. Двете депа отговарят на изискванията на *Наредба № 6 от 27.08.2013 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. На територията на депото до с.Гарваново, общ. Хасково функционират съоръжения за компостиране на „зелени“ отпадъци и инсталация за сепариране на битовите отпадъци с производство на RDF - гориво

от отпадъци. Капацитетът на сепариращата инсталация е обработката на минимум 35000 т/г битови отпадъци, или повече от половината от транспортираните количества за обезвреждане.

На територията на депото за ТБО гр. Харманли също има сепарираща инсталация за битови отпадъци. Капацитетът на съоръжението е над 25 000 т/год при едносменен режим на работа. Във връзка с кандидатстване на общините Харманли и Свиленград по Процедура № ВГ16М10Р002-2.005 “Проектиране и изграждане на компостиращи инсталации за разделно събрани зелени и/или биоразградими отпадъци“ по приоритетна ос 2 на оперативна програма „Околна среда 2014-2020“ с проект “Изграждане на общинско съоръжение за компостиране на зелени и биоразградими отпадъци“ РИОСВ - Хасково даде принципно съгласие за предоставяне на натрупани средства от отчисления за собствен принос при реализиране на проектите в тези общини.

През 2016г. започна експлоатацията на РЦУО – Кърджали Клетка I на регионалното депо с капацитет 97 352 т отпадъци. В кратки срокове е необходимо да се предприемат мерки и предвидят средства за изграждане на Клетка № 2. Неизграждането, на претоварни станции в гр. Ивайловград, гр. Крумовград и в община Кирково поражда сериозни проблеми и води до регистрирането на новообразувани нерегламентирани сметища, използвани като претоварни станции на територията на тези общини.

За дейности по обезвреждане на отпадъци чрез депониране чл. 60 от ЗУО задължава всеки собственик на депо да предоставя обезпечение, покриващо бъдещи разходи за закриване и след експлоатационни грижи на площадката на депото, а чл.64 от ЗУО изисква превеждане на отчисления с цел да се намали количеството на депонираните отпадъци и да се насърчи тяхното рециклиране и оползотворяване. По сметките на трите общини, собственици на депа за 2017 г. са постъпили значителни суми за отчисления по чл.60 и чл. 64 от ЗУО. Общините, експлоатиращи депото в с.Гарваново са депонирали 31487,619 т отпадъци и са превели пълния размер на дължимите отчисления - 95407,49 лв. по чл. 60 и 1259504,76 лв. по чл. 64 от ЗУО. Общините, експлоатиращи депото в гр. Харманли са депонирали 18770 т отпадъци и са превели отчисления по чл.60 и чл. 64 от ЗУО, съответно 33739 лв. и 706576 лв. Община Симеоновград е забавила внасянето на отчисления от месец август, а община Стамболово дължи отчисления за четири месеца, за което ще бъдат предприети мерки през 2018 г.

През 2017 год. Община Кърджали не е превела определените такси за депонирани битови отпадъци в размер на 51 468 лв по чл.60 и 759 675,20 лв. по чл.64 от ЗУО. Останалите 7 общини - членовете на регионално сдружение за „Чисти Родопи“ са внесли 102844,4лв по сметка на Община Кърджали и 222 907 лв. по сметката на РИОСВ-Хасково.

Три от общините - Джебел, Кирково и Ардино не са превели пълния размер на отчисленията за 2017 г. за депониран битов отпадък и дължат следните суми:

общ.Джебел - 5 457,66 лв. по чл.60 и 80 556,00 лв. по чл.64;

общ.Кирково - 4 846,41 лв. по чл.60 и 71 533,60 лв. по чл.64;

общ.Ардино - 5 468,13 лв. по чл.60 и 80 710,40 лв. по чл.64.

За събиране на дължимите отчисления за 2017г. предстои започване на нови процедура по ДОПК спрямо посочените общини.

През 2017 г. РИОСВ-Хасково започна процедура за доброволно изпълнение на дължими отчисления, постъпили по сметката на Община Кърджали от други общини, които не са преведени по сметката за чужди средства на РИОСВ-Хасково за периода 2011г. до 2016г. Дължимата сума за всички общини, които депонират на Регионално депо гр. Кърджали е в размер на 235 189,48 лв., от които през 2017 год. Общината е превела 105 472 лв.

Съставен е акт за установяване на публично държавно вземане на Община Кърджали за 2016г. в размер на 519 595,81 лв, по който от НАП са преведени 584 536,54 лв, вкл. законната лихва.

През отчетната година е съставен е АУПДВ и на Община Ардино за 2016г. по чл.60 и чл.64 от ЗУО в размер на 90 470,24 лв., като цялата сума е преведена от НАП по сметка на РИОСВ-Хасково. В изпълнение на план за погасяване на дължимите отчисления за периода от 2011 до 2015г по чл.60 и 64 от ЗУО през 2017г Община Ардино е превела общо 181 778 лв, с което е погасила изцяло своите задължения.

През 2017 г. по банковата сметката за чужди средства на РИОСВ-Хасково са постъпили общо 1 463 998,39 лв във връзка със съставени актове за публично държавно вземане по реда на чл.166 от ДОПК или покани за доброволно внасяне на дължимите суми.

През отчетния период РИОСВ - Хасково издаде 4 бр. решения за разходване на част от събраните средства по чл. 64 от ЗУО за осигуряване на собствен принос при финансиране на последващи разходи, свързани с изградените съоръжения и инсталации за оползотворяване, в т.ч. рециклиране на битови отпадъци за Община Свиленград и за закупуване на транспортни средства от Общини Свиленград и Любимец, като освободи средства в размер на 205 059,43 лв за Регионално сдружение Харманли.

По данни от годишния доклад по околна среда на регионално депо в с.Гарваново през периода януари–декември 2017 г. са приети на вход на сепариращата инсталация 42986 т. След третиране от тях са отделени и предадени за оползотворяване са 902 т. хартия и картон, RDF гориво - 601 тона, 607т пластмаса и каучук и 41т черни и цветни метали. Общото количеството отпадъци предадени за депониране в клетка I е 31480 т, от тях 11387т. са от община Димитровград, 1318 т от община Минерални бани и 18774 т от община Хасково. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка от притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

Съгласно годишния доклад по околна среда представен от оператора на депо гр.Харманли през изминалата година са обезвредени общо 18 891т ТБО. Количеството по общини е както следва: 6893т – от Община Харманли; 1441 т- от Община Любимец; 292 т. – от Община Маджарово; 5832 т – от Община Свиленград; 1599 т – от Община Симеоновград; 996т от Община Стамболово; 1835 т. – от Община Тополовград. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор. През 2017г. приети на вход на сепариращата инсталация са 18998 т, от тях отделени и предадени за оползотворяване са 163 т хартия и картон, RDF гориво - 146 т, 302 т. полимерни материали (опаковки), 48 тона отпадъци от черни и цветни метали и 31 т отпадъчно стъкло.

Съгласно годишния доклад по околна среда представен от оператора на депо гр.Кърджали през 2017 г. са обезвредени общо 31762 т ТБО. Количеството по общини е както следва: Община Кърджали – 18991 т; Община Ардино - 2017 т; Община Крумовград - 2637 т; Община Кирково - 3357 т; Община Момчилград - 2585 т; Община Джебел - 2014 т. и Община Ивайловград – 165 т. Приемането на отпадъците става по предварително уточнен график и приета заявка с притежателя на отпадъците и въз основа на писмен договор.

През 2017г. експертите от направлението извършиха 92 проверки (планови и извънредни) по населени места, ГКПП, републиканска и общинска пътни мрежи, относно задълженията на кметовете на общини за недопускане образуването на нерегламентирани сметища на тяхна територия и почистването им. В изпълнение на заповед на министъра на околната среда и водите РИОСВ - Хасково издаде 16 бр. предписания, изискващи кметовете на общини да почистят от замърсяване с отпадъци всички речни корита и прилежащите им територии в съответната община и да се предприемат мерки за недопускане на ново замърсяване на речните легла. Извършени са 16 проверки, при които се установиха допуснати замърсявания на речните корита и прилежащите им територии в община Кирково и община Кърджали (с.Глухар и с.Звезделина). За установените нарушения са съставени 3 АУАН. Едното НП е влязло в сила, а останалите две са в съдебна процедура.

По време на проведената кампания „Да почистим България за един ден“ на територията на област Хасково и Кърджали са почистени нерегламентирани сметища в границите на населените места и са събрани 238 т битови отпадъци.

В най - големите общини Хасково, Димитровград, Свиленград и Кърджали са изградени и функционират системи за разделно събиране на отпадъци от опаковки на база сключени договори с организации по оползотворяване. Община Харманли е въвела самостоятелна система за разделно събиране на битови отпадъци и отпадъци от опаковки от населението. Все още четири по - малки общини с населени места над 5000 жители не са въвели системи за разделно събиране на отпадъците.

На територията на РИОСВ-Хасково има изградено само едно съоръжение за третиране на „зелени“ отпадъци, което се ползва от общини Хасково, Димитровград и Минерални бани. В тези общини е организирано разделното събиране и съхраняване на „зелените“ отпадъци като са поставени „кафяви“ контейнери, които се обслужват от специализирани автомобили.

За изпълнението на задълженията за разделно събиране на отпадъците от опаковки на територията, контролирана от инспекцията са изградени и се обслужват системи за разделно събиране в четири общини – Димитровград, Хасково, Кърджали и Свиленград от организации по оползотворяване.

За по-доброто функциониране на системите за разделно събиране на отпадъци от опаковки в общини Димитровград, Хасково и Свиленград, „Екопак България“ АД - организация по оползотворяване е сключила договор с „Тракия сепариране рециклиране“ АД, гр. Пазарджик, която извършва дейностите по предварително третиране (сортиране, балиране) и временно съхранение на отпадъци от опаковки. Същото дружество извършва сортиране и балиране и на разделно събиране на отпадъци от опаковки в община Кърджали на база сключен договор през 2015 г. с „Булекопак“ АД.

Системи за разделно събиране на другите групи масово разпространени отпадъци (ИУМПС, ИУЕЕО, НУБА) не са изградени от общините, като функциите им сега се изпълняват от бизнеса. Всяко дружество, изградило съответната площадка за третиране на тези отпадъчни потоци само решава, дали да сключи договор с някоя от организациите по оползотворяване или директно с лица, извършващи крайното оползотворяване /обезвреждане на отпадъците.

Действащи градски пречиствателни станции за отпадни води на територията на РИОСВ–Хасково са ГПСОВ-Димитровград, ГПСОВ-гр. Хасково, ГПСОВ-Свиленград, ГПСОВ-Кърджали и ГПСОВ-Момчилград.

3. Строителни отпадъци

На територията на РИОСВ – Хасково няма изградени съоръжения за третиране на строителни отпадъци, отговарящи на изискванията на *Наредба № 6 за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци*. Генерираните строителни отпадъци се депонират на места, определени от кметовете на общините. През периода октомври 2016-септември 2017 г. „Вулкан цимент“ АД реализира проект за ремонт на наклоните на билото на депото за промишлени и опасни отпадъци от периода преди приватизация. Проектът е изпълнен от „РОСТЕР“ ООД, Смолян, при което за оформяне на новите откоси са оползотворени строителните отпадъци от разрушаване на стари сгради от пещен цех на „Вулкан цимент“ АД, с последващо предварително третиране в мобилна роторна трошачка. Извършените дейности са в съответствие с Разрешение на „Вулкан цимент“ АД № 14-ДО-189-01/12.12.2015 г.

При повечето постъпили сигнали за възникнали нерегламентирани сметища се констатира и неконтролирано изхвърляне на строителни отпадъци от гражданите и фирмите. При ликвидирането на замърсяванията се почистват както битовите, така и строителните отпадъци.

4. Производствени и опасни отпадъци

През 2017 г. са извършени планови и извънредни проверки на лица, които генерират и/или третират по - големи количества производствени или опасни отпадъци. Обхванати са

обекти за автосервизни услуги, които извършват смяна на отработени масла и автомобилни гуми, производствени предприятия от машиностроенето и производство на облекла, както и лица, извършващи третиране на масово разпространени отпадъци. Издадени са общо 29 бр. разрешителни за дейности по третиране на отпадъци. Три лица са открили площадки за третиране на отпадъци и ще събират, съхраняват и предварително третират ОЦЦМ, ИУМПС, НУБА, ИУЕЕО и пластмаса, преди рециклирането или оползотворяването им. При извършените проверки на лица от текстилната промишленост, се установи, че образуваните отпадъци от производствената дейност (текстилни изрезки и отпадъци от опаковки) се съхраняват без да се смесват в обособени за целта места. Почти всички дружества имат сключени договори за предаване на образуваните отпадъци за транспортиране и/или третиране на лица, притежаващи необходимите разрешения или регистрационни документи по ЗУО.

В резултат на извършените проверки може да се направи извод, че лицата, които генерират производствени или опасни отпадъци, събират и съхраняват отделно отпадъците си на площадки, отговарящи на нормативните изисквания. Не се допуска смесване или разпиляване на отпадъци. Дейностите по третиране на отпадъци се извършват при спазване на условията на издадените разрешителни и/или регистрационни документи. Отчетността за дейностите по отпадъци се води редовно. Приемането и предаването на производствените и опасните отпадъци се извършва само въз основа на писмен договор с лица, притежаващи необходимите документи за съответната дейност по третиране на отпадъци.

На територията на инспекцията в следните съоръжения и инсталации са разрешени дейности по оползотворяване на опасни и производствени отпадъци:

1. Цех „Циментови мелници” на „Вулкан Цимент” АД, Димитровград – оползотворяване на неорганични минерални отпадъци с код R5;
2. Леярски цех на „Монек – юг” АД, Кърджали – оползотворяване на отпадъци от черни метали чрез топене и леене до готови изделия, оползотворяване на отпадъци от леярска пръст, преди и след леене, генерирани от същия цех – R5 и R9 за повторна употреба на собствен отпадък – минерални масла;
3. Апарати за физикохимично третиране, чрез микро вълни на болнични отпадъци на „Екостер” ООД, разположени в гр.Хасково и гр.Кърджали;
4. Апарат за физикохимично третиране, чрез микро вълни на болнични отпадъци на МБАЛ „Света Екатерина – Димитровград“ ЕООД;
5. Инсталации за изгаряне на неопасни отпадъци с оползотворяване на получената енергия на „Зайчев и син” ООД, разположени в гр. Харманли и гр. Любимец – не са въведени в експлоатация, тъй като не е извършена реконструкция;
6. Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка при производство на бетонови разтвори от „Автолукс” ООД и „Беттран” АД;
7. Инсталация за рециклиране на отпадъци от полиамид на „Теклас – България” АД;
8. Регионален център за неопасни отпадъци на общини Хасково, Димитровград и Минерални бани, включващ депо, сепарираща инсталация с производство на RDF-гориво от отпадъци и съоръжение за компостиране на зелени отпадъци;
9. Регионално депо за ТБО на общини Харманли, Свиленград, Любимец, Симеоновград, Маджарово, Стамболово и сепарираща инсталация.
10. Регионално депо за ТБО на общини от сдружение „За Чисти Родопи”
11. Инсталация за рециклиране на отпадъчни профили от ПВЦ с код на дейността R3 на „БУЛТЕМ” ООД, гр.Хасково.
12. Оползотворяване на неорганични минерални отпадъци (пепели от ТЕЦ) с код на дейността R5, като добавка в портланд цименти от „Еко цем” ЕООД;
13. Завод „Бентонит и зеолит” и Завод „Перлит” на „Имерис минералс България” АД, повторна употреба (R9) на собствен отпадък – минерални масла;

14. „Тракия сепариране и рециклиране” АД – съоръжение за сепариране на отпадъци от опаковки

Подобрена е отчетността по отпадъците, в съответствие с изискванията на Наредба №1 (ДВ бр. 51/2014 г.), както и по наредбите за масово разпространените отпадъци.

През годината класификация на отпадъците по реда на Наредба № 2 от 2014 г. за класификация на отпадъците са извършили 84 лица, като са утвърдени 310 бр. работни листи.

На територията на инспекцията съществуват 9 депа за производствени и опасни отпадъци на фирми от секторите енергетика, химическа промишленост и цветна металургия. В посочените съоръжения основен дял заемат пепелите от изгаряне на въглища, оловни шлаки и утайки от пречистване на производствени отпадни води.

В съответствие с изискванията на депа за отпадъци да се приемат предварително третираните отпадъци са изградени съоръжения - Лентова филтър преса в Неохим АД и площадка за подсушаване и временно съхранение за пепели на ТЕЦ „Марица-3“ АД.

Операторите на съществуващите депа притежават утвърдени с решения на министъра на околната среда и водите Планове за привеждане на съществуващите депа в съответствие с изискванията на Наредба №8/2004 г. за условията и изискванията за изграждане и експлоатация на депа и на други съоръжения и инсталации за оползотворяване и обезвреждане на отпадъци. Във връзка с изтеклите срокове за закриване и рекултивация на депата за производствени и опасни отпадъци, неотговарящи на изискванията, „Неохим“ АД и ТЕЦ „Марица 3“ АД изготвят отчети на всеки три месеца за изпълнените мерки, свързани с рекултивацията на депата, съгласно условията от Решенията на МОСВ. При извършените 3 проверки през 2017 г. е установено, че „Неохим“ АД е сключило договор с независим строителен надзор, внесени са в Община Димитровград трите инвестиционни проекта за закриване и рекултивация на депата за одобрение и за издаване на Разрешение за строеж и е проведен търг за избор на строител. Все още не е въведено в експлоатация пречиствателното съоръжение за инфилтрирани води, поради възникнали технически проблеми, а това е необходимо условие за въвеждане в експлоатация на новоизграденото депо за производствени и опасни отпадъци, отговарящо на нормативните изисквания. Въпреки установения напредък все още не е извършено закриване и рекултивация на съществуващите депа за производствени и опасни отпадъци с прекратена експлоатация на „Неохим“ АД, за което в края на годината са образувани 3 административно наказателни преписки.

През 2017 г. ТЕЦ „Марица 3“ АД е работила за много кратък период, поради което са извършени само дейности по премахване на постоянни съоръжения от сгуроотвалите. За установените нарушения, свързани с неспазване на сроковете за закриване и рекултивация на сгуроотвалите е съставен акт на оператора.

5. Болнични отпадъци

При извършените 20 бр. проверки на болнични и здравни заведения се установи, че на мястото на образуване на болничните отпадъци в лечебните заведения са обособени помещения за предварително съхранение с контролиран достъп. Не се допуска смесване на отпадъците, като се използват подходящи опаковки. Всички заведения имат сключени актуални договори за третиране на опасните болнични отпадъци с лица, притежаващи необходимите документи по чл.12 от ЗУО за дейности по транспортиране и/или обезвреждане на тези отпадъци.

По – голяма част от лечебните заведения предават болничните отпадъци за предварително третиране чрез микровълново обеззаразяване на „Екостер”ООД, гр. Хасково. Третирането на отпадъците се извършва в два апарата тип „Медистер 160” на фирма „Метека” с капацитет 156 кг/ден, разположени съответно на територията на МБАЛ АД, гр. Хасково и МБАЛ „Д-р Атанас Дафовски”АД, гр. Кърджали. Третираните по този начин

болнични отпадъци се предават за обезвреждане чрез депониране на Регионално депо в с. Гарваново, обл. Хасково и на депото в с. Вишеград обл. Кърджали.

ДПБ гр. Кърджали, МБАЛ „Д-р С. Ростовцев“ ЕООД, гр. Момчилград и МБАЛ „Живот+“ ЕООД, гр. Крумовград предават болничните си отпадъци за третиране чрез автоклавиране на „МЛ- България“ АД.

През 2016 г. почти всички индивидуални практики за първична и специализирана стоматологична помощ извършиха класификация на образуваните отпадъци, въвели са разделно събиране и съхранение на болнични отпадъци и са сключили договори за последващото им третиране.

6. Кратка обобщена оценка за състоянието и разрешаването на проблемите с отпадъците на територията на РИОСВ

За изтеклата 2017г. в утвърдения план - график за проверки на РИОСВ - Хасково са включени 329 проверки по управление на отпадъците, от които са извършени общо 303 бр., или 92% от планираните. Не са извършени 26 проверки на лица, които не са работили при едно или няколко посещения на място или са прекратили дейността си.

Заедно с плановите са реализирани и 284 извънредни проверки по писма на МОСВ, по постъпили сигнали, във връзка с постъпили заявления за издаване/изменения на разрешения за дейности по третиране на отпадъците и др.

За периода са дадени общо 472 предписания за отстраняване на установени екологични нарушения, за извършване на класификация на генерирани отпадъци или водене на отчетност по отпадъците при извършените текущи контролни проверки и във връзка с постъпили жалби. Изпълнени са 452 бр., не са изпълнени 6 бр. предписания, за които са съставени 6 АУАН.

За нарушения на екологичното законодателство експертите в направлението са съставили 16 (18 за 2016г.) акта за установяване на административни нарушения. Издадени са 14 (23 за 2016г.) НП на обща стойност 46900 лв. (74600 лв. за 2016г.).

Наложена е 1 ПАМ за спиране на дейностите по събиране, съхраняване и оползотворяване на нови количества отпадъци, разрешени с Регистрационен документ № 14-РД-126-01 от 10.07.2015г. на „Биопоника Агра“ ООД в земл. на с. Крепост, общ. Димитровград.

В резултат на извършените проверки на лицата, пускащи на пазара продукти, след употребата на които се образуват масово разпространени отпадъци са събрани продуктови такси към ПУДООС в размер на 7320 лв.

През 2017г. експертите от направлението са извършили 35 бр. проверки по сигнали за образувани нерегламентирани сметища или незаконни дейности с отпадъци от ОЧЦМ, ИУМПС, горене на отпадъци и др, при които са дадени 44 предписания. В резултат на тези и други проверки, при които са установени замърсявания с отпадъци, са закрити 24 бр. нерегламентирани сметища и 2 незаконни площадки за третиране на ИУМПС.

III.2. ШУМ

Контрол на промишлените източници по отношение на излъчвания от тях шум в околната среда

За осъществяване ефективен контрол на шума, излъчван от промишлени инсталации и съоръжения от съгласно разпоредбите на Закона за защита на шума в околната среда РИОСВ – Хасково осъществява контрол по утвърден график, съгласно методиката за ”Определяне на общата звукова мощност, излъчвана в околната среда от промишлено предприятие и определяне на нивото на шума в мястото на въздействие”.

От утвърдения за 2017г. от МОСВ годишен график за контрол на промишлени обекти, източници на промишлен шум в околната среда е извършено измерване на показателите на

излъчвания шум на 15 обекта от общо 15 предвидени в плана за контролната дейност на РИОСВ - Хасково.

Измерените стойности в контролираните дружества не надвишават граничните стойности съгласно Наредба № 6 от 26. 06. 2006 г. за показателите за шум в околната среда, отчитащи степента на дискомфорт през различните части на денонощието, граничните стойности на показателите за шум в околната среда, методите за оценка на стойностите на показателите за шум и на вредните ефекти от шума върху здравето на населението.

Предприятията, попадащи в обхвата на комплексния разрешителен режим, извършват собствен периодичен мониторинг на шума, излъчван в околната среда. Не са постъпвали жалби и сигнали.

III.3. РАДИАЦИОНЕН КОНТРОЛ

Районът на инспекцията се обслужва от РИОСВ- Стара Загора.

III.4. ХИМИКАЛИ И УРАВЛЕНИЕ НА РИСКА ОТ ГОЛЕМИ АВАРИИ

1. Кратко описание на състоянието в областта на управлението на химикалите

Управлението на опасните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси има за цел постигане на високо ниво на защита на човешкото здраве и опазване на околната среда посредством засилване ролята и отговорността на индустрията, осигуряване на безопасната им употреба в условията на свободно движение на химикалите на вътрешния Европейски пазар и предотвратяване на последствията от евентуални промишлени аварии.

Националната политика по управление на химичните вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия и смеси се основава на Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС) и изискванията на Директива Севезо III, транспонирана в българското законодателство в Закона за опазване на околната среда (ЗООС) - Глава седма "Предотвратяване и ограничаване на промишленото замърсяване", Раздел I "Контрол на опасностите от големи аварии" и подзаконовите нормативни актове към тях.

Общият брой задължени лица планирани за контролни проверки през 2017 г. е 44., в това число – 4 броя попадащи в обхвата на Глава Седма, Раздел I от ЗООС и 40 броя по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси (ЗЗВВХВС).

През 2017 г. действащите на територията контролирана от РИОСВ Хасково предприятия класифицирани с висок и нисък рисков потенциал са 4 на брой:

- класифицирани с висок рисков потенциал (ПСВРП): „Неохим“ АД, Димитровград, „Горубсо - Кърджали“ АД, Кърджали и Цинков завод Кърджали, с оператор „Хармони 2012“ ЕООД, София;
- класифицирано с нисък рисков потенциал: Предприятие за производство на нерафинирано масло и слънчогледов шрот, обект в гр. Харманли, с оператор „Белла България“ АД София.

В направлението се осъществява превантивен, текущ и последващ контрол на предприятия по прилагане на:

- Регламент (ЕО) №1907/2006 г. (REACH) – 39 бр. задължени лица
- Регламент (ЕО) №1272/2008 (CLP) – 37 бр. задължени лица;
- Регламент №648/2004 относно детергентите - 6 бр. задължени лица;
- Регламент (ЕО) №850/2004 (УОЗ) - 5 бр. задължени лица;
- Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси - 25 бр. задължени лица.

2. Кратко описание на основните приоритети при извършване на контрола през годината, съгласно различните нормативни актове

Във връзка с определени от МОСВ приоритети относно производство, съхранение и пускане на пазара на опасни вещества за 2017 г. са поставени следните цели:

- проверка на съдържанието на информационните листове за безопасност - при всички включени в плана фирми;

- участие в V-тия хармонизиран европейски проект REACH-EN-FORCE-5 (REF-5) за контрол на разширените информационни листове за безопасност, сценариите на експозиция, мерките за управление на риска и работните условия;

- проверка на производители и/или вносители и/или професионални потребители надолу по веригата по отношение на новите УОЗ вещества, предмет на ограничения за употреба в изделия: Хексабромциклододекан (HBCDD); Полихлорирани нафталени (PCNs); Хексахлоробутадиен (HCBД); Късоверижни хлорирани парафини (SCCPs); Пентахлорфенол, и неговите соли и естери (PCPs); Полибромирани дифенилетири (PBDE) и перфлуорооктанова киселина (PFOS)ми;

- проверка на фирми, дали използват определени опасни вещества предмет на разрешаване, за употреба или ги пускат на пазара след съответните дати на забрана съгласно Регламент REACH: Хексабромциклододекан (HBCDD); бис(2-етилхексил)фталат (DEHO), дибутилфталат (DBP), диизобутилфталат (DIBP), бензил бутил фталат (BBP), оловен сулфохромат жълто, оловен хромат молибдат сулфат червено и трихлоретилен;

- проверка на фирми, потенциални регистранти по REACH;

- проверка на фирми, при получаване на нотификации от КЗП (по системата за бърз обмен на информация за опасни стоки GRAS-RAPEX) относно завишено съдържание на късоверижни хлорирани парафини (SCCPs), пораждащи риск за околната среда, в различни вносни изделия.

3. Кратко описание на резултатите от контролната дейност (за химикали и за управление на риска от големи аварии)

През 2017 г. са проверени 4 бр. предприятия, класифицирани с висок или нисък рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал. 2 ЗООС. Извършени са 5 проверки, в т.ч. 4 планови и 1 извънредна, при които не са давани предписания. За неизпълнение на предписание (дадено през 2016 г.) е съставен 1 бр. АУАН на „ОЦК“ АД (в несъстоятелност), гр. Кърджали и издадено НП на стойност 2000 лв.

От планираните 40 бр. проверки на обекти, подлежащи на контрол по Закона за защита от вредното въздействие на химичните вещества и смеси, са извършени 39 бр. (не е извършена 1 проверка – дружеството не извършва дейност). Проведени са и 3 бр. извънредни проверки, от които 1 бр. във връзка с последващ контрол за изпълнение на дадени предписания и 2 бр. на производители на гасена вар.

В рамките на осъществявания контрол през годината са дадени 34 бр. предписания по химикали за отстраняване на констатирани нарушения.

Съставени са 2 бр. АУАН и 2 бр. НП по ЗЗВХВС. Наложени са 2 бр. ПАМ за спиране на производството и пускането на пазара на гасена вар.

Всички показатели са сравними или по - високи от съответните за 2016г, което е индикатор за осъществен ефективен контрол.

3.1. Химикали:

На контрол подлежат всички физически и юридически лица, които произвеждат, пускат на пазара, употребяват, съхраняват и изнасят химични вещества в самостоятелен вид, в смеси или в изделия с цел защита на човешкото здраве и опазване на околната среда.

- Регламент (ЕО) № 1907/2006 г. относно регистрацията, оценката, разрешаването и ограничаването на химикали (REACH)

Във връзка с предстоящия последен краен срок за същинска регистрация вещества до 31.05.2018 г. са изпратени напомнителни писма до 10 фирми, потенциални регистранти.

През годината са извършвани проверки на производители, вносители и потребители надолу по веригата, а именно:

- проверка на фирми регистранти по REACH – 2 бр. производители и 2 бр. вносители;

При проверки по сигнал на ЕТ „Иван Ангелов“ гр. Харманли и „Мечо-ТВТ“ ЕООД гр. Харманли е установено, че същите произвеждат и пускат на пазара гасена вар и варов разтвор без извършена регистрация на химичното вещество калциев хидроксид, в нарушение на изискванията на Дял II на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH). Приложени са 2 бр. ПАМ за спиране на производството и пускането на пазара на гасена вар и варов разтвор. Съставени са 2 бр. АУАН и издадени 2 бр. НП на обща стойност 20000 лв. След дадени предписания дружествата изпълниха задължението да извършат регистрация на гасена вар в Европейската агенция по химикали (ЕСНА) в Хелзинки. С това са идентифицирани опасните свойства на веществото и са определени подходящи мерки за управление на риска по веригата на доставки, за да бъдат предотвратени неблагоприятните въздействия върху здравето на човека и околната среда.

- информация по веригата на доставки – при проверките са изисквани ИЛБ на произвежданите, внасяните, употребяваните и съхранявани химикали, които да бъдат на български език, с 16 раздела и съдържащи изискваната информация за съответното химично вещество в самостоятелен вид и в смес – 37 бр. проверки; на 8 от проверяваните фирми са дадени предписания, които са изпълнени;

- проверка на 1 дружество, употребяващо хромов триоксид, който отговаря на критериите за класифициране като канцерогенно (категория 1А) и мутагенно (категория 1В) в съответствие с Регламент (ЕО) 1272/2008 и е включен в Приложение XIV към Регламент (ЕО) 1907/2006 с дата на забрана за употреба 21.09.2017 г. вписан е и в т. 28 в Приложение XVII на Регламент (ЕО) 1907/2006. Не е установено несъответствие.

- във връзка с участие в V-тия хармонизиран европейски проект REACH-EN-FORCE-5 (REF-5) за контрол на разширените ИЛБ, сценариите на експозиция, мерките за управление на риска и работните условия, са проверени „Неохим“ АД, Димитровград и Пивоварен завод Хасково. Проверени са разширените ИЛБ на 4 бр. вещества, с приложен сценарий на експозиция. Не са установени несъответствия. Дружествата изпълняват препоръчаните мерки за управление на риска, свързан с човешко здраве и с околна среда.

Най - честото констатирано нарушение при проверките е по изпълнение на изискванията за съдържанието и формата на ИЛБ по Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

Проверките през 2017г. показват и значително подобряване качеството на информационните листове за безопасност, което е свързано с вече извършени регистрации по REACH.

- *Регламент (ЕО) № 1272/2008 относно класифицирането, етикетирането и опаковането на вещества и смеси (CLP)*

И през 2017 г. продължи контролът по Регламент (ЕО) № 1272/2008 за реда и начина на етикетирание и опаковане на химичните вещества и смеси и на информационните листове за безопасност на български език, в които е посочена и класификация съгласно Регламент CLP. Проверени са 37 бр. задължени лица. Дадено е 1 бр. предписание, което е изпълнено.

- *Регламент № 648/2004 относно детергентите*

Извършени са 6 бр. проверки на 6 бр. фирми. Две от тях – „Випера химикал“ ЕООД Димитровград и „Бинев“ ЕООД Димитровград - са с предмет на дейност производство и търговия с миещи и почистващи препарати. Дружествата закупуват суровините за детергенти от български представителства на фирмите производители от ЕС. При проверките са изискани и представени техническа документация, удостоверяваща нивото на крайна биоразградимост на повърхностно-активните вещества (ПАВ) в състава на

детергента. Представени са ИЛБ на всички суровини, съставки и продукти, които съответстват по форма и съдържание на Приложение II на Регламент (ЕО) 1907/2006. В раздел 12/15 на ИЛБ е налична информация за биоразградимостта на ПАВ, с посочен метод и нива на биоразградимост, съгласно чл. 9, ал.1 и Приложение III на Регламент (ЕО) № 648/2004.

Останалите 4 дружества в дейността си употребяват и съхраняват препарати за промишлено почистване. Дадени са 2 предписания за представяне на ИЛБ, които да съдържат информация за биоразградимостта на ПАВ в раздел 12/15. Предписанията са изпълнени.

- *Регламент № 649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC)*

През отчетния период не е извършван контрол по Регламент №649/2012 относно износа и вноса на опасни химикали (PIC).

- *Регламент (ЕО) № 850/2004 относно устойчивите органични замърсители (УОЗ)*

През 2017 г. са извършени 5 проверки, 4 от които са във връзка с получени нотификации от Комисията за защита на потребителите по Системата за бърз обмен на информация (RAPEX), за наличие на пазара на изделия със съдържание на опасно вещество (късоверижни хлорирани парафини SCCPs, за които са въведени забрана и ограничаване на производството, пускането на пазара и употреба.). Проверени са: „Кай Шън“ ЕООД, Хасково (магазин за китайски стоки); „АДС“ ООД, магазин "Самоздрав" обект Хасково, „Абба-2013“ ООД София, магазин Ф 58 Хасково и Джинуей ООД София. При проверките не е установено наличие на изделия, обект на получените нотификации.

Извършена е проверка и в строителен хипермаркет "Практис" Хасково за наличие на УОЗ вещество в състава на изделия, включено в Приложение I, част А на Регламент (ЕО) 850/2004 – хексабромциклододекан, употребявано като добавка за забавяне на горенето в екструдирани полистирен (XPS) и експандиран полистирол (EPS). При контрола са дадени 3 предписания за осигуряване на ИЛБ на изделията и документ, от който да е видно процентното съдържание на HBCDD. От представените в РИОСВ Хасково ИЛБ се установи, че фирмите производителки на тези изделия вече използват по-малко вредна добавка за забавяне на горенето.

- *Наредба за реда и начина на съхранение на опасни химични вещества и смеси*

През 2017 г. са проверени общо 25 задължени лица, съхраняващи ОХВ и смеси. Установено е, че дружествата спазват общите изисквания към складовете и организацията за съвместно съхранение съгласно чл.6 от Наредба за реда и начина на съхранение на химични вещества и смеси. В рамките на осъществявания контрол са дадени 11 предписания за актуализиране на изготвените оценки. Всички предписания са изпълнени в срок.

3.2. Управление на риска от големи аварии

През 2017г. са извършени 5 проверки на 4 обекта, от които 4 планови проверки на 4 предприятия класифицирани с висок или нисък рисков потенциал в съответствие с чл. 103, ал.2 от ЗООС.

Извършена е 1 извънредна проверка на склад „Химикали“ №3, намиращ се на територията на Цинков завод Кърджали за проследяване изпълнението на предписание от 2016г. При проверката е установено, че предписанието не е изпълнено. Съставен е АУАН на „ОЦК“ АД (в несъстоятелност), гр. Кърджали и издадено от директора на РИОСВ Хасково НП на стойност 2000 лв.

Контролна дейност по прилагане на глава седма, раздел I от Закона за опазване на околната среда през 2017г. е свързано със спазването на технически, организационни и управленски мерки за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях в актуализираните доклади за безопасност (ДБ) за обектите с висок рисков потенциал и с контрол по прилагането на Политиките по предотвратяване на големи аварии (ППГА), посредством Системите за управление на мерките за безопасност за обектите с нисък рисков потенциал.

През 2017 г. действащите на територията контролирана от РИОСВ Хасково предприятия класифицирани с висок и нисък рисков потенциал са 4 на брой:

- класифицирани с висок рисков потенциал (ПСВРП): „Неохим“ АД, Димитровград, „Горубсо - Кърджали“ АД, Кърджали и Цинков завод Кърджали, с оператор „Хармони 2012“ ЕООД, София;

- класифицирано с нисък рисков потенциал: Предприятие за производство на нерафинирано масло и слънчогледов шрот, обект в гр. Харманли, с оператор „Белла България“ АД София.

През 2017 г. са одобрени с решение на изпълнителния директор на ИАОС актуализираните доклади за безопасност на "Неохим" АД, гр. Димитровград и „Горубсо-Кърджали“ АД, гр. Кърджали. Цинков завод Кърджали, с оператор „Хармони 2012“ ЕООД, София, е изведен от експлоатация и на територията му се извършват само дейности по подготовка на бъдещото строителство. Изпълнителният директор на ИАОС е издал Решение № 70-АО-П/2016 г, с което се прекратява административното производство по одобряване на Доклад за безопасност на нов "Цинков завод" по реда на Глава седма, Раздел I от ЗООС.

При проверките на „Неохим“ АД и „Горубсо - Кърджали“ АД комисията по чл. 157а, ал. 2 от ЗООС е установила, че операторите спазват технически, организационни и управленски мерки за предотвратяване на големи аварии и ограничаване на последствията от тях. Въвели са Системата за управление мерките за безопасност (СУМБ) с всички нейни елементи. СУМБ е в съответствие с общите цели и принципи на ПППА. Актуализирали са аварийните планове и са осигурили подходящо обучение на персонала на предприятията.

Към момента на проверката „Цинков завод“ гр. Кърджали е изведен от експлоатация и на територията му се извършват само дейности по подготовка на бъдещото строителство. Съхраняваните в 5 склада опасни химични вещества, собственост на „ОЦК“ АД гр. Кърджали (в несъстоятелност) са предадени на „Вибос“ ЕООД.

При проверката на място в Предприятие за производство на нерафинирано масло и слънчогледов шрот, гр. Харманли е установено, че предприятието е прекратило дейност. Цялото количество хексан от двата подземни резервоара /35580 кг/ и съоръженията за екстракция е изтеглено и предадено на фирма „Марица олио“ АД гр. Пазарджик, съгласно представените Приемно-предавателни протоколи и първично-счетоводни документи. С писмо „Белла България“ АД, София декларира, че от 1 април 2017 г. преустановява дейността си като оператор на предприятието.

През 2017 г. на територията на Хасковска и Кърджалийска област не са регистрирани случаи на големи аварии с опасни вещества.

През отчетния период експертът по химикали е извършил и 9 бр. проверки на 9 бр. предприятия/съоръжения, в които се съхраняват и употребяват опасни вещества по Приложение №3 на ЗООС. Дадени са 7 бр. предписания за изготвяне и представяне на доклад от извършена класификация по ЗООС (по образец съгласно Приложение 1 от Наредбата за предотвратяване на големи аварии с опасни вещества и ограничаване на последствията от тях). Едно от предписанията не е изпълнено, за което на „Югоплод“ АД, Хасково е съставен АУАН.

IV. ПРЕВАНТИВНА ДЕЙНОСТ И КОНТРОЛ

1. ОВОС и Екологична оценка

През 2017г. са постановени общо 111 броя решения, от които: 107 броя решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС за инвестиционни предложения с характер на решенията „да не се извършва ОВОС“ и 4 броя с характер на решенията „да се извърши ОВОС“ за следните ИП:

- ✓ „Изграждане на кариера за добив на плочи цепени за облицовки и настилки в концесия „Стария даскал”, землище на с. Кобирино, община Ивайловград” с възложител „Барон“ ООД;
- ✓ „Изграждане на кариера за добив на скалнооблицовъчни материали в концесионна площ „Малката река”, землище на с. Лозенградци, общ. Кирково, обл. Кърджали” с възложител „Марин Батуров“ ЕООД;
- ✓ „Изграждане на кариера за добив на скалнооблицовъчни материали в концесионна площ „Дъбовата кория”, землище на с. Лозенградци, общ. Кирково, обл. Кърджали” с възложител „Марин Батуров“ ЕООД;
- ✓ „Изграждане на кариера за добив на гнайси в концесионна площ „Сапетлиева нива 2“ (59.8 дка), землище на с. Кобирино, община Ивайловград, област Хасково“, с възложител „Йова гнайс“ ООД, гр. Пловдив.

Постановени са 42 броя решения за прекратяване на процедури по ОВОС и ЕО – 27 поради непредставяне в срок на изисканата информация и 15 по искане на възложителя.

Издадени са 8 бр. решения за преценяване на необходимостта от извършване на екологична оценка с характер „да не се извършва ЕО“.

Издадени са 7 броя становища по ЕО за съгласуване на ОУП на Община Димитровград, ОУП на Община Джебел, ОУП на Община Кирково, ОУП на Община Ивайловград, ОУП на община Момчилград, ОУП на Община Кърджали и ОУП на Община Любимец.

Изготвени са 105 бр. писма за определяне на необходимите действия, които възложителя е необходимо да предприеме по глава шеста от ЗООС.

Издадени са 357 бр. становища за инвестиционни предложения, които не попадат в Приложение № 1 и № 2 към ЗООС.

Извършени са общо 20 броя проверки, като 15 от тях са планови и 5 броя извънредни проверки, от които: 2 броя във връзка с подадени сигнали, една извънредна проверка, свързана с правно действие на Решение № ХА-15 ЕО/2008 за „Проект на ПУП – ПЗ за опорен пункт за поддържане на пътищата Белите брези“; една извънредна проверка, свързана със Заповед на Кмета на община Хасково за проверка на обект „Корекция на река Олу дере в района на рибарниците, изградени под стената на язовир „Тракиец“ и една извънредна проверка, свързана с ДПК на обект „Хипермаркет Жанет Свиленград“.

Води се регистър, съгласно Заповед № РД-806/08.12.2017 г. на Министъра на околната среда и водите.

Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС, издадени от РИОСВ Хасково по общини и отрасли:

община/отрасъл	селско стопанство	минно дело	енергийно стопанство	химическа промишленост	хранителна промишленост	каучукова промишленост	инфраструктура	други	туризъм	
Димитровград	2	3	1		2		1	1		10
Ивайловград	3	3								6
Любимец	6	1			1			1		9
Маджарово										0
Минерални бани	5	1	1				2	1		10
Свиленград	13	1	1		1		3	2	1	22
Симеоновград							1	1		2
Стамболово	1									1
Харманли	5	1	1				2	2		11
Хасково	1	2	3		1		2	1		10
Област Хасково	36	12	7	0	5	0	11	9	1	81
Джебел							2			2
Кирково	1	2					3		1	7
Крумовград								2		2
Кърджали	1		1				2	3		7
Момчилград	4	1					5			10
Черноочене							2			2
Област Кърджали	6	3	1	0	0	0	14	5	1	30

Най-много Решения за преценяване на необходимостта от извършване на ОВОС са издадени в област селско стопанство, като преобладават инвестиционните предложения за хидромелиоративни дейности в селското стопанство, отглеждане на риба, интензивно животновъдство. С повечето от тях възложителите кандидатстват за финансиране по оперативни програми.

2. Комплексни разрешителни

На територията на РИОСВ - Хасково има 17 обекта с издадени комплексни разрешителни (КР). В т.ч. има обекти които не са въведени в експлоатация, други са изведени от експлоатация, а трети предстои да бъдат изградени.

По отношение на производствената дейност операторите с издадени КР попадат в следните категории промишлени дейности:

- химическа промишленост – 3 бр.;
- енергийно стопанство - 1 бр.;
- Други дейности – Инсталации за обработване и преработване на растителни суровини с производствен капацитет над 300 т готова продукция за денонощие или 600 т готова продукция за денонощие, когато инсталацията работи в продължение на не повече от 90 дни през годината - 1 бр.;
- производство и обработване на метали- 2 бр.;
- интензивно отглеждане на птици – 3 бр.;
- депа за неопасни отпадъци – 5 бр.;
- инсталации за изработване на керамични продукти – 2 бр.

Общият брой на инсталациите които попадат в издадените КР е 39. В това число попадат инсталации, които не са въведени в експлоатация и съответно не се експлоатират: инсталация за производство на биодизел (КР № 344/2008г.) е изградена, но не е въведена в експлоатация и не се експлоатира. Няма дейност по КР № 362/2008г. издадено на община Димитровград за изграждане и експлоатация на депо за битови отпадъци. Продължава изграждането на депото за неопасни отпадъци на ТЕЦ „ Марица -3“ АД (КР № 281/2013г., след рекултивация на бившите сгуроотвали). Към момента е изградена и въведена в експлоатация само площадка за временно съхраняване и осушаване на отпадъци. Не е въведено в експлоатация депото за опасни и неопасни отпадъци от КР № 8/2015г. издадено на „ Неохим“ АД.

Изведени от експлоатация са 4бр. инсталации от КР 124/2014г. на „Хармони 2012“ ЕООД. Това е свързано с разрушаването на старите цинков и оловен заводи. Предстои изграждане на нов цинков завод и впоследствие на нов оловен завод.

Консервирана е 1бр. инсталация от КР № 9/2004г. издадено на „Неохим“ АД. Временно е изведена от експлоатация инсталацията за производство на керамични изделия на ЕТ „Митко Жеков-Д“ – КР № 274/2008г.

През изтеклата 2017г. в утвърдения план-график за проверки на РИОСВ – Хасково, по издадените КР бяха планирани 11 бр. проверки на място по изпълнение на условията от съответното комплексно разрешително. Извършени са всички планирани проверки.

РИОСВ – Хасково контролира дейността на 15 бр. оператори, които имат издадени КР. Общият брой на издадените КР е 17.

За неизпълнение на условия от издадени КР беше съставен АУАН и издадено НП на „Неохим“ АД (КР № 8/2015г., не е изпълнено условие за представяне на документи за въвеждане в експлоатация за интензификацията на производството на амониева селитра, агрегат АС-72, включваща: нова успоредно работеща линия; реконструкция на отделенията за грануляция и охлаждане на готовия продукт).

Предизвикателство в контролната дейност на експертите от направление КПКЗ ЕО и ДА е да не допуснат на територията контролирана от РИОСВ – Хасково да се извършва дейност, попадаща в приложното поле на Приложение 4 от ЗООС, без да има издадено КР за съответната площадка.

3. Екологична отговорност и отстраняване на минали екологични щети

За 2016 г. на територията на РИОСВ – Хасково не са констатирани случаи на непосредствена заплаха или причинени екологични щети по смисъла на закона за отговорността за предотвратяване и отстраняване на екологични щети.

Във връзка с изпълнение на изискванията на ЗОПОЕЩ е изготвена и представена в МОСВ информацията, необходима за поддържане на регистъра на операторите, които извършват дейности по Приложение №1 на ЗОПОЕЩ.

Извършени са две проверки по документи на собствена оценка на случаи на непосредствена заплаха за екологични щети и на причинени екологични щети, представени от „Горубсо – Кърджали“ АД, за площадката на хвостохранилището и „Теклас – България“ АД.

На територията на РИОСВ – Хасково обектите, за които са признати екологични щети от минали действия или бездействия на държавата до момента на приватизацията им са работните площадки на „Неохим“ АД – площадка „А“ и бившата работна площадка на ОЦК. От 2014г. собственик и Оператор на тази площадка е „Хармони-2012“ АД.

Дейностите по отстраняване на минали щети на площадката на „Неохим“ АД са приключили в минал период. Единствено се упражнява контрол по извършваните дейности на площадката на „Хармони-2012“ АД. Във връзка с представен Доклад от „Хармони-2012“ АД по изпълнението на програмата за Минали екологични за 2016г. е извършена проверка на място. Резултатите са докладвани и са приети на заседание на МЕЕС към МОСВ.

4. Информация за състоянието на околната среда за активно формиране на обществено поведение за грижа към околната среда

През 2017 година информационно- образователната дейност на РИОСВ– Хасково работи в посока популяризиране контролната дейност на инспекцията сред обществеността чрез регионалните медии и повишаване екологичната култура на подрастващите чрез подходящи екоинициативи. Най-широко и редовно информацията за медиите се отразява във всекидневника в гр.Хасково- „Хасковска Марица“ и ЕТв в Хасково, от Тв. Димитровград, Радио Кърджали, Телевизия „Източни Родопи“, вестниците „Нов живот“ и „24Х7 Родопи“ в Кърджали. Прессъобщенията на РИОСВ- Хасково редовно се отразяват и на електронните информационни сайтове: haskovo.info, haskovo.net, haskovodnes.com,

vestniknovjivot.blogspot.com, ardanews.info, kardjali.bgvesti.net, izvestnik.info, rodopi24.blogspot.com, dimitrovgrad.bgvesti.net, stmost.info, и др., както и на сайта на националното радио«Дарик».

През годината са дадени **32 интервюта** от експерти за ЕТВ, БНР и в.“Нов живот“. За периода са подготвени и изпратени **62 прессъобщения** до медиите. Отговорено е на всички запитвания от медии и граждани, получени по телефона и на електронната поща на експерта „Връзки с обществеността“, посредством формата за запитвания на електронния ни адрес в интернет. Изработени са **4 презентации** с екологична насоченост. Проведени са **5 открити урока** с ученици от Хасково, **8 информационни кампании** и **15 екоинициативи**. Организиран са **1 конкурс** и **3 фотоизложби**. Информационно- образователният център е посетен от над **200 души**.

Актуална информация за контролната дейност на РИОСВ- Хасково се публикува на Интернет страницата www.giosv-hs.com, която през годината е посетена 15 100 пъти. Създадена е и Фейсбук страница за информационно- образователните дейности на РИОСВ-Хасково „Приятел на природата“, където публикуваме информация за конкурси, изложби, кампании, инициативи и еконовини. За всяка екоинициатива е създадено Фейсбук събитие, което улеснява координацията и комуникацията с ученици от региона. Редовно се актуализира и информационното табло във фойето на инспекцията.

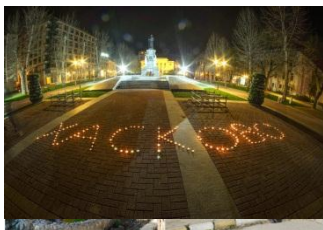
Изработени са **информационно- образователни и рекламни материали**: 3 вида календари с празниците на природата, 2 вида образователни брошури, рекламни тефтери, химикали, значки, магнити, часовници, екочанти, раници и шапки със Зеления телефон на Регионалната екоинспекция. Материалите се използват за раздаване по време на кампании, екологични празници, екоинициативи, пресконференции, конкурси, изложби и др. Осигурени са грамоти и предметни награди за победителите в регионалния фотоконкурс, както и за най-активните участници в проведените през годината екоинициативи и изложби.

Обществеността е информирана чрез сайта на РИОСВ- Хасково и медиите за провежданите в национален и световен мащаб кампании за опазване на околната среда. До всички медии, общини, детски градини и училища в региона предварително е изпратена информация и са проведени информационно- разяснителни кампании и екоинициативи по повод всички празници на природата през годината. В тези дейности са участвали около 1000 деца и ученици от над 40 училища и 10 детски градини от областите Хасково и Кърджали.

Проведени информационно - образователни дейности, празници на природата, екоинициативи и кампании през 2017г.

Световен ден на влажните зони- 2 февруари: Най-активно в отбелязването на Световния ден на влажните зони с организиране на информационно- образователни инициативи се включиха учениците от ОУ „П. Славейков“, ОУ "Св.св. Кирил и Методий" и СУ "В. Левски" в Димитровград. РИОСВ- Хасково, Младежки център- Хасково и ИБЕИ при БАН съвместно организираха фотоизложба, която бе на разположение на желаещите да я разгледат от 1 до 13 февруари.

Световен ден на водата- 22 март: РИОСВ- Хасково отбеляза Деня на водата със съвместна образователна инициатива с екоklubовете към Младежки център- Хасково и Обединени Ученически обществения- Хасково. Учениците подготвиха тематични презентации, които показаха пред връстници, след което разсъждаваха за начините на пестене на водата. Гост на инициативите бе инж. Стоян Литов- експерт по опазване на водите

от РИОСВ- Хасково, който разказа за значението на пречиствателните станции. Празникът продължи с викторина, еко игра на открито и музикална програма. За най- активните и знаещите бяха предвидени малки награди, осигурени от Регионалната екоинспекция. **Часът на Земята- 25 март, 20:30- 21:30ч.:** РИОСВ- Хасково покани общини, обл. администрации, НПО и екоklubове за участие в световната инициатива. С притъмняване за един час на знакови сгради и организиране на екоинициативи, съпричастност към „Часът на Земята“ изразиха Областните администрации в Хасково и Кърджали, Общините Димитровград и Харманли, Туристически информационен център- Хасково и ОП „Младежки център“- Хасково.

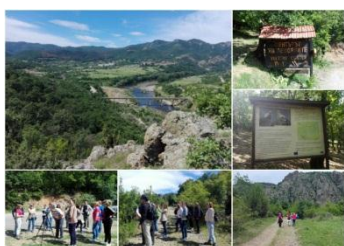
Международен ден на Земята- 22 април: РИОСВ– Хасково организира за седма поредна година **Регионален ученически фотоконкурс** на тема „Красивата природа на моя роден край“ в който участваха 78 ученици със 186 творби от Хасково, Димитровград, Кърджали, Харманли, Симеоновград и Свиленград. Отличените тържествено получиха своите грамоти и награди на 21 април в залата на РИОСВ. По време на празника бяха представени

презентация и изложба с отличените творби.

ДГ №22 „Звънче“- Хасково организира образователна инициатива „Земята- наш дом и наша отговорност“, съвместна инициатива с РИОСВ- Хасково, включваща познавателно отборно състезание между децата от IV подготвителна група и музикална програма с песни, танци и стихотворения посветени на Деня на Земята. Член на журито, оценяващо знанията на децата бе Мариана Йорданова- гл.експерт от Регионалната екоинспекция. Тя присъства и на

екопразник, организиран от ДГ №15 „Слънце“- Хасково. За своите знания децата от двете детски градини получиха от РИОСВ- Хасково енциклопедии и грамота за активно отбелязване на Деня на Земята. А Регионалната лаборатория- Хасково към Изпълнителната агенция по околната среда (ИАОС) проведе открит урок с екоklubовете към Обединени ученически обществения- Хасково и ОП "Младежки център"- Хасково, съвместно с РИОСВ- Хасково. Учениците се запознаха с работата в лабораторията, след което пред тях нагледно беше извършен анализ на водни проби. Много училища и детски градини в региона също организираха разнообразни екоинициативи под формата на екопразници и екоспектакли, открити уроци и тематични занимания, изложби, познавателни разходки сред природата, засаждане на дръвчета, зацветяване и озеленяване на терени и др.

Международен ден на биологичното разнообразие- 22 май: Служителите от РИОСВ- Хасково организираха на 20.05 поход от Природозащитен център "Източни Родопи"- гр. Маджарово до Природна забележителност "Гнездово находище на застрашени дневни грабливи птици" (Кован кая) и Защитена местност "Патронка", посветен на Международния ден на биологичното разнообразие. Много училища проведоха инициативи под

формата на походи и познавателни разходки сред природата, предвид тазгодишната тема "Биологично разнообразие и устойчив туризъм".

Световен ден на околната среда- 5 юни: РИОСВ- Хасково проведе открит урок по повод Световния ден на околната среда с екокулуба към Младежки център- Хасково, по време на който бе представена тематична презентация за защитените територии в региона. Учениците разгледаха Червената книга на България, след което срещата продължи с беседа по темата.

Месец преди това, РИОСВ- Хасково обяви и **кампания „Моята грижа за природата“** по повод Деня на околната среда, който тази година премина под мотото „Свързване на хората с природата“. Много детски и учебни заведения в региона приеха поканата и се включиха с различни екоинициативи по време на които засадиха дръвчета и цветя, почистиха своите дворове, изработиха и поставиха на подходящи места хранилки за птички, маркираха екопътека, организираха празници, познавателни разходки, игри и открити уроци сред природата. Всички получиха грамоти от Регионалната екоинспекция.

„Забавно лято“ в РИОСВ- Хасково: На 22 юни, две групи по 40 деца гостуваха на РИОСВ- Хасково, като част от програмата на ОП „Младежки център“- Хасково „Забавно лято“. След като се запознаха с работата в инспекцията, децата изгледаха две презентации за защитените растителни и животински видове в региона и затова как да потърсят или окажат помощ на птица или животно в беда. Инициативата продължи с екоигри и викторина с награди, по време на които показаха завидни знания в областта на екологията. Своите идеи и послания за по-чиста природа записаха и поставиха в специален плик.

Да изчистим България заедно- 16 септември: Служителите на РИОСВ- Хасково се включиха в инициативата „Да изчистим България заедно“ с осигуряване на дежурен експерт в сградата на Екоинспекцията на 16.09 и с почистване на защитени територии в района на връх Аида (ЗМ „Аида“) край Хасковски Минерални бани. В кампанията се включиха още областни и общински администрации, НПО, училища и отделни граждани.

Европейска седмица на мобилността, 16-22.09.2017г.: РИОСВ- Хасково се включи в Европейската седмица на мобилността (ЕСМ) и с поход до връх Аида край Хасковски минерални бани. Регионалната екоинспекция и Общините Хасково, Ивайловград и Свиленград са сред официално регистрираните в сайта на кампанията с поредица от инициативи по повод ЕСМ. ОП „Младежки център“- Хасково и Община Хасково с подкрепата на РИОСВ- Хасково организираха велопоход в парк „Кенана“. РИОСВ- Хасково раздаде на участниците светлоотразителни гривни, екошапки и информационни материали. С образователни и спортни инициативи ЕСМ отбелязаха много училища и детски градини в региона, най- активните получиха грамоти от Регионалната екоинспекция.

Годишни грамоти и награди „Приятел на природата“- 2017г.: За поредна година РИОСВ- Хасково отличи с грамоти „Приятел на природата“ и награди 10 училища, детски градини, екокулубове, институции и доброволци, взели най- активно участие в организираните от РИОСВ- Хасково и МОСВ кампании и инициативи, с принос в опазването на околната среда и

повишаването на екологичната култура на подрастващите. Тазгодишните носители на приза са: ДГ 22 "Звънче"- Хасково, ДГ 15 "Слънце"- Хасково, ДГ 21 "Вихрогонче"- с. Конуш, ДГ "Звездица"- Димитровград, Екоклуб "Зелени хоризонти"- ОУО- Хасково, Туристически информационен център- Хасково, Първо основно училище "Иван Вазов"- Свиленград, ОУ "Св.св.Кирил и Методий"- Димитровград, Регионална библиотека "Хр.Смирненски"- Хасково и Марина Господинова от ПМГ „Акад.Б.Петканчин“- Хасково. Инициативата се проведе в залата на РИОСВ- Хасково, в която ден преди това беше подредена изложба с коледни рисунки, картички и послания на тема „Зелена коледа“, изработени от децата на служителите в инспекцията.

5. Административно – наказателна отговорност и принудителни административни мерки.

През 2017г. са наложени общо 18 еднократни и текущи санкции по реда на чл.69 от ЗООС, от които 1 за замърсяване на въздуха и 17 за замърсяване на водни обекти. Резултатите са сравними със съответните за 2016г, когато също са наложени общо 18 санкции по реда на чл.69 от ЗООС. Събраните суми от наложени санкции са в по-голям размер – 45809,58лв (и 2670,60лв предадени на НАП) при събрани 14243,76лв за 2016г. Традиционно налаганите от РИОСВ-Хасково санкции по чл.69 от ЗООС не се обжалват.

През отчетната година експертите при РИОСВ-Хасково са съставили 63 акта за нарушения на екологичното законодателство. Броят на издадените от директора на РИОСВ НП е 54 бр. От общия брой НП, издадени през 2017 г., 4 бр. са за АУАН от 2016 год.

През 2017 г. с 20 НП е наложено административно наказание „глоба“ на обща стойност 15 400 лв., а с 34 НП - „имуществена санкция“ на стойност 93 800 лв.

Санкционната дейност за 2017г. по компоненти е следната:

- по ЗООС са съставени 9 акта и издадени 8 НП (7 акта за 2016г);
- по ЗЧАВ са съставени 0 акта и издадени 0 НП (5 акта за 2016г);
- по ЗВ са съставени 28 акта и издадени 22 НП (17 акта за 2016г);
- по ЗУО са съставени 11 акта и издадени 10 НП (13 акта за 2016г);
- по ЗБР са съставени 7 акта и издадени 7 НП (8 акт за 2016г);
- по ЗЛР са съставени 4 акта и издадени 4 НП (3 акта за 2016г);
- по ЗЗТ са съставени 1 акт и издадено 1 НП (1 акт за 2016г);
- по ЗЗВВХВС са съставени 3 акта и издадени 2 НП (2 акта за 2016г).

Наложени са и са влезли в сила 5 бр. принудителни административни мерки, както следва:

- 2 бр. ПАМ на 2 лица са наложени за неизпълнение на задължението за извършване на регистрация в Европейската Агенцията по химикали в Хелзинки (ЕСНА) на калциев хидроксид, с което е нарушено изскване на Регламент (ЕО) 1907/2006 (REACH).

- наложена е ПАМ (по ЗООС), с която е спряна производствената дейност на „Цех за обработка на естествени обвивки – черва“, с.Книжовник за установено замърсяване на воден обект и други административни нарушения, свързани с опазването на околната среда;

- наложена е ПАМ (по ЗУО), с която са спрени дейностите по събиране, съхраняване и оползотворяване на нови количества отпадъци, разрешени с Регистрационен документ на „Биопоника Агра“ООД, с цел предотвратяване, намаляване и ограничаване на вредното въздействие върху околната среда и човешкото здраве;

- наложена е ПАМ (по ЗООС), с която е спряна производствената дейност на „Инсталация за преработка на сапшчок в мастни киселини“ в гр.Кърджали с цел преустановяване на замърсяването и предотвратяване увреждането на почвите и водите в съседно дере и преустановяване на административни нарушения, свързани с опазването на околната среда.

Общото ниво на административнонаказателната дейност е почти сходно с нивото през 2016г., когато са съставени 56 акта и издадени 61 НП. Значително по-голям е само броят на наложените ПАМ (1 ПАМ през 2016г) поради установените съществени нарушения на законодателството през годината.

Постъпилите в инспекцията сигнали през изминалата година са общо 186 бр. От тях 127 са основателни, 37 – неоснователни, а 22 са препратени по компетентност на съответните органи. И през 2017г. голям брой сигнали се отнасяха за бедстващи екземпляри от защитени видове – 38 бр. Пострадалите животни (само птици) са прибрани и доставени в Спасителния център в Стара Загора. За проверка на сигналите са извършени 154 проверки на 143 обекта, при които са дадени 82 предписания. Въпреки предприеманите мерки някои сигнали се повтарят през годините, най-вече за нерегламентирани замърсявания, за замърсяване от ракиени казани, за миризми и др. Някои от сигналите бяха свързани с нови дейности или разширение на съществуващи без необходимите съоръжения и съгласувания, водещо до значителни замърсявания на околната среда.

Броят на сигналите е близък до броя подадените сигнали през предходната година, когато са регистрирани 196 сигнала, от които 119 основателни, 50 – неоснователни и 29 - препратени по компетентност.

Във връзка с постъпилите сигнали са съставени 19 акта и са издадени 13 наказателни постановления, с които са наложени глоби и имуществени санкции за 32200 лв, наложена е 1 санкция по чл.69 от ЗООС за 690 лв. Приложени са и 4 ПАМ, с които принудително са изведени от експлоатация или са спрени дейности, осъществявани в нарушение на изискванията.

V. ПРОЕКТИ/ОБЕКТИ С ЕКОЛОГИЧНО ПРЕДНАЗНАЧЕНИЕ

През 2017г е изпълнен проект „Изграждане на водопроводна и канализационна мрежа в квартали 300, кв. 301, кв. 302, кв. 303, кв. 304 и кв. 305 и изграждане на водопроводна и канализационна мрежа в стопански двор "Канакли", находящ се в гр.Свиленград“, с финансиране от ПУДООС в размер на 808 431,13 лв. Строежът е въведен в експлоатация с ДПК през януари 2018г. С подобряването на В и К инфраструктурата се намаляват загубите на питейна вода, а формираните отпадъчни води се отвеждат в ГПСОВ - Свиленград.

През годината бяха изпълнени 25 проекта, получили финансиране в рамките на Националната кампания „За чиста околна среда 2017“ от ПУДООС. Класиралите се в тазгодишната кампания са 7 общини, 6 кметства, 8 училища и 4 детски градини на територията на общините Харманли, Димитровград, Любимец, Кърджали, Хасково, Ивайловград и Кирково. В училищата и детските градини са изградени детски площадки и спортни съоръжения за игри на открито, монтирани са пейки и кошчета за разделно сметосъбиране, облагородени са дворовете, засадени са дръвчета и цветя, изработени са дипляни и брошури. Общините и кметствата са облагородили местни паркове и градинки, изградили са кътове за отдих, детски и спортни площадки.

Наименование на проекта	Кратка характеристика	Източници на финансиране	Стойност на проекта	Етап на изпълнение
1	2	3	4	5
Изграждане на водопроводна и канализационна мрежа в кв. 300, кв. 301, кв. 302, кв. 303, кв. 304 и кв. 305 и изграждане на водопроводна и канализационна мрежа в стопански двор "Канакли", находящ се в гр. Свиленград	Изграждане на нови водопроводни и канализационни клонове в посочените квартали на гр.Свиленград	ПУДООС	808 431,13 лв	въведен в експлоатация с ДПК през януари 2018г.

Национална кампания (чиста околна среда 2017 г.)	Изграждане на детски площадки, спортни съоразения, кътове за отдих, озеленяване, закупуване на литература с цел екологично възпитание при децата и др.	ПУДООС	от 5000 лв до 10 000 лв за 25 проекта - 7 общини, 6 кметства, 8 училища и 4 детски градини	Проектите са приключени през 2017 г. - 25 бр.
--	--	--------	--	---

VI. ЗАКЛЮЧЕНИЕ

Въздух:

 През 2017г се затвърди установената тенденция за намаляване броя на превишенията и регистрираните средногодишни концентрации на ФПЧ₁₀ за Димитровград и Кърджали, като нивото на средногодишната концентрация не превишава средногодишната норма.

 Запазва се нивото на замърсяване с ФПЧ₁₀ в Хасково, където броят на стойностите, надхвърлящи ПС за СДН на ФПЧ₁₀ и средногодишната концентрация са трайно превишени.

 През 2017г. не са установени нарушения на нормативните изисквания при проверките за контрол и управление на веществата, нарушаващи озоновия слой и при ползвателите на флуорсъдържащи парникови газове. Забелязва се тенденция за замяна на озоноразрушаващите вещества в хладилните и климатични инсталации с флуорирани парникови газове.

 При оценката на всички представени годишни доклади на оператори, извършващи собствени непрекъснати измервания не са констатирани превишения на нормите за допустими емисии на контролираните замърсители.

 При оценката на представените планове за управление на разтворителите през 2017г. не са регистрирани превишения на нормите за допустими емисии от инсталации, източници на летливи органични съединения на територията на РИОСВ - Хасково .

 През 2017г. в АИС „Раковски“, гр. Димитровград са регистрирани 5 превишения на средночасовата норма (при допустими 24 броя за една календарна година) и не са регистрирани превишения на средноденощната норми по показател серен диоксид.

 В пунктовете за мониторинг на КАВ в гр.Хасково и гр. Кърджали и през 2017г. продължава регистрирането на наднормено съдържание на ПАВ (полициклични ароматни въглеводороди), което се дължи на непълното изгаряне на различни видове горива.

 При извършените контролни измервания на промишлени източници на шум и през 2017г. не са регистрирани нива, превишаващи граничните стойности за шум.

Води:

 За постигане спазване на нормите за заустваните води през февруари 2015 г. „Каменица“ АД, Пловдив, Пивоварна Хасково въведе в експлоатация допълнително анаеробно стъпало за първоначално третиране на смесен поток отпадъчни води преди действащата ПСОВ и ново пречиствателно съоръжение към ПСОВ – микроситов барабанен филтър. Въпреки това и през 2017г е установено неспазване на ИЕО за заустваните води, за което са наложени съответни санкции. За подобряване процеса на пречистване на отпадъчните води в края на годината „Каменица“ АД стартира поредица от ремонтни и възстановителни дейности на ПСОВ.

 След преразглеждане през 2015 г. бе издадено ново КР на „Неохим“ АД, Димитровград, с което бяха поставени по - строги условия към заустваните води. При извършените проверки и през 2017 г. бяха регистрирани превишения на ИЕО в КР, за които на дружеството са съставени 2 акта и една текуща санкция.

😊 Както контролният, така и собственият мониторинг на ГПСОВ – Димитровград, ГПСОВ – Свиленград, ГПСОВ – Кърджали и ГПСОВ – Момчилград сочат добро състояние на пречиствателните съоръжения и постигнат висок пречиствателен ефект.

😊 След проверки по постъпили сигнали за замърсяване на водни течения от дейността на животновъдни обекти са дадени предписания за преминаване на сухо почистване и премахване на заустващите тръби и е прекратено изпускането на отпадъчни води от измиване на помещенията на 4 кравеферми.

😊 „Имерис Минералс България“ АД, Кърджали е изпълнило условие в разрешителното за заустване за монтиране и въвеждане в експлоатация на модулна ПСОВ за битово – фекалните отпадъчни води от фабрика „Бентонит и зеолит“ в гр. Кърджали, в резултат на което е прекратено изпускането на непречистени битови отпадъчни води от фабриката в яз. „Студен кладенец“.

😊 След прилагането на ПАМ за спиране на производствената дейност на „Цех за обработка на естествени обвивки - черва“ в с. Книжовник, общ. Хасково на „Тимекс трейд“ ООД, гр. Хасково е преустановено изпускането на непречистени отпадъчни води и замърсяването на реката в селото, както и излъчването на силни неприятни миризми от канализацията и реката в района. Впоследствие производствената дейност е възстановена, като отпадъчните води се извозват до ГПСОВ - Хасково, а за предадените за пречистване водни количества се представят фактури на „В и К“ ЕООД, Хасково.

😊 Изпълнено е и предписание за сключване на договор с „В и К“ ЕООД, Хасково за отвеждане и пречистване на отпадните води от Млекопреработвателното предприятие на „Милки груп био“ ЕАД, София в ГПСОВ - Хасково. Водите са включени в довеждащия колектор към ГПСОВ и е прекратено заустването им директно в р. Хасковска без пречистване и замърсяването на р. Хасковска. Монтирана е ултрафилтрационна установка за отделената суроватка, която снижава замърсяването на изпусканите води.

😊 Също след дадено предписание е прекратено изпускането на силно замърсени филтратни води по аварийен канал в р. Хасковска от утайковото стопанство на ГПСОВ – Хасково, стопанисвана от „В и К“ ЕООД, гр. Хасково. Затворното съоръжение на аварийния канал е пломбирано.

😊 След прилагането на ПАМ на 25.08.2017 г. за спиране на производствената дейност на „Инсталация за преработка на сапшок в мастни киселини“, стопанисвана от Импресарска къща „Наталия“ ООД, гр. Кърджали е преустановено изпускането на силно замърсени непречистени отпадъчни води в дерето в кв. „Веселчане“ в гр. Кърджали, както и излъчването на неприятни миризми от дерето в района. Дружеството е предприело мерки за получаване на необходимите съгласувателни и разрешителни документи за дейността и за реконструкция на съществуващата ПСОВ.

😊 По сигнал е проверена и площадката на „Биопоника Агра“ ООД, София за третиране на утайки от пречистване на отпадъчни води от населени места по метода „Vermi“, разположена до дере, приток на дерето след яз. „Сивата вода“. Констатирано са нарушения на ЗУО, в резултат на които към Терс дере и оттам в р. Банска постъпват замърсени с утайки води. На „Биопоника Агра“ ООД е наложена е ПАМ и е прекратено натрупването на нови количества утайки.

😊 След няколко съставени акта в предни години е прекратено заустването на отпадъчни води и от бетонов възел в гр. Кърджали на „Балканстрой инвест“ ООД, водите се ползват обратно.

😞 Проблеми се установяват при въведените в експлоатация преди няколко години малки ПСОВ за битови води. При извършените проверки е констатирано че, не работят ПСОВ - с.

Ново Соколино, общ.Момчилград, ПСОВ - с. Прогрес, общ. Момчилград и ПСОВ – с. Бисер, общ. Харманли. Предприеманите от РИОСВ - Хасково мерки спрямо собствениците на съоръженията засега са без резултат.

☹️ И през 2017 г. продължи заустването на отпадъчни води, неотговарящи на определените норми от „Теклас - България“ ЕАД, Кърджали, за което на дружеството се налагат текущи месечни санкции. Към края на годината, след извършена проверка по сигнал, на дружеството са дадени 5 предписания за отстраняване на констатирани нарушения. В резултат от дружеството е осигурено финансиране в размер на 902 700 евро за разширение и реконструкция на ПСОВ в началото на 2018 г.

☹️ Редица предприятия от хранително - вкусовата промишленост (винарни, мандри, ракиени казани) продължават да изпускат отпадъчни води, съдържащи наднормени концентрации на замърсяващи вещества. Израдените пречиствателни съоръжения за формираните от дейността им води са остарели и/или неподходящи и недобре поддържани за постигане на ефективно пречистване на водите.

Управление на отпадъците:

Проблеми:

- Съхраняват се значителни количества негодни за употреба препарати за растителна защита, които няма къде да бъдат обезвредени и представляват потенциален риск за замърсяване на околната среда.
- Липсата на съоръжение за предварително третиране на отпадъците постъпващи за обезвреждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”.
- През 2017 г. не бе осигурено финансиране на проекта за закриване и рекултивация на старото общинско депо на община Любимец.

Все още няма решение за финансиране изграждането на втора клетка на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали” и предепонирването на битовите отпадъци, натрупани на временната площадка за периода 2008-2016г. от общините Кирково, Джебел, Крумовград, Момчилград, Черноочене, Кърджали и Ардино поради забавеното с години, изпълнение на проекта за изграждане на “Регионален център за управление на отпадъците – Кърджали”. Въпреки че се прекрати неправомерното натрупване на битови отпадъци на временната площадка в землището на с. Вишеград, общ. Кърджали от общините, членове на регионално сдружение „За чисти Родопи“, и през 2017 г. не бе осигурено финансиране и не са предприети мерки за почистване на натрупаните битови отпадъци на временната площадка за периода 2008 - 2016г., водещо до замърсяване на почвите, подземните и повърхностните води в района.

Като слаба страна отчитаме и невъзможността да бъдат прекратени нерегламентирани дейности с ИУМПС от някои лица въпреки поредицата от предприети административно-наказателни мерки.

☹️ Неизграждането и на претоварни станции поражда сериозни проблеми и в общините, които депонират отпадъците си в РЦУО - Кърджали и води до регистрирането на новообразувани нерегламентирани сметища, използвани като претоварни станции на територията на тези общини.

☹️ Допълнително внимание и усилие от наша страна изисква управлението на битовите и строителните отпадъци. Неконтролираното им изхвърляне от граждани и фирми води до формиране на нерегламентирани сметища, главно на входовете и изходите на населените места и замърсяване на зелените площи в самите населени места.

Положителни констатации:

- Увеличен е броят на отпадъците, които се предават за рециклиране и оползотворяване - метални отпадъци, отработени масла, хартиени, пластмасови и стъклени опаковки;

➤ Подобрена е отчетността на дейностите с отпадъци - водят се отчетни книги и идентификационни документи за предадените опасни отпадъци за последващо третиране, изготвени са годишни отчети, които са представени в ИАОС.

😊 Изградените сепариращи инсталации на регионалните депа за неопасни отпадъци в гр. Харманли и с.Гарваново, общ. Хасково доведоха до намаляване на количеството депонирани отпадъци и увеличаване на количествата на оползотворимите отпадъци.

😊 Изградена е компостираща инсталация с цел намаляване на количеството на „зелени“ отпадъци, постъпващи за третиране в РЦНО, с.Гарваново, на общини Хасково, Димитровград, Мин. Бани.

😊 През изминалата година бяха предприети мерки за събиране на дължимите отчисления за депониране на отпадъци по чл.60 и чл.64 от ЗУО от Общините, които не внасят дължимите вноски изцяло и в срок. Общо през 2017 г. по банковата сметката за чужди средства на РИОСВ-Хасково са постъпили 1 463 998,39 лева във връзка със съставени актове за публично държавно вземане по реда на чл.166 от ДОПК или покани за доброволно внасяне на дължимите суми.

Информационно- образователни дейности:

😊 Реализирани са всички планирани инициативи по повод празниците на природата през годината. С голям интерес се ползват Регионалният ученически фотоконкурс и Фейсбук страницата за информационно- образователни дейности „Приатели на природата“. РИОСВ-Хасково редовно организира съвместни екоинициативи и поддържа тесни връзки с екоklubовете към Младежки център- Хасково и Обединени ученически обществения-Хасково, както и с голяма част от училищата и детските градини в Хасково и региона. Новините, свързани с контролната и информационно-образователните дейности в инспекцията, редовно се отразяват от регионалните медии.

VII. ПРИЛОЖЕНИЯ

Приложение 1. Защитени територии

№	Категория и наименование на защитената територия	земище	площ в ха	стопанисваща организация
ОБЛАСТ ХАСКОВО				
1.Община Хасково				
1	ПЗ "Паламудче"	с. Узунджово	29,5	ТП ДГС - Хасково
2	ПЗ "Находище на снежно кокиче"	с. Гарваново	10,4	Община Хасково
3	ПЗ "Боаза" /Пролома/	с. Гарваново	0,3	общ. Хасково
4	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
2. Община Димитровград				
	ЗМ "Злато поле"	с. Нова надежда, с. Злато поле, с. Райново	84,8	общ. Хасково, общ. Димитровград
5	ЗМ "Нощувка на малък корморан"	гр. Димитровград, с. Радиново	128,239	общ. Димитровград, ТП ДГС - Хасково
6	ЗМ "Пропадналото блато "	с. Голямо Асеново, общ. Димитровград и с. Бял Извор, общ Опан	27,294	общ. Димитровград, обл. Хасково и Общ. Опан, обл. Стара Загора
3. Община Минерални бани				
7	ПР "Борака"	с. Сърница	11,1	РИОСВ-Хасково
8	ПЗ "Орлова скала"	с. Сърница	1,5	Община Минарални бани
9	ПЗ "Пробития камък"	с. Сърница	1	Община Минарални бани

10	ПЗ "Находище на момина сълза и божур" местност Дренака	с. Спахиево	3	Община Минарални бани
11	ПЗ "Изправения камък" - Олу дере (Дикилিতаш)	с. Сърница	0,2	Община Минарални бани
12	ЗМ "Аида"	с. Спахиево	3,5	Община Минарални бани
13	ПЗ "Огледната скала"	с. Горно брястово	1,5	Община Минарални бани
4. Стамболово				
14	ПЗ "Шейтан кюпрю" - родопски силивряк	с. Рабово	0,5	ДЛ-Хасково
15	ЗМ „Находище на тракийски клин“	с. Воденци	13,67	Община Стамболово
16	ПЗ "Скални ниши" - Меден камък (Кован кая)	с. Долно черковище	1,5	ДЛ-Хасково
17	ЗМ "Големия сипей"	с. Рабово, с. Бял кладенец, Светослав	653,9	ДЛ-Хасково
5. Община Харманли				
18	ЗМ "Дефилето"	гр. Харманли	1273,2	ТП ДГС - Харманли, община Харманли
19	ПЗ "Сазлъка" (находище на блатно кокиче)	с. Бисер	10	ТП ДГС - Харманли
20	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС - Харманли
21	ЗМ „Находище на Жлезист лопен“	с. Браница	5	Община Харманли
22	ПЗ "Долмен"	с. Остър камък	0,1	Община Харманли
23	ПЗ "Водопад Корудере"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
24	ПЗ Хайдушката дупка	с. Дрипчево	0,5	ТП ДГС - Харманли
25	ПЗ "Кюмюрлука"	гр. Харманли	0,4	ТП ДГС - Харманли
6. Община Маджарово				
26	ЗМ "Патронка"	гр. Маджарово, с. Бориславци	180	ТП ДГС - Маджарово
27	ПЗ "Гнездово находище на редки и застрашени от изчезване дневни грабливи птици" - в мест. Кован кая - с. Горно поле	с. Горно поле	78,9	ТП ДГС - Маджарово
28	ЗМ "Гюргена"	с. Габерово	72,4	ТП ДГС - Маджарово
29	ЗМ "Момина скала"	гр. Маджарово, с. Бряговец	782,03	ТП ДГС - Маджарово, ТП ДГС - Крумовград
30	ЗМ "Черната скала"	с. Тополово, с. Румелия, с. Горен Главанак, с. Горно поле	893,7	ТП ДГС - Маджарово
7. Община Свиленград				
31	ЗМ Находище на надленолистно великденче	с. Щит	35,88	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
32	ЗМ - Лозенски път (находище на блатно кокиче)	гр. Свиленград	31,99	общ. Свиленград
33	ПЗ - Дервишка могила	с. Дервишка могила	33	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
34	ПЗ - Находище на див божур	с. Костур	0,5	общ. Свиленград
35	ПЗ - Калето	с. Мезек	5	ТП ДГС - Свиленград, общ. Свиленград
8. Община Любимец				
36	ЗМ - "Долната ова"	гр. Любимец	20	частни земеделски земи
37	ПЗ - "Глухите камъни"	с. Вълче поле	2	ТП ДГС-Свиленград
38	ПЗ - "Меден камък" (Кован кая)	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград
39	ПЗ - "Птичи камък"	с. Вълче поле	1	ТП ДГС-Свиленград

	ЗМ "Бакърлия"	с. Иерусалимово, с. Изворово	387,15	ТП ДГС-Свиленград
9. Община Ивайловград				
40	ЗМ - "Дупката"	гр. Ивайловград	6,5	ТП ДГС - Ивайловград
41	ЗМ - "Ликана"	с. Свирачи	3	ТП ДГС - Ивайловград
42	ЗМ "Меандри на Бяла река"	с. Железари, с. Меден Бук	1531,98	ТП ДГС - Ивайловград
43	ЗМ "Хамбар дере"	с. Казак, с. Бял градец	101,1	ТП ДГС - Ивайловград
44	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус-Ливадите“ пи 416	с. Белополяне	22,203	Община Ивайловград
45	ЗМ „Находище на Триделнолистен ериолобус-Даневата чешма“	с. Белополяне	2	Община Ивайловград
46	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Марешница	с. Горноселци	10	ТП ДГС - Ивайловград
47	ПЗ "Находище на градински чай" до р. Луда река	с. Горно луково	80	ТП ДГС - Ивайловград
48	ПЗ "Находище на божур" мест. Халка баир (вр. Победа)	с. Железино	15	ТП ДГС - Ивайловград
49	ПЗ "Находище на божур" с. Хухла	с. Хухла	0,5	ТП ДГС - Ивайловград
50	ПЗ "Пещера" мест. Коджа кае	с. Белополяне	0,8	ТП ДГС - Ивайловград
51	ПЗ "Находище на снежно кокиче" мест. Петков баир	гр. Ивайловград	0,1	ТП ДГС – Ивайловград
Област Кърджали				
1. Община Кърджали				
52	ПЗ "Каменните гъби"	с. Бели пласт	3	ТП ДЛС - Женда
53	ПЗ "Скални гъби" (Каменната сватба)	с. Зимзелен	5	ТП ДЛС - Женда
54	ПЗ "Находище на родопски силивряк"	с. Прилепци (Крайно село)	3,4	ТП ДЛС - Женда
55	ПЗ "Находище на родопска горска майка"	с. Перперек	1,7	ТП ДЛС - Женда
56	ПЗ "Реджеб тарла"	с. Чилик	0,1	ТП ДЛС - Женда
57	ПЗ "Скален прозорец"	с. Костино	0,2	ТП ДЛС - Женда
58	ЗМ "Находище на венерин косъм" - река Кьошдере	гр. Кърджали	1,5	общ. Кърджали
59	ЗМ "Юмрук скала"	с. Калоянци	346	ТП ДЛС - Женда
60	ЗМ "Средна Арда"	с. Звезделина, с. Висока поляна	420	ТП ДЛС - Женда
2. Община Черноочене				
61	Поддържан резерват "Женда" (Къзъл Черпа)	с. Женда	39,9	ТП ДЛС - Женда
62	ЗМ "Боровете"	с. Женда	25,1	ТП ДЛС - Женда
63	ПЗ "Елата" м. Келевия дренак	с. Женда	0,5	ТП ДЛС - Женда
64	ПЗ "Находище на ела"	с. Мурга	11,3	ТП ДЛС - Женда
3. Община Кирково				
65	ПЗ "Гъбата"	с. Дедец	0,02	общ. Кирково
66	ПЗ "Лъвът"	с. Бенковски	0,03	общ. Кирково
67	ЗМ „Находище на Провански салеп-с.Априлци“	с. Априлци	0,56	общ. Кирково

68	ЗМ „Находище на Провански салеп-с.Лозенградци“	с. Лозенградци	7,07	ТП ДГС - Кирково
69	ЗМ „Ултрабазични скали с пионерна тревна растителност“	с. Чичево, с. Крилатица	125,12	ТП ДГС - Кирково
70	ЗМ “Гюмюрджински снежник”	с. Долно Къпиново, с. Горно Къпиново, с. Чакаларово, с. Кремен, с. Шумнатица	1926,4	ТП ДГС - Кирково
4. Община Джебел				
71	Поддържан резерват “Чамлъка”	с. Албанци	5,4	МОСВ, РИОСВ-Хасково
72	ЗМ "Вековните борове"	с. Албанци	77	ТП ДГС Момчилград
73	ПЗ "Скални образувания" мест. Калето	с. Устрен	22,4	ТП ДГС - Момчилград
5. Община Момчилград				
74	Поддържан резерват “Боровец”	с. Равен	35,9	РИОСВ-Хасково
75	ЗМ Равен (биша буферна зона на ПР Боровец)	с. Равен	20,8	ТП ДГС - Момчилград
76	ПЗ "Вкаменената гора"	с. Равен (с. Биволяне)	7,5	ТП ДГС - Момчилград
6. Община Крумовград				
77	Резерват “Вълчи дол”	с. Студен кладенец, с. Бойник, с. Стари чал	776,24	РИОСВ-Хасково
78	Природна забележителност “Водопада”	с. Джанка	0,2	ТП ДГС-Крумовград
79	ПЗ “Душан”	с. Красиано	0,1	ТП ДГС-Крумовград
80	ПЗ “Мандрата”	с. Чал	0,2	ТП ДГС-Крумовград
81	ПЗ “Буреще”	с. Падало	0,2	ТП ДГС-Крумовград
82	ПЗ "Находище на градински чай"	с. Кандилка	1,7	ТП ДГС-Крумовград
83	ПЗ "Находище на градински чай" м. Дайма	с. Сърнак	15	ТП ДГС-Крумовград
84	ПЗ "Шестте пещери" в мест. Моста	с. Орешари	0,1	ТП ДГС-Крумовград
85	Защитена местност "Орешари"	с. Орешари	55	ТП ДГС-Крумовград, общ. Крумовград
86	ЗМ "Рибино"	с. Рибино, с. Самовила	66,3	ТП ДГС-Крумовград общ. Крумовград
87	ЗМ "Находище на родопски лопен"	с. Горни Юруци	7,97	Община Крумовград
88	ЗМ "Находище на Дървовидна леска"	с. Перуника	30,038	Община Крумовград

Приложение 2. Защитени зони

СПИСЪК на защитените зони на територията на РИОСВ-Хасково (Хасковска и Кърджалийска области)					
№	Наименование	код	Заповед за обявяване	Площ в ha	Статут
Защитени зони за опазване на дивите птици					
1	Крумовица	BG0002012	№РД-765/28.10.2008г.	11196.42	
2	Студен каладенец	BG0002013	№РД-766/28.10.2008г.	15995.61	
3	Маджарово	BG0002014	№РД-787/25.10.2008г.	3550.23	

4	Бяла река	BG0002019	№РД-575/08.09.2008г.	44623.98	
5	Радинчево	BG0002020	№РД-783/29.10.2008г.	5786.05	
6	Сакар	BG0002021	№РД-758/19.08.2010г.	125707.13	
7	Мост Арда	BG0002071	№РД-784/29.10.2008г.	15022.48	
8	Добростан	BG0002073	№РД-528/26.05.2010г.	83615.52	
9	Марица-Първомай	BG0002081	№РД-909/11.12.2008г.	11505.23	
10	Харманлийска река	BG0002092	№РД-843/17.11.2008г.	4889	
11	Злато поле	BG0002103	№РД-771/28.10.2008г.	409.11	
12	Язовир Ивайловград	BG0002106	№РД-845/17.11.2008г.	19658.25	

Защитени зони за опазване на природните местообитания на дивата флора и фауна

1	Сакар	BG0000212		13118.21	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.2007г.
2	Ждрелото на река Тунджа	BG0000217		7856.99	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
3	Меричлерска река	BG0000287		509.90	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
4	Река Съзлийка	BG0000425		991.77	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
5	Банска река	BG0000434		77.30	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
6	Река Каяклийка	BG0000435		71.40	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.2007г.
7	Река Мартинка	BG0000442		722.68	Приета от Министерски съвет с Решение

					№122/02.03.20 07г.
8	Река Марица	BG0000578		14693.10	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.20 07г.
9	Родопи Средни	BG0001031		154845.53	Приета от Министерски съвет с Решение №661/16.10.20 07г.
10	Родопи Източни	BG0001032		217352.95	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.20 07г
11	Остър камък	BG0001034		15994.31	Приета от Министерски съвет с Решение №122/02.03.20 07г

Приложение 3. Вековни дървета

№	Област	Община	Вековно дърво	Землище	№ в ДР	Заповед	Собствено ст	Възраст
1	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Корен, в двора на основното училище	1298	№284/10.04.1 981 г.	общинско	500
2	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1365	№408/07.05.1 982 г.	общинско	160
3	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1366	№408/07.05.1 982 г.	общинско	180
4	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, в двора на училището	1367	№408/07.05.1 982 г.	общинско	150
5	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1368	№408/07.05.1 982 г.	общинско	180
6	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1369	№408/07.05.1 982 г.	общинско	150
7	Хасково	Хасково	Зимен дъб	с. Долно Големанци, извън двора на училището	1370	№408/07.05.1 982 г.	общинско	160
8	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Елена, м. "Кабалъка" до водохранилището на селото	1372	№408/07.05.1 982 г.	общинско	200
9	Хасково	Хасково	Благуи	с. Книжовник, в регулационния план	2101	№РД- 57/24.01.2013г	общинско	280
10	Хасково	Хасково	Цер	с. Книжовник, в регулационния план	2102	№РД- 57/24.01.2013г	общинско	280
11	Хасково	Хасково	Цер/Благуи	с. Книжовник, в регулационния план	2103	№РД- 57/24.01.2013г	общинско	220

12	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2104	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	310
13	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2105	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	370
14	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2106	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	280
15	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2107	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	250
16	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2108	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	320
17	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2109	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	250
18	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2110	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	250
19	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 119	2111	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	280
20	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 119	2112	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	370
21	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2113	№РД-57/24.01.2013г	Имот №119, общ.частно	310
22	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2114	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	340
23	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2115	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	230
24	Хасково	Хасково	4 бр. цер и 1 бр. благун	с.Книжовник имот № 138	2116	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	170
25	Хасково	Хасково	2 бр. цер	с.Книжовник имот № 138	2117	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	210
26	Хасково	Хасково	Цер	с.Книжовник имот № 138	2118	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	270
27	Хасково	Хасково	Благун	с.Книжовник имот № 138	2119	№РД-57/24.01.2013г	Имот №138, общ.частно	340
28	Хасково	Харманли	Цер	с. Върбово, кантона пред двора	406	№2592/13.10.1961г.	Горско	220
29	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Доситеево, м."Чобан гьол"	426	№2592/13.10.1961г.	Горско	190
30	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	414	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
31	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	415	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
32	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	416	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
33	Хасково	Харманли	Бряст	гр. Харманли, м."Петте караача"	417	№2592/13.10.1961г.	ОПУ Хасково	150
34	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Бисер, м."Герганина чешма"	875	№511/24.02.1976г.	общинско	150
35	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Бисер, м."Герганина чешма"	876	№511/24.02.1976г.	общинско	220
36	Хасково	Харманли	Бяла топола	с. Бисер, м."Сюютлика"	877	№511/24.02.1976г.	общинско	300
37	Хасково	Харманли	Летен дъб	с. Черна могила, м."Вирето"	878	№511/24.02.1976г.	общинско	250
38	Хасково	Харманли	Летен дъб	с.Българин, до помпената станция	976	№342/04.07.1978г.	общинско	
39	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли-Бисер	1330	№1126/08.12.1981г.	ОПУ Хасково	300

40	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1331	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	160
41	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1332	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	170
42	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1333	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	180
43	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1334	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	200
44	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1335	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	200
45	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1336	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	180
46	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1337	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	200
47	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1338	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	170
48	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1339	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	160
49	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1340	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	170
50	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1341	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	150
51	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1342	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	300
52	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1343	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	150
53	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1345	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	150
54	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1346	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	150
55	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1347	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	160
56	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1348	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	300
57	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1349	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	160
58	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, път I-8 в участъка Харманли- Бисер	1350	№1126/08.12. 1981г.	ОПУ Хасково	150
59	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли, овощния разсадник на АПК	1371	№408/07.05.1 982 г.	общинско	160
60	Хасково	Харманли	Цер	с. Остър камък, в регулацията до дерето	1558	№1139/12.11. 1983 г.	общинско	450

61	Хасково	Харманли	Полски ясен	с. Браница, в ливадата до стопанския двор	1570	№1139/12.11.1983 г.	общинско	120
62	Хасково	Харманли	Летен дъб	с.Иваново, м."Тръчковия тъпан"	1776	№197/11.03.1987 г.	общинско	430
63	Хасково	Харманли	Цер	с.Иваново, южно по пътя за Маджарово	1765	№197/11.03.1987 г.	Димо Димов	230
64	Хасково	Харманли	Летен дъб	гр. Харманли	2098	№РД-845/12.11.2012г.	имот № 77181.27.433	400
65	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2131	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	300
66	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2132	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	370
67	Хасково	Димитровград	Благун	гр.Димитровград	2133	№РД-879/25.11.2013г.	имот № 21052.1011.4	280
68	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, зад общината	2055	№РД-639/26.09.2008г	общинско	150
69	Хасково	Димитровград	Летен дъб /12 бр./	с. Скобелово, м. "Параклиса"	674	№1301/05.05.1974 г.	общинско	180
70	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, кв.95, ул. "Захари Зограф" западно от бл. 26	2056	№РД-639/26.09.2008г.	общинско	80
71	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Бодрово, м."Над бента"	1311	№759/13.08.1981 г.	общинско	330
72	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, в района на ТЕЦ Марица 3	1409	№947/28.10.1982 г.	ТЕЦ Марица 3	300
73	Хасково	Димитровград	Черна топола	гр.Димитровград, в разсадника на Нео титан	1502	№174/09.03.1983 г.	"Нео титан" ООД	300
74	Хасково	Димитровград	Летен дъб	гр.Димитровград, на разклона за с.Добрич	1651	№1042/30.11.1984 г.	частно	230
75	Хасково	Димитровград	Летен дъб	с.Каснаково, м."Гроби цата	1864	№592/07.08.1991 г.	общинско	360
76	Хасково	Минерални бани	Бял бор	с.Караманци, на юг от шосето Караманци-Хасково	672	№1301/05.05.1974 г.	общинско	300
77	Хасково	Минерални бани	Група от вековни дървета (8бр зимен дъб и 1 бр. цер)	с. Горно Брястово	1041	№446/09.08.1978 г.	общинско	150
78	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Ефрем, м."Хорището"	405	№2592/13.10.1961 г.	общинско	350
79	Хасково	Маджарово	Летен дъб	с.Златоустово, югозападно от селото до пътя	1569	№1139/12.11.1983 г.	общинско	280
80	Хасково	Маджарово	Космат дъб	с.Горни главанак, югозападно до чешмата	1572	№1139/12.11.1983 г.	общинско	120
81	Хасково	Стамболово	Клен	с.Силен, м. "Джамията"	402	№2592/13.10.1961 г.	общинско	
82	Хасково	Стамболово	Група от 15 летни дъба	с.Жълти бряг, м."Дели юрч"	671	№1301/05.05.1974 г.	общинско	300
83	Хасково	Стамболово	Полски бляст	с.Царева поляна, на път III-1888, км2+800	1082	№216/05.04.1979 г.	общинско	400

84	Хасково	Стамболово	Космат дъб	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1397	№947/28.10.1982 г.	частно	250
85	Хасково	Стамболово	Благун	с. Стамболово, м."Карачалъка"	1398	№947/28.10.1982 г.	частно	250
86	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с. Долно Ботево, м."Сулучаир"	1565	№1139/12.11.1983 г.	общинско	350
87	Хасково	Стамболово	Цер	с.Гледка, м."Бахчите"	1400	№947/28.10.1982 г.	общинско	300
88	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1403	№947/28.10.1982 г.	общинско	150
89	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1404	№947/28.10.1982 г.	общинско	150
90	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1405	№947/28.10.1982 г.	общинско	150
91	Хасково	Стамболово	Благун	с.Стамболово, до стопанския двор м."Гробцето"	1406	№947/28.10.1982 г.	общинско	150
92	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1559	№1139/12.11.1983 г.	общинско	250
93	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Силен до училището	1560	№1139/12.11.1983 г.	общинско	150
94	Хасково	Стамболово	Цер	с.Маджари,западно от горната махала	1562	№1139/12.11.1983 г.	общинско	320
95	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с.Долно Ботево, помпената станция	1564	№1139/12.11.1983 г.	общинско	210
96	Хасково	Стамболово	Благун	с. Стамболово, м."Чатал дере"	1399	№947/28.10.1982 г.	общинско	300
97	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Силен,м."Трамтата"	1566	№1139/12.11.1983 г.	частно	300
98	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1573	№1139/12.11.1983 г.	общинско	300
99	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1574	№1139/12.11.1983 г.	общинско	260
100	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1575	№1139/12.11.1983 г.	общинско	260
101	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1576	№1139/12.11.1983 г.	общинско	200
102	Хасково	Стамболово	Летен дъб	с.Поповец, северната част на селото, в м."Селското дере"	1577	№1139/12.11.1983 г.	общинско	160
103	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1649	№1042/30.11.1984 г.	общинско	350
104	Хасково	Стамболово	Цер	с. Тънково, м."Търлака"	1650	№1042/30.11.1984 г.	ДГС Хасково	220
105	Хасково	Стамболово	Цер	с.Стамболово, м."Доврука" до пречиствателната станция на Винарската изба	1831	№26/09.01.1989 г.		430
106	Хасково	Ивайловград	Група от вековни чинари	под стената на яз. Ивайловград, гр. Ивайловград	1037	№446/09.08.1978 г.	Горско	100

107	Хасково	Ивайловград	Два чинара	м."Св.Константин и Елена", кв.Лъджа, гр. Ивайловград	1074	№216/05.04.1979 г.	Горско	200
108	Хасково	Ивайловград	Триделнолистени ериолобус	с. Белополяне		№947/28.10.1982 г.		
109	Хасково	Ивайловград	Триразделнолистени ериолобус	с. Белополяне	1865	№592/07.08.1991 г.		
110	Хасково	Ивайловград	Секвоя	гр. Ивайловград		№1301/05.05.1984 г.	Горско	
111	Хасково	Ивайловград	Пролетна кумарка	пред кметството на с. Долно Луково	1866	№592/07.08.1991 г.		12
112	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2126	№РД-570/17.07.2013г.	общинско	400
113	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Железино	2127	№РД-570/17.07.2013г.	общинско	300
114	Хасково	Свиленград	Летен дъб	с. Студена, на изхода от селото в лява от пътя	1860	№44/15.01.1991 г.	общинско	300
115	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м."Чинар дере"	1551	№1138/12.11.1983 г.	Горско	200
116	Хасково	Свиленград	Чинар	с. Мезек, м."Чинар дере"	1552	№1138/12.11.1983 г.	Горско	200
117	Хасково	Свиленград	3 броя Космат дъб	с.Младиново, край пътя за Свиленград	768	№715/12.03.1975 г.	общинска частна	
118	Хасково	Симеоновград	Дръжкоцветен дъб	с. Константиново, близо до новостроящата се жп линия	2128	№РД-765/08.10.2013г.	имот № 11.73	350
119	Хасково	Симеоновград	Благун	с. Константиново	2129	№РД-765/08.10.2013г.	имот № 38368.0.114	330
120	Кърджали	Крумовград	Джел	с.Чукурите/с. Стражец/, в двора на сграда в селото	1221	№14/08.01.1981 г.	не установено	52
121	Кърджали	Крумовград	Конски кестен	с. Калайджиево, горната махала	1659	№543/23.05.1984 г.	не установено	180
122	Кърджали	Кирково	Бряст	с. Чакаларово, в двора на училището	718	№715/12.03.1975 г.	общинско	200
123	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Бенковски, в двора на джамията	720	№715/12.03.1975 г.	общинско	150
124	Кърджали	Кирково	Чинар	с.Фотиново	1077	№216/05.04.1979 г.	общинско	300
125	Кърджали	Кирково	Зимен дъб	с. Медевци	1192	№384/17.06.1980 г.	общинско	450
126	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1306	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013114	50
127	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1307	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013115	50
128	Кърджали	Кирково	Пърнар	с. Горна Каялоба	1308	№759/13.08.1981 г.	имот № 013211и013116	50
129	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Мишевско, м."Старите гробища"	1746	№197/11.03.1987 г.	общинско	350
130	Кърджали	Джебел	Летен дъб	с. Телчарка, в двора на училището	1747	№197/11.03.1987 г.	частно	305

131	Кърджали	Джебел	Цер	с. Плазище, м. "Старите гробища"	1748	№197/11.03.1987 г.	общинско	200
132	Кърджали	Черноочене	Бял бор	с. Пчеларово, черквата в долната махала	1643	№1042/30.11.1984 г.	общинско	550
133	Кърджали	Кърджали	Летен дъб	с. Гняздово, с координати X-378997,9363, Y-4612184,751	2149	№РД-823/08.12.2015г.	имот с №180187	300
134	Хасково	Стамболово	Полски ясен	с. Кладенец, м. "Токмакли"	1563	№1139/12.11.1983 г.	общинско	300
135	Кърджали	Джебел	Благун	с. Софийци	2137	№РД-896/24.11.2014г.	имот с №10157	250
136	Хасково	Ивайловград	Цер	с. Горноселци	2139	№РД-897/24.11.2014г.	имот с №000036	
137	Хасково	Хасково	Летен дъб	с. Конуш, м. "Стара река"	1297	№284/10.04.1981 г.		200
138	Хасково	Харманли	Дръжкоцветен дъб	с. Остър камък	2138	№РД-897/24.11.2014г.		450
139	Хасково	Харманли	Бряст	с. Изворово	1555	№1139/12.11.1983 г.		200
140	Хасково	Хасково	Благун	с. Гарваново	1532	№899/17.08.1983 г.	общинско	250